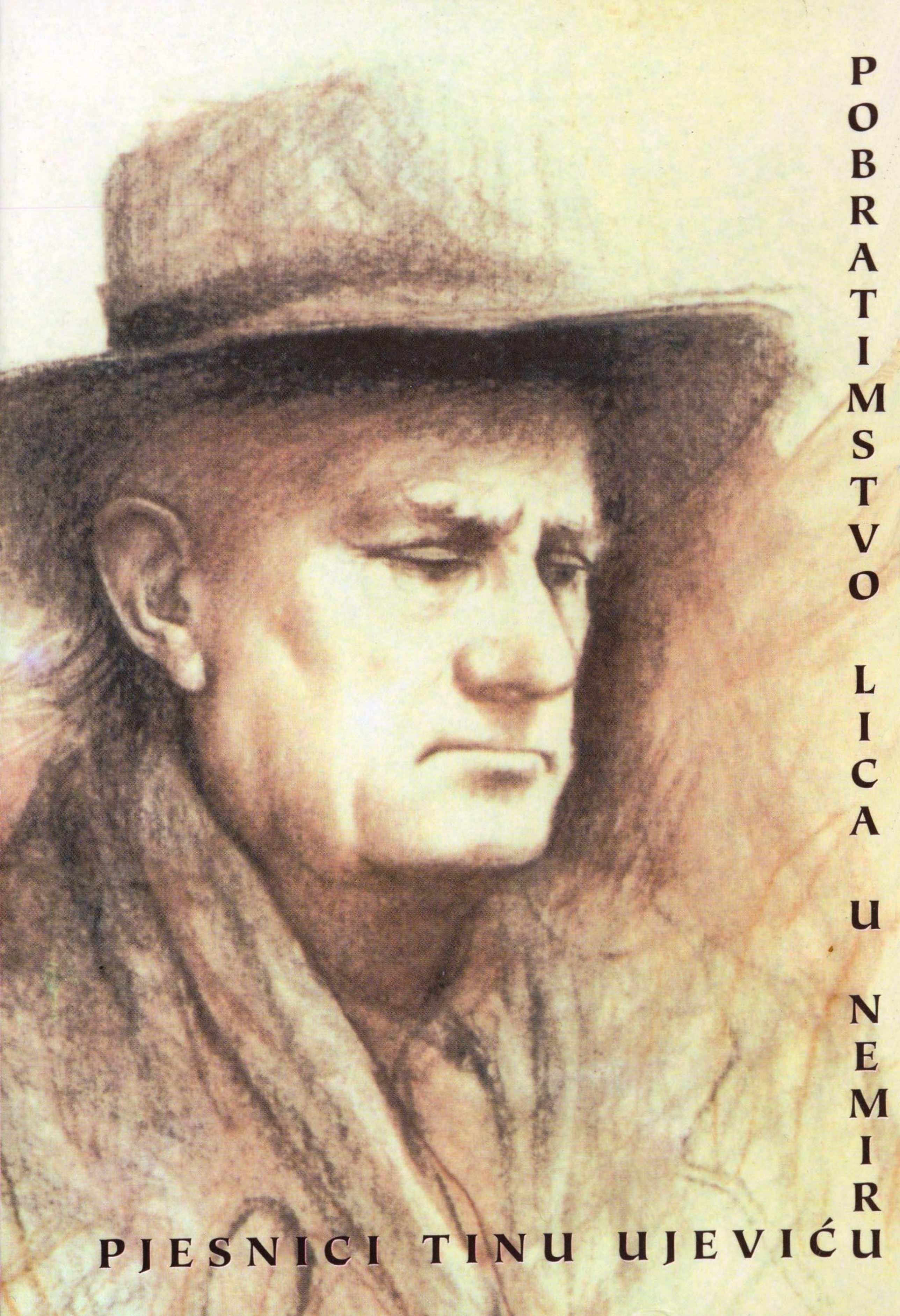

POBRATIMSTVO LICA UNEMIR

PJESNICI TINU UJEVIĆU

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO
NAPREDAK
SPLIT

Knjižnica *Most*
Knjiga broj 13

Urednik
Petar Vulić

Tisak
Slobodna Dalmacija
Split

Slika na prvoj korici - Petar Jakelić: Tin, (detalj), kombinirana tehnika
Slika na zadnjoj korici - »Pročitaj pletenicu«, Večernji list Zagreb, 12. 11. 1999.
Slika na unutarnjem ovitku: Matko Mijić: Tin Ujević, reljefi

Fotografije: Mladen Vuković

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Sveučilišna knjižnica Split

UDK 821.163.42-1 (082)
821.163.42'282-1 (082)
82-1 (082)

POBRATIMSTVO lica u nemiru (pjesnici Tinu Ujeviću) / priredio Mladen Vuković - Split: Hrvatsko kulturno društvo Napredak, 2000. - 213 str., [8] str.; ilustr. (i u boji); 24 cm.- (Knjižnica književnih djela Most / Hrvatsko kulturno društvo Napredak Split; knj. br. 13)

Stihovi. - Str. 199-205: Tinovo ožilje hrvatske umjetnosti / Mladen Vuković

ISBN 953-6651-21-1

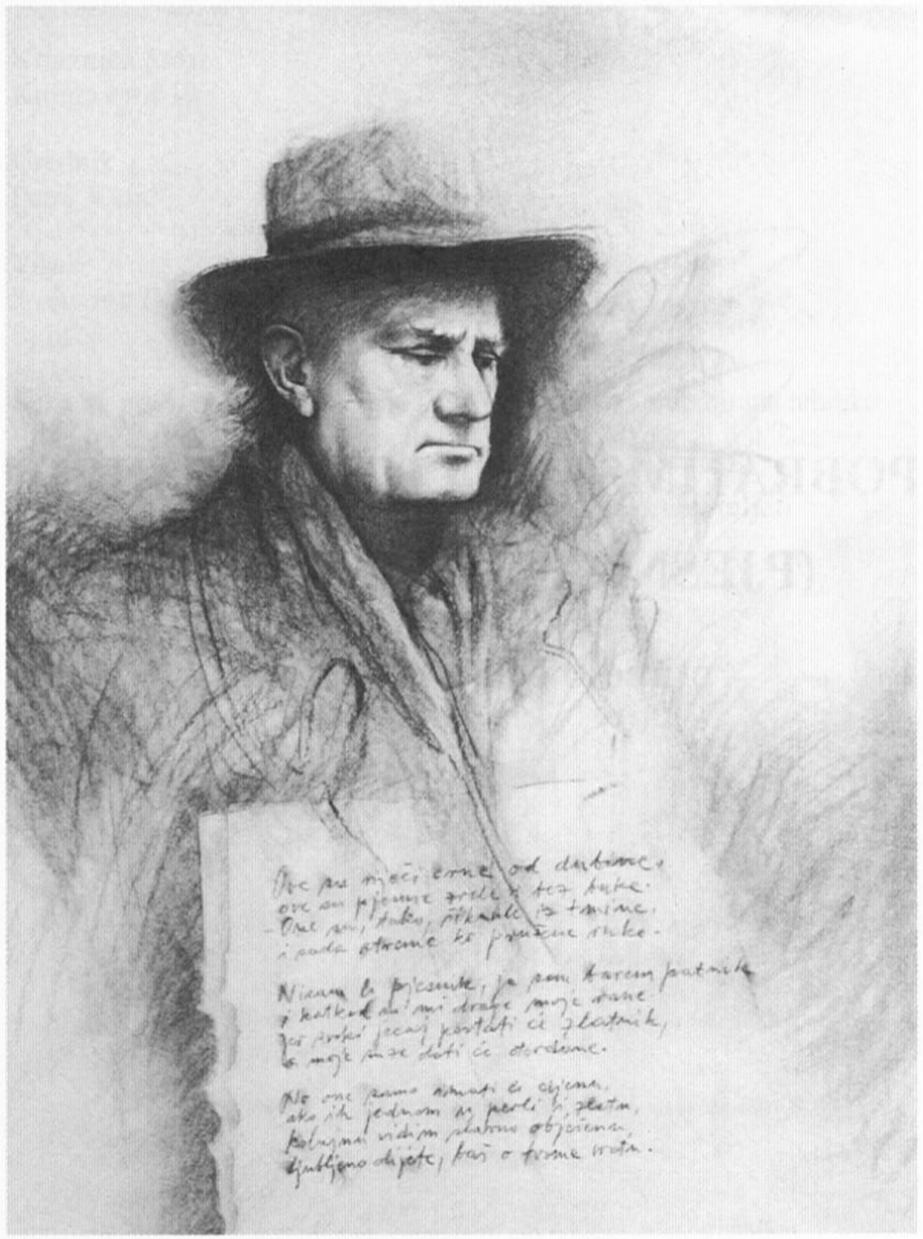
ISBN 953-6651-21-1

POBRATIMSTVO LICA U NEMIRU
(PJESNICI TINU UJEVIĆU)

priredio Mladen Vuković

Split, 2000.

DVIJE TINOVE ZABORAVLJENICE

Petar Jakelić: Tin, kombinirana tehnika

TIN UJEVIĆ

MOKRINA JASNIH JUTARA

SAMO,
pošto su teške noći umite kišom,
čitka su jutra osvježena
za spavanja, amo,
makar i krišom,
za spavača što se budi:
jutra protanjena svježinom vena,
zaogrnuta djevičanstvom ćudi.

Lišće su opet zeleni valovi,
maleno lisnato more.
Nebesa su umiljati žalovi,
s oblačićima, dvije tri bore.

Vrijedi samo ova jutra udisati:
nadnevke, uskrse, bez znaka.
Jutra u knjigu upisati:
beźazlena, gipka i laka.

Tamo, daleko nekud iza njih
sluti se modra planina
djetinjstva, i dan krotak i tih,
raztvara se davnina i daljina,
a iza dalji svih:
isčeznuće, nirvana, praznina,
natpis: o jutra, ja bih
ja snih,
ja se u hladovinu svih!
Moj dih.
Jutra, tek dolazi glas.
Glas i jeka.
A vi ste tako meka,
da jedva se išta, taj spas,
i čeka.

Kolijevka daleka,
osvježenje rijeka,
jutarnja mlijeka,
sidrišta i meka,
i prava Meka:
nova čistoća zveka.

Blagoslovimo! Plodinu.
Tako vidim druga tumačenja,
druga zračenja, i značenja. Zore, s noćne strane,
i Novu, obećavajuću, godinu.
O, me samo kubičko lane...

Reći:
svitaše, sviće, svanulo je,
svanuti će, svanjivaše,
te bogolike riječi:
kao: planulo je, kanulo je,
kao da mi bogovi Svemir daše:
o divna riječi: sviće,
kad se u čovjeku spušta i trza biće
i prekipljuje duhovno piće...

Tin Ujević

MAGIJA STVARNOSTI

I.

I bez glavobolje cvijeća mnogo zaboravljam,
Zaboravljam mrtve i žive, patnju i mnoge što će doći,
U mom zaboravu tmastom ja se oporavljam,
rastem kao kora drva i list što strepi u noći.

Neki me bog i čarobnik po svijetu rukovodi,
Tog vrača najviše slušam, kao savjest i krv u glavi.
I on me po alelujama dana za ruku provodi,
Liže krmelje i mrenu s oka pred vidom što se plavi.

Stvarnost je najljepša bajka, tek ja živ u njoj šijem vezu.
Stvarnost je vijenac priča, i sklon sam da je ima.
I stvarnost stvarnosti, to uzglavlje primam kao najljepšu hipotezu,
u kojoj kao magla plivam za mojom dušom i snima.

II.

Ima nimbusa nad zemljom, stabla nose aureolu,
magija obavija svijet i nose šume ambleme,
glas se ptičica i pčela javlja sličan simbolu,
i šapću tajne duboke naravi usne nijeme.

Ima tjelesa, koja su odložila sebe i žive kao tkiva,
kao odijela duša u samoći mističkih šuma.
Ima osoba, u kojima tek misao ostaje živa,
a ima i drugih, još strašnijih, duboko povrh granica uma.

I mene je koban projektil bacio u ponore dalje od svijesti,
gdje nemam imena i lika osim kao diafona vila.
I, kao da okom sibilinskim prozirem gdje se život mrijesti
duboko u nebesima iz kolotura temeljnih sila.

Takva je magija zbilje da je pijem kao pehar s vinom,
da posrćem kada se dignem i da mi noga pijana kleca,
jer čarobni se demon probio ovamo, klinom,
streso me, i sad drži u moći: labuda, luđaka, sveca.

Ignjat Job: Portret Tina Ujevića, ulje

Kažimir Hraste: Spomenik Tinu Ujeviću u Vrgorcu, 1991.

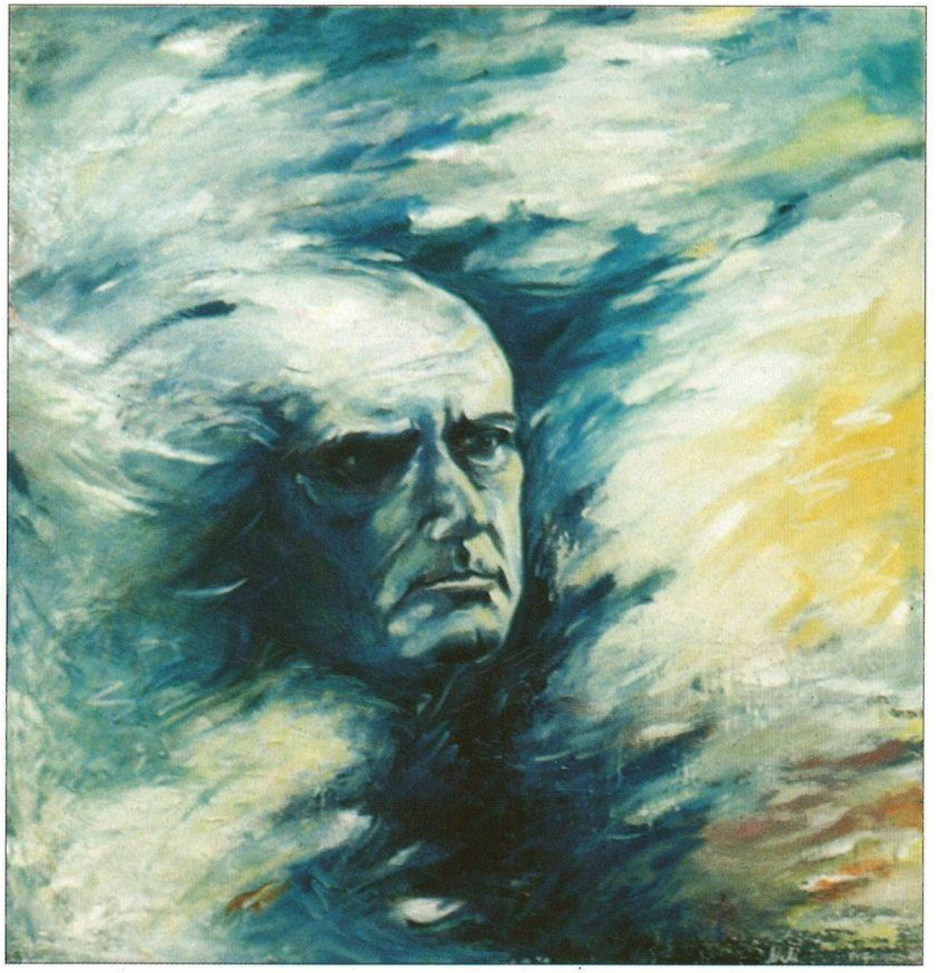
Kruno Bošnjak: Spomenik Tinu Ujeviću u Imotskom, 1980.

Miro Vuco: Spomenik Tinu Ujeviću u Zagrebu, 1991.

Ivan Vukušić: Poprsje Tina Ujevića, Krivodol kod Imotskog

Neli Bajalo: Tin Ujević, ulje

"Podigoh nebu
ruke pune gnjeva" čuj:
Psalam prisižu!

Iz groba teče stih:
"Znadem čudo čudesa."
O pjesmo ž i v a !

Cvijet i korov:
ironije sveti plam
grli Epitaf.

Za Uskrsnuće
u suzi nebo kaplje -
Za hodočašće.

FRANO ALFIREVIĆ

PJESNIK

Tinu Ujeviću

Imam samo vrijeme i dušu u bijegu.
Što juče bješe slast, to me danas boli...
Htio bih zaspat ko vrh brda u snijegu,
ne znati zemlju gdje mrzi tko voli.

Imam samo dan i noć, dva pusta druga,
i nikoga na svijetu kom bih sebe dao,
jer udes me stvori da budem ko duga,
i nema na zemlji mjesta gdje bih stigao.

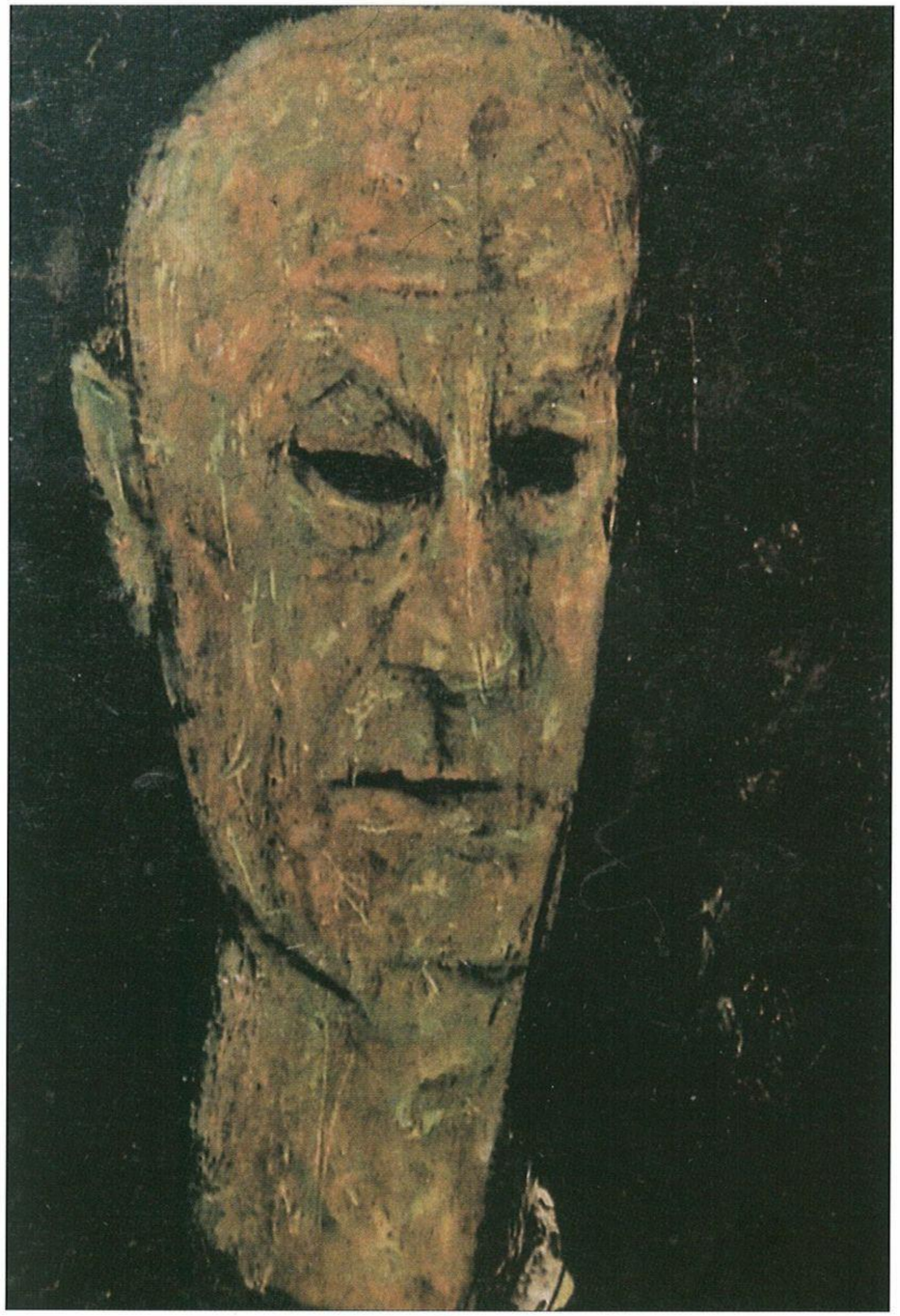
Tako, ko svjetlost, dotaknem sve stvari,
kroz oblike i strasti prodem kao sanja.
Mozak pun bogatstva ko sarkofag stari,
srce vječno mlado od vječnog putovanja.

Al nigdje da stanem ja koj' ne znam cijenu
ničem. Nigdje mira, jer znam vrijednost svega:
koliko je otrova u svakome plijenu,
kad se ko za bogom sklonimo za njega.

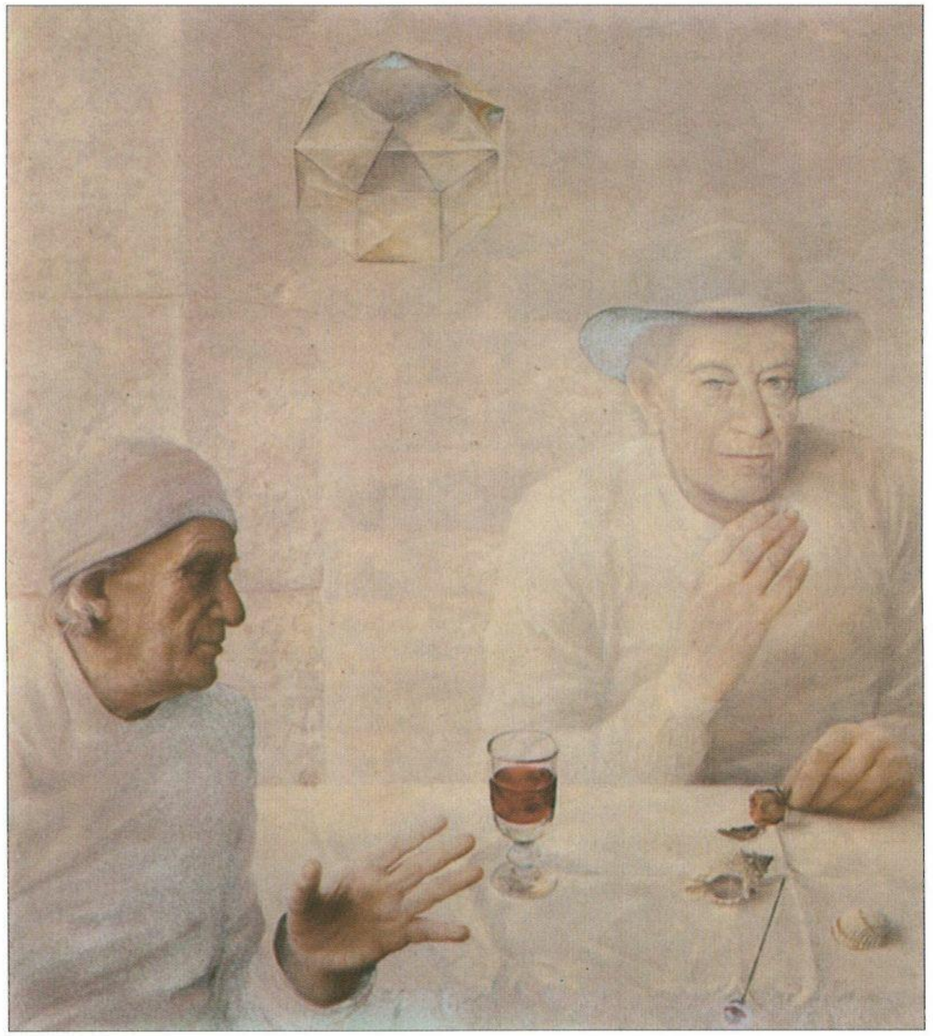
Pa kad krilu žene dadem trudnu glavu,
ko putnik izmegoli sjaju jedne vode,
u očima njenim volim svoju slavu,
nesvjestan ko dijete, tu sreću što bode.

Al kad svrše igre i srce lakše bije,
stara samoća javi se ko sova
u kuli kojoj nitko tajnu dozno nije,
ožive u meni nikom znana slova.

Tako putnik pode s duhom koji preza,
ostavi za sobom vodu, hladnu, nijemu,
ne znajući puta u kraj divljih jeza,
i znajući kako je nejak proti svemu.

Ivo Vojvodić: Portret Tina Ujevića, ulje

Slobodana Matić: "Udvojeni Tin Ujević", ulje, 1983.

NIKO ARMANDA

S VILAJICE

Težak mi je Tin Ujević
Olovna mu anturaža,
Gorak mi je taj "huljević",
Tina resi mi kuraža.

Lagan mi je Tin Ujević
Ko srebrna brdska staza,
Astralan mi taj grljević
Kao preliv gorskog mlaza.

Bože Drmić: U Tinu je istina

MIJO BABIĆ

NESLAGANJE

Tinu u spomen

I.

Hoće li iko kad da shvati
zašto se Bogu tako jadam?...
Tin

Zašto se ne slažem
S pticama u letu
Zašto se ljutim
Na pčelu u cvijetu
Zašto bih preuredio
Sve u svijetu

Zato što neke
Pojede glad
Zato što trut
Ne zna za rad
Zato što svibanj
Uvijek je mlad

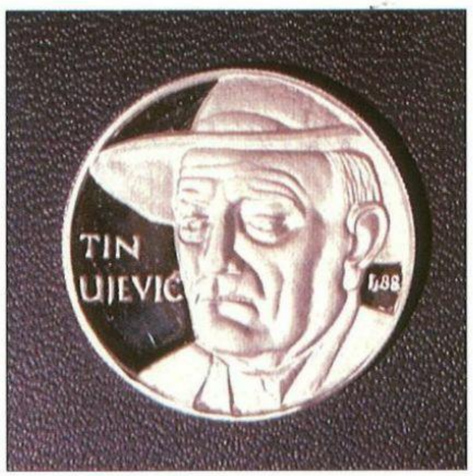
Siječanj se smrzava
Od zime
Jedan bezbrižno spava
Drugi kuje rime
Tko bi se složio
S time

II.

Ti si nudio
Sunce i ljeto svima
Davao sebe njima
Bili su za te
Nešto sveto
Ti za njih

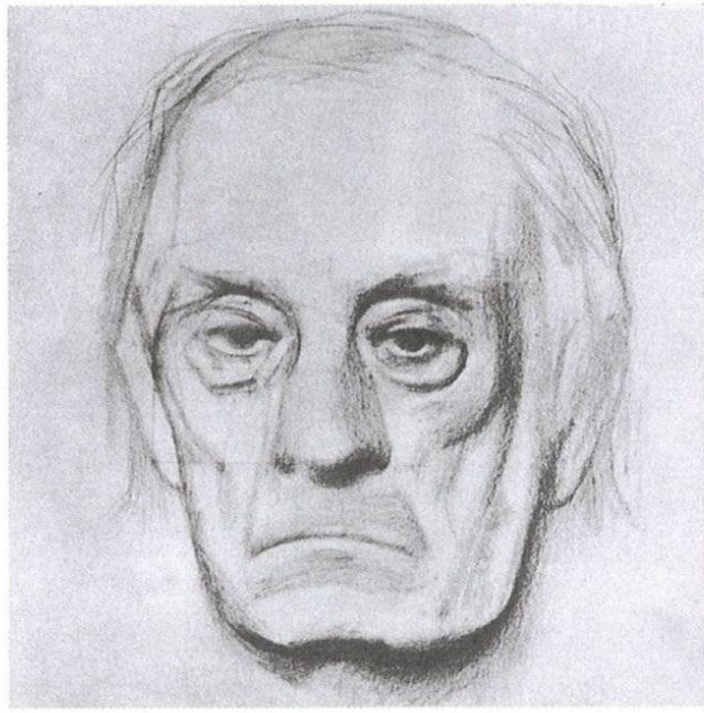

Alieta Monas: "Tin u bolnici", ulje

Stipe Sikirica: Srebrnjak Tina Ujevića, 1991.

PJESNICI TINU UJEVIĆU

Josip Vaništa: Tin

Izgubljeno pseto
Kog svatko
Drugom šalje
A vidio si od njih dalje

Ni sad se Tine
Ne vrijedi jadat
Niti se nadat
Da će se ikad
Izmijeniti stvari
I sad su samo
Pjesnici sanjari
A drugi kao i prije
Ne žali brate
Što umrije

Dobro te shvaća Mijo
Zna zašto si čaše
Žuči ispio
Guta tvoje jade
I nade

MARIO BILIĆ

ISTINA - AUGUSTINA - TINA

Tine,
sine istine,
po kojoj sav svijet zavidi
nebeskom tvome lutanju
od gorega do gorega.
Po kojoj stojiš uspravan
upokoren
i sablazan…

Po kojoj dobro boljega
teško da razumije.

Po kojoj hara pohara
i kom' je tama pokora
još bez kosti
i bez daha,
bez traka svjetla iz oka
i truna nade iz uma…

Bistrino
s visina
bez tmina.

Bez rana naših dana.

MARKO IVAN BLAŽEVIĆ

POVRATAK

Varijacija jedne Tinove pjesme

U srcu, u duši hrastovi, selo
u oku, u suzi razgovor, sijelo.

Maleno selce srca moga,
ljepota kraja duvanjskoga.

I radost, sreća rodne grude,
spomen na one dobre ljude.

Tamo još čujem djedove bajke,
tamo je krilo moje majke.

Prašnjave pute gaziti hoću
da se ne budim shrvan noću,

i slušam cvrkut ptice
i rosicom umijem lice.

Tamo ću ići, ostati
tamo ću sretan postati.

ANTUN BONIFAČIĆ

RANJENI LABUD

Tinu Ujeviću

I.

NEVIN labud srće u dubinu,
lepeće mu svila kao bijela jedra,
prelijeva se sjajem, a krvava njedra
opita su Dahom neba, kom se vinu.

Blagi doziv djevičanskog gnijezda
ovija miljem zamagljene luge,
obale se pjene, a gaji i duge
tonu dolje, dublje za odbljeskom zvijezda.

Divot ptica bačena iz neba
u kobnom padu sluti udes strvi,
živo se srce sa zvijezdami mrvi.

Njive piju piće iz nebeska žlijeba,
a gladna čeljad, što po zemlji vrvi,
pričešćuje se toplim mlazem krvi.

II.

Kaplja je krvi, teška poput hridi,
u rujnom mlazu teče od postanka;
teža od smrti, odraz vječnog danka,
kad Udes stvora stvor u padu vidi.

I vječna kiša kroz svemire breca,
a nigdje dlana, da po njemu igra,
bezdani zjape ko zjenice tigra,
a srce čeka Spasitelja, Sveca.

Mora bit konac ovog mučnog roka;
kad topla ruka divnu pticu primi,
svježa će krvca prskat poput vodoskoka.

I sjaj će planut iz ugasla oka
u blistavoj, nesavladivoj plimi,
da bude jedno u tajni sa Trimi.

TOMISLAV BOŽINOVIĆ

SUSRET S TINOM

Škrto ožujsko sunce
nježno miluje bijeli Zagreb
dok lagano izmiče zima.

I, gle, iznenada u Varšavskoj
susretoh velikoga Tina.

Zabrinut stoji tu
ispred kina "Balkan"
i očito razmišlja
o čudnoj ćudi balkanskoj.

Razmišlja o Balkanu
na kojem se upravo
raspala farsa bratska,
o Balkanu na kojem i danas
teče nevina krv hrvatska.

Nerado ostavih Tina
u Varšavskoj
zajedno s njegovim
svakidašnjim jadikovkama.

Ne htjedoh ga prekidati
u razmišljanju tome,
tek žao mi jedino bi
što ne možemo skupa
dolje prema Imotskome.

(Tamo, tamo da putujemo;
tamo, tamo da tugujemo.)

1992.

DRAGO BRITVIĆ

DVIJE MINIJATURE

Krovovi dime,
selice bježe,
studeni Tinova pogreba.
Ne boj se zime,
pod nama leže
Toplinske mreže Zagreba!

Sklanjam ti ime
u gradske veže,
noćas ti kaput ne treba.
Ne boj se zime,
pod nama leže
Toplinske mreže Zagreba!

***

Mi, blizu tebe,
kasnije s tobom,
kad god se tinta razlije sobom,
spavači, sipki, nesvikli dobi
što klatnom kobi zrcala drobi.
Mi, tako mali pred svakom dobom
a tu smo stali
nad tvojim grobom.

1955.

JEVREM BRKOVIĆ

STARINSKA MAGLA OKO DOMA

Starinska magla oko doma, jesen, tromo doba u duši,
Kako je teško, kako je gorko biti Tin.
Bohemija je samo način da neposlušni
Svojom glavom u svoj zid udare neki klin.

Modrilo i modra ona krv iz svakog stiha,
Noćas se sve žari, ozarene vječnost i veče,
I raba božja Dora Remebot će se zanjihat
Ko jablan njegov, ko krik sa krova nedorečen.

I pjesnik i patnik sebarske patnje i tmina,
U starom hubertusu mudrost poliglotski bujna,
Sjedi s Bahusom, bogom vinograda i vina
Ne bi li vina bila bolja i mnogo više rujna.

Starinska magla oko doma, a njega bezdomna,
Puna biblioteka i naša ponoćna usta.
Sve može ta lirika krijesna i komorna,
Živog Ujevića, a davno mrtvog Augusta.

HUSNIJA ČENGIĆ

BODRA SVJETLOST

Tinu Ujeviću

U svjetlu rastu niz mrak sjetne ulice,
I grad nam mori sjenka neka zamorna.
Tišinom nadglasan to vjetar plane s nama.
Taj priglas je samoznalac naših dubokih tajni
Jer suton onaj nije nam prijatelj iskreni.
Bijelac konjic vrišti, to trag je ostao krvav.
Odlet nam snovi đeni, to je nada naša suluda:
Molitva dobrom glasu i surovo iskanje.
Ova bodra svjetlost u snu nam tek pomiluje čela.
O kamo taj dan što će nam razbiti suznu sumnju u najvedriju javu -
Da šutnjom pronikne reč strašnija no čudo.
Kroz taj turoban san i mrak što pada, pada,
To ruka druga neznanca spuštena na naš pogled još drhti.
I doziva nas glas dragi, glas snivajućih želja.
Sjenka naša na zidu ko mrtvac se grči.

DANILO ČOVIĆ

ZLATOKRILI LEPTIRI

U spomen Tinu Ujeviću

K o l a j n a je ostala o vratu
ljubljene djevojke obješena;
O j a đ e n o z v o n o
zazvonilo tugom.

U patničkom životu dugom
gledao smrti u lice netremice,
gazio njenim stazama
pjesnik.

Postavši strastveni vjesnik
ljepote, njen ljubavnik i zanosnik,
bio je S e b a r gorčine osamljene
i slobode.

Ispio je zadnju čašu vode
sa S t u d e n c a života. Zatim
uronio u mrak i mir.
Tin Job.

Tišinom je prekriven njegov grob,
zastao je A u t o n a k o r z u.

Tek riječi složene u knjige
postaše vampiri.

I lete, lete, zlatokrili leptiri.

Zagreb, 16. studenoga 1955.

HRVOJE ČULIĆ

LJEPOTA

Tinu Ujeviću

Nije ljepota samo u odsjaju oka kretnji boka ili u stisku ruke
nadasve ona je rani glasnik naše tajne muke
i: brod bez luke
kao šaka jeda u sebe se skupi da nas posred lica iznenada lupi
jer smo glupi:
da je osjetimo prepoznamo prihvatimo na vrijeme

Nije vedar dan ni obećanje
već teško breme

Lijepa duša nema lijepa lica
ne računa na vrijeme: urani ili
zakasni u krivo vrijeme svene
pa se prene javi
odsjaj pravi
obasja nujnog mene

Bez nje radost je tužna a sreća ružna

razgoni sjene tamne razgrće mrene pozlaćuje
uspomene

Lijepa duša zove
budi
ponovno budi
mene

RADOSLAV DABO

MRKI PSI ČUVARI STRAŽARE NA PRAGU

Mrki psi čuvari stražare na pragu,
ah, naš Tine stari, mrku dušu vragu
mandril prešminkani prodao je mlozi,
i to po nakani, da u bratskoj slozi

s jednacima sebi užije što bolje,
da ga kao ne bi snašla sudba golje
kojeg rađa rulja, obespravljen puk
koji da ba(h)ulja, da iz njega luk

zaudara, smrdi, te vrijedi bježati
što dalje, on tvrdi, laje i režati
poput pâsa skota hoće, i ujesti

diljem tuđa plota, bijesan i zločesti
- u vlaškoj pustoši, gad s kojom se srodi
da nas opustoši, sotoni ugodi.

(1969.)

bahuljati, čakavizam - teturati, glavinjati u tmici

ARSEN DEDIĆ

KRAVLJE LUDILO

e, moj druže
nema više muže
prošlo je vrime -
za vime, za vime
nešto se u njima pobunilo
kravlje ludilo
pao je prijedlog za junice
da ih se smjesti u ludnice
već krležine riječi bjehu:
krava na orehu
pa i ujević
što sâm u sebi spava
mamurluci
i pobješnjela krava
javljaju vođe iz kambodže
ta je ideja osjetno bolja
da ih se šalje u minska polja
pa neka tamo
luda krava gine
prije smo djecu
slali na mine
četiri milijuna
ni više ni manje, al
krhko je znanje
skupo je klanje

PAVAO DESPOT

UMIRANJE ŠETA

Tinu Ujeviću

Jesenje boje; svud oko nas suze.
Rastanci se množe; priroda i mrvi!
Rasplakano dijete neke čudne muze
u palome listu vidi kaplju krvi.

Biokovka ‡ vila tješi ga i liječi;
sluti da će dati On jednom đerdane.
Do vrha će doći Parnasa i riječi
Njegove će vapit sunca za sve dane.

"Drumom kud moje umiranje šeta"
razmišljam o Tinu i "tajanstvo stvari"
grabi moju dušu. Hoće mi se leta;

listopad me veže, sve planove kvari.
Ni glasa, ni ptica; ta prolaznost kleta.
Ipak, "jošte… prijete bakarni požari…"

FLOSKULE

Oko nas slutim zamke i crna djela himbe,
jazove opasnosti iza živica riječi.
Tin Ujević

Gledajte ih, žele biti poput Tina;
"vole kao i On" dubine, samoću.
Za stolom, u krčmi, čašom punom vina,
moćni farizeji prikrivaju zloću.

Sjećam se, baš oni, dok tijelo mu bješe,
par distans od Diva čim bi bio bučan;
uzalud me neki smiruju i tješe,

Kroacijo moja, život nam je mučan.
A kako i ne bi s ovakvima; zbore
"uzvišene" teme, a bili su suci
glasniku Čistoće, ljubavi što gore,

nasladu su našli u Njegovoj muci.
Sada svi bi htjeli na Njegovo more,
a ne znaju plivat ni u svojoj luci.

Mirko Kujačić: Tin, ulje

ROKO DOBRA

ZLODUH

I dobru i zlu samo krv je kriva
Tin Ujević

Zloduh zube oštri ponad sivih voda
Žedan jezik plazi u lice svemira
Gle! Nogama teškim po kostima hoda
I munjama gradi kolijevke nemira.

I sažiže biljke i čerupa ptice
U zaletu divljem novu snagu stiče.
I pustoši snove i ruši litice
Pa nam iz pepela crno stablo niče.

Dok ugrizi smrti u dnu srca peku
Pitamo se bolom zar nade još ima?
Veroničin rubac za suze što teku

Poruga je otkad vrisnu Hirošima.
Jer kad čovjek poče bespućem da brodi
Toga časa krvi ti zloduha rodi.

JURE DODIG

LUKAVAC ČITA UJEVIĆA

Pravi pjesnik sve kaže o sebi,
a kamo se s istinom može stići?
Tamo gdje je on bio.
Kad bi netko rekao da je propao
koja bi ga htjela.
Tko bi te volio slaba,
zavidni te ne žele ni jaka
o tome je najbolje šutjeti.
Vino i istina
istina i vino
čest savez u siromaha.
Bez podloge, svojte, prijatelja, veza
mora ostati sirota.
Vrijedi ako želiš osvojiti
na lire neku sentimentalnu ženu, ostale
su štrokonđe smiju se na nježnosti.
U jednom smo slični
prodajemo oblake.
Što se čitalaca tiče;
koje koristi što je pjesnik osjetljiv,
duševan, kad su oni, prazni?

PETAR ĐERGOVIĆ

GENIJE NA DRUMU

Augustinu Ujeviću

Genije drži taj kamen,
Sto hiljada kila neka makar teži,
Kao u prašumi truli panj,
Na srcu mu Barcelona leži.

Evo me na drumu, okeane gutam -
Dok moja ekstaza od žeđi sažeže,
Želim da jednom za svagda zalutam,
Tajne da nađem kosmosa gde leže.

Molim kartu za Španiju!
Molim, hoćete do kraja?
Zaboravih te milu mi Dalmaciju,
Od lada tog nema lepšeg raja!

Idem, na Španskom moru,
Da večito sanjam u čarobnoj luci,
Zbogom drugovi, mili moji hajduci!

Ha, ha, ha, ćevapčića, vina amo
Slovenine mrski moj rode. -
Živeli nek se jede i pije samo
Svi putevi u Španiju vode.

Ne treba mi vode ne treba sapuna! -
Niče, Gete, Kante i Homere,
Od žuči već sva su srca puna -
Zdravo brate Primo de Rivere.

Suton čezne da mu bradu vidi,
Ko noćne pejsaže severac ga briše.
Zaboravi me moja mila Lidi,
Za tobom mi srce ne kuca više.

JAKŠA FIAMENGO

POSLJEDNJE PISMO U VRHGORAC

Sad leti, Riječi
jer nisi nego
treperenje božje
suvišak smisla
sad leti u onu davnu
jednostavnost kruha, vode
u paklinu, krajobraz ukleti
Štogod vječne srebrnine
zagrabi ko vjedrom
podno plava Matokita
Ona božja nejasnoća
vilenjaci nad kolijevkom
one basne, one gatke
i mrtvaci s obale
kula što život brani
i svemir na kršu
vezan poput plahe koze
za kakvu murvu, kostelu
tvrdu, gustu, posnu
- sve to ponesi, Riječi
kad budeš prešla u uzduh
utješno, božje putanje
ko brodolomac svjetlosti
napustivši skorup tijela
zatrebat će ti
kad nastaviš i posvojiš
plač nad hrpom kamenja

ERNEST FIŠER

NAJVIŠE TEŽNJE

Tinu

NAJVIŠE TEŽNJE dolaze uvijek same teške od zrelosti
poput začuđenih zrcala nekog budućeg doba
između mnogih lica bez lica suvišnih žena i košulja
one naprosto kaplju u patetičnu tišinu srca

Najviše težnje dolaze skromno i nepokorne oduvijek
tek one su pravi znaci da smo ovdje i svuda
da smo braća mjerom kojom nas izgovaraju pjesme
da smo lovci ali na vlastitu tragu
da smo zvijezde što se nikad neće zbiti

Ivan Kušan: Tin, crtež 1954.

NASKO FRNDIĆ

RAZVALINA

Uhvati me sentiment za Tinom,
obuzme uživanje velike poezije,
kristali bola i vedrine svoje čine,
dok radio javlja smrti iz Rodezije.

I opet je sinulo sunce poslije kiše,
svjetlost ozona i dječje cike,
svijetlo se gleda, a crno se piše,
zar ćemo u jauke pretvoriti usklike?

Sklopi oči i nek tramvaj vozi,
uvijek naprijed u smiješnom krugu,
stabla na Zrinjevcu drevni su bozi
u nebo propeti u ponosu i rugu.

Od Dubrave dovezi se do Selske,
u pohode pustinjaku Tinu.
Davno je odatle iselio na Mirogoj,
ali je ostavio bolnu razvalinu.

MILJENKO GALIĆ

BLAGO DUHOVNOSTI

Tinu Ujeviću

Nađoh ulje maslinovo
u skutu škrte zemlje,
ljepotu nađoh
pretešku očima.

SVJEDOK

OBJAVA hodi podnevom uma,
budeći spavaše, Tinov zvekir ječi
nagovor života rilkeovska škrtost:
Čovječe duše... Moli. Kleči.

Nebotičan čempres, siromaštva uzor,
ganutljive opaske ostavlja za potku,
svakom da bi Istinu imao u glavnji:
Ljubi i poznaj kroz tu vatru krotku.

JAKŠA GARELJIĆ

TINU U SPOMEN

Kada me prose
Neka mi poklone more
Kada me prose
Neka mi poklone zvonike i zvonare
Neka me daruju skrivenom uvalom misli
Neka me daruju sutrašnjim danom
Neka me puste da ne lutam
Da opustim se pod suncem Gospodnjim
(On i ja jedno ime)
Neka se vratim na ognjište
Tvrd tronožac
Sam
Sa vama

Mišo Limić: Tin (reljef u kafiću TIN, Kaštel Novi)

PAVEL GOLIA

MANIFEST

Pjesniku Tinu Ujeviću

Kako se, daleko od svagdanjih jada,
s raskalašenim družimo idolom,
dok s nikotino-kofeino-alkoholom
brodimo maštom, druže moj, sada.

U ponoć, u jedan, daljina sve je dalja.
Gle, njena drevna kraljevstva tu jesu!
U himnama, ovacijama dnevnim
dva šaljiva se dobroćudna kralja
vesele s ministrima uslužno revnim.
A podanici bijedni im, gdje su?
Otraga, mračni, željni svega.

Oba su bratska naroda, preuzvišeni kolega,
potrebna dima, i pića prije -
sa sto tisuća glavâ sva
očajno trijezna u nas bulji masa!
Što radite?
Privatna zar je kasa
također prazna? Druge nije
već da se na svijet smjesta dâ -
K r a l j e v s k i m a n i f e s t

Putnici slobodnih cesta, to jest,
vrtlari bajki, pastiri sanja,
što duše radom kaljat niste htjeli,
odsada ćete jesti i piti
svaki dan.
Naš ukaz dobile su sve krčme i hotèli,
da daju vam bez plaće piće
najbolje i najbolje iće.
Ukazu dodan kraljevski nalog je lijep,
da gost dobije usto i nešto gotovine;

samo da dokaže legitimacijom
neokaljanost duha, srca vrlîne.
Legitimacija je - prazan džep.

Razglašuju dalje dva Uzvišena Vladara:
Tko mnogo radi, manje troši,
uštedi robe ili pak dinárâ;
tko ide spat, kad idu spat kokoši,
uštedi, dosadan je i cicija;
uštedevine nek dobiju skitači,
cigani, bludnice bez beneficija
i svi što im to plemstvo jednako znači.

A pjesnicima sirômasima,
što zagonetke gledaju i tajne
živahnih naših dana kroz naočale gladi,
po zlatnu hiljadarku mjesečno nek, svima,
isplate sve banke solidne i sjajne;
iz rezervnog se fonda, zna se, vadi.

Tko izvršenju usprotivi se ovom
neka se snađe -
ne kugla, jer nje se boje mase,
to za njih kazna je premèka,
već - njihov prezir kraljevski ih čeka
za vječne čase.

Tako. Potpisano. Vi još, Kraljevsko Veličanstvo!
I brzo, čas leti. Još uru, dvije, stog
obeskrunjeni, svaki u svoje pođimo izgnanstvo,
u mučionicu dana najsvakidašnijeg svog.

(preveo Euko Paljetak)

ZVONIMIR GOLOB

GODIŠNJICA, BLATO

Ispod velike fotografije na zidu
stol i za stolom
nekoliko prijatelja.
Sjećanja i lijepe riječi
govore o mrtvome
koji šuti.
Danas, poslije pet godina
ponovo sjedim na istome mjestu,
za istim stolom,
sam i bez uspomena.
Pjesnik silazi s fotografije
mlađi nego što pamtim
i uzima u ruke
istu čašu.
Prijatelji su otišli
jedan za drugim,
svaki u svoju raku
i čujem ih kako govore,
zaklonjeni visokom travom:
- Sve je u dimu koji se polako uspinje
nad krovom gostionice.
Tvoj put ide dalje umjesto tebe,
a ti još čekaš.

VLADO GOTOVAC

IZ "RAOSOVOG CIKLUSA"

Pričaj. Učini razumljivim mjesečara nad Imotskim.
Likove koji snivaju u čarobnoj spilji riječi.
Jedan ispisani papirić, sveden na ponor,
U kojem se osjeća Tin i bura.
Prizor moguć samo s ružom u gotičkoj ljubavi -
Papir prošlosti za Doru Remebot. Bez drugog mjesta
Svatko napose lebdi.
Tako bi glasila priča u kojoj nestaju namjera i vrijeme.

*

Moj grob neće biti u Afganistanu.
Sanjam živo nebo. Neće biti tako čist.
Umrijet ću željan munje, već nemoguć
Za visinu. Nigdje neću tajno boraviti u atmosferi zavjere.
Ispunit ću svoju sudbinu kao mrtvu kulu.
Držat ću se riječi koje mi tijelo dopušta.
Ići ću korakom pojedinca koji je odlučio
Da ruži se divi i za Doru moli. Sav u svom slučaju.
Odjednom je nemoguće cijelo doba.
A na mojim riječima čista afganistanska sjena.

***

Vračare se domogle Tinova tijela noćas:
Jedna ga zraka ranjava. Pučina magle s arijom -
Ah, sjajnog li pada u čaroliju!
Sanjane u najbudnijem djelu. Goruće kose zvonara na uzbunu:
Oluja s oblacima - tajna fuga,
Koja je ogolila ledenjake osobitošću;
Uljepšavajući sjenu dubina pjevačkih.
Tin se svalio u napuklinu zamke: Noćno stanje
Mjesečara koji uče arapski za Dantea...
- Bijaše uzalud i kao teret, to meso.
Tema posvuda vidljiva, Sofoklova ili gostionička,
Uvijek tajanstvena! I gorko varivo enciklopedista...

Pun je bilježaka: Le Prince d'Aquitaine.
Oprosti ljepote okružuju njegovo srce samoćom,
Brodolomnim zrakom.
Drugi jezik je samo šapat.
Hrvatski nema izgleda bez podzemne radionice:
Oprostivši se s tijelom, banalno osvijetljen!
A što bijaše gotičko, spaljeno je.
Pad Zvijezde Mora kad su se vračare
Domogle njezinog pjesnika - noćas:
Poslujući crnim beskrajem svoje kuhinje.

Roman Petrović: Portret Tina Ujevića. ulje

MARKO GRČIĆ

TIN UJEVIĆ

Obzor nas reže mameći pjev
O Dúgi; onijemjela usta
Raskaljuje oluje sjev
Ispod neba žudena a pusta.

Rast da obnovi, sve mig prima.
Kojem ćeš suncu ti izrasti?
Bit sred vrtnje ljetā, zimā,
Nikad ne venut niti cvasti?

Nerođen, u poruzi, slavi,
Obnavljajuć zaludni zov;
Nedozvano uvijek mlavi
Duh služinski što bi bio nov.

Blag, milostiv vremenskome zubu,
Blagoslovi i sne droba, žlijezda,
Uz bljesak okova na rubu
Užasa za glečerom zvijezda.

IVAN GRLJUŠIĆ

TIN UJEVIĆ SE KUPA NA BAČVICAMA U SPLITU

Kraljevski smješten na pijesku
u mirisnu hladu pod borom,
svečanim sporim kretom
svući sa sebe oklop
(kao zmija tijesnu kožu)!

Odbaciti stare krpe
- tu izlizanu prljavu dnevnost -
polako:
komad
po
komad
(s torbom prepunom spisa
i suhih kora kruha)
pa biti sam sa sobom.

I biti sam sa sobom
pod svečanim modrim svodom,
okupan svjetlošću
i djevičanskom vodom.

Nasmiješen,
čist
i vedar
- (izvoru vraćen) -
pred morem
nebom
i Bogom.

UJEVIĆ

U žeđi žedam
žedan
žeda jesam;
vrela zraka sunca
na rumenoj usni,
divlji,
bujan cjelov
na nabrekloj grudi;
sam i sljubljen,
satkan sav od pjene, sama svjetlost jesam:

žarka žudnja
žežena pijanstva.

PORTRET U ULJU

(Tin)

Lice sebra.
Iz dubine očiju
vrutak vedrine.

Ivan Grljušić: Tin Ujević, ulje, 1999.

STJEPAN GULIN

PROTUTIJEK 1

augustnu ujeviću

ne častite nas travaricama jer one su blaže od
naših žestokih pjesama. nama treba piće koje nas
vraća materinskoj zemlji i pod zemljom traži svoja
draga jezera. nama trebaju ponornice što ih upija
žilavo korijenje jer smo dugo bili cvjetovi bez
svojega korijenja...

ne častite nas travaricama. mi vam nudimo žešća
pića.

***

vi ste ludo pijani, vlakovi su pijani, avioni su
pijani, automobili su pijani, crvene rijeke su pijane
bez svake mjere, plavo more, jezera, zelene bare,
kiše, crveni nosovi su pijani ali augustin ujević nije
pijan!

vi ste pijani budisti i budalisti ali augustin ujević
nije pijan!

STJEPAN HRASTOVEC

TIN - LEGENDA

HTIO je riješiti sve zagonetke
pa je i prodro u srž svih tema.
Žrtva i svoja, a i tuđe spletke,
mučenik mnogih, i vrućih, dilema
On je najveći između boema!

Iz njegovih je neumornih usta
riječ proticala ko gorska bujica.
Ni misao mu nikada ne susta,
vatra uma žarila mu lica.

To je slika, što nam o njemu osta
uz lik i pisca najsilnijih djela
te najdražega u krčmama gosta,
gdje je bio čelnikom noćnih sijela.
Tin po svemu tom i legenda posta!

Jerolim Miše: Tin, ulje, 1920.

DRAGO IVANIŠEVIĆ

PJESNIK

Tinu Ujeviću

Ja mnogi
znalac izumrlih trava i tragova usana u uzduhu
ja ispovjednik kamenja i čelika
ja kojemu grane od stakala i betona i opeka
unose u birtije svitanja i mrkline
plač djetinji kravu ganutu sirutku djetinjstva
strahove
sve riječi rastanka

Ja mnogi ja
stasiti ja od ognja u utrobi
ognjenog ognjenja svagdašnjeg
što neznane vode traži i ne nalazi
jer nema mora nema rijeka nema slapova nema brzica
za Ljubav koja samu sebe sažiže

Ja mnogi
ja bol u slabinama volje raspete
ja groznica od slijepe ilovače bez pomoći
ja strah od ukočenosti bez pomoći
sam među samima
sam u samicama soba i trgova i putanja i bespuća
osmijeh ugušen u samotnim vrevama
u pepelu mržnje

Ja mnogi
nad katarkama jablana u visinama
sa srcem u prašini
sa žuljevima nogu u prašini
među drugim žuljevima među vjerama
među kotačima šinama motorima
među plačem djetinjim kravom ganutom
sirutkom djetinjstva užasom
sve žuljevima kruha u lancima

Ja mnogi ja
jauk jauka
i bosjačkog i sljepačkog
i protivnog
običnog
najobičnijeg
kao kad se rukavom briše nos
javno svima vidljivo

Ja mnogi ja
daždom ruža daždeći
na sve slomljene hrptenice:
ruže povoja ruže krila ruže peraja
ruže ruža u grču i neprebolu
ruže s modricama ispod košulja
razdrtih glasova drvoreda glasova
ruže prijateljstva bez zastava

Ja mnogi ja
oprostite oprostite
nije krivnja na ružama
za trganje u ušima

Ja mnogi ja
daleki i visoki
blizak najbliskiji
običan
najobičniji
cvjetanje i cvjetanje
u moždini Svijeta
ovoga

TINOVE METAMORFOZE

1.

Oviti mlijekom rujanske zore siđosmo lagano,
šuteći, nas dva s bijele beskrajne ceste na žalo.
A žalo bješe čudesno bijelo, ko i more što se
potrbuške ispružilo pred nama mirno, ne trepćući
škiljilo u nas. Dugo nas ono prikova na mjestu.
Ali Tin, odjednom, uspravi glavu, odbaci svežanj
knjiga i kaput, košulju skinu i, gol do pojasa,
opuštene, goleme kulje, viknu: - Protej se, more,
gle hulje, sad s nama poigrava; vidite, mladiću,
kako li se šeretski prometnulo u veliki dlan!
Prignu se zatim Tin, izu, svuče hlače, u gaćama,
znojnim i prljavim, nespretno potrča prema moru i
baci se u nj. Praćakajući se kliktaše kroz smijeh:
- Blaženo zdravlje, ptica sam, riba sam sad, disaj i val -
Kliktaše, ko dječak dječački, niječući smrad i kal.
Svukoh se i ja te, umoran od halabuke noćne,
terevenke lude, dima i vina, legoh na žalo.
Da li usnuh, ne znam. Tek prenu me Tinov gromki glas.
Veselo kročeći iz mora, sjajeći sav od mokrine,
pozva me odlučno da bacamo kamena s ramena.
Začuđen, poslušah, ustah, te pred tom gomilom mesa
umalo ne prasnuh u smijeh, svladah se, potražim kamen,
označim među s dva-tri oblutka, razgibam se i bacim.
Sada Tin, poskakujući odjednom spretno i lako,
oblucima označi moj domet, zgrabi moj kamen i
stade uz izbačaja među, raširenih i čvrsto
opuštenih stopala, hitnu kamen te za čitavu
dužinu me nadbaci. Ja se zbunjen spustih na žalo.
A Tin, gromoglasno vičući, reče: - Vi ste mi sportaš!
vodopija, to ste! lezite samo! - a ja ponovno
idem u more, na blizinu Feba, na Protejev dlan.
I zaleti se u vodu, zapliva snažno; s pučine,
vičući i smijući se, mahaše. Bio je kao
razigrani, bezbrižni morski bog. Kroz radosni njegov
smijeh ja sam toga rujanskog jutra čuo ptičji pjev
i sirene što smrtnike zovu na radosni rad,
i sirene što smrtnike zovu na radosni put.

Sirene i ptice! Tad za čas posumnjah u beogradski "Bums",
beogradski "Jadran", posumnjah u sarajevske lokale
"Šedrvan" i "Evropu", te u "Kolumbata" splitskog i
u pijane kurve, u građane, u bokce i Tošu,
i Raku i Franu i Sibu, i druge i u sebe!
Sve je to san, bolesni san, san ludih mojih svih čula:
"Dome" i "Rotonda", Pariz, Tin dandy, Tin bukač bez doma,
i Sainte Genevieve biblioteka, gdje on, stol do stola
s Lenjinom, do gluhu u noć svoju anarhiju sniva...
U moru sad je preda mnom mlado i vedro božanstvo
što suncu u slavu dube neizdubiv Protejev dlan...
Sunce mi zabliješti vid i noć me ispuni na svjetlu:
sanjah divovsku gramofonsku trubu, glas stoljeća začuh
čuh tonsku apoteozu za Tinovu metamorfozu...

2.

Kad smo se u kasno popodne teško vukli put grada,
Tin je (u trošnom kaputu, mlohav i znojan, sa svežnjem
knjiga pod pazuhom) dremovno poskočio pokatkad,
zanesen valjda poemom što će je noću izreći...
(u njoj će odjeknuti Zen, Dis, Paralis i Baal i Nal,
uz sve što za sijeste spomenu, a nadasve Sveti Val).

POSLJEDNJA TINOVA METAMORFOZA

Došao je k meni u moj zagrebački stan, produhovljen
mirišući na čistoću, tih,
okrenut u sebe, onakav kakav je na Stančićevoj slici.
Vraća mi, reče, dvije španjolske knjige
i odlazi u Vinogradsku bolnicu.

Na snimcima pred smrt, na kojima je već zapravo mrtav,
ima jedna zagonetna naranča.

(Ali o njoj ne treba govoriti...)
Dovoljno je samo naznačiti da je naranča tu
umjesto mora,
ogledalo njegovih simbola
i njegovih metamorfoza.
Posljednji pozdrav pjesniku.

ŽELJKO IVANKOVIĆ

VELIKOM TINU

u rascjepu mjesečine vječne šume
i glazbom napojeni stihovi kao
slovogovorje i lelek sebra u noći
kad samuju pjesnici
sad me i gordost jablana plaši
i samotnost bohemštine što na
humci malovjeka bdije
sad su noći ostavljene nijeme
u samoći što proklinje vrijeme
i svud samo pustoš tmina
mračna kao sjena VELIKOGA TINA

Ivan Mirković: Tin Ujević, bronca

ANTE JAKŠIĆ

VRAĆAJUĆI SE NA MIROGOJ

Noćas su, vraćajući se na Mirogoj,
svratili u kavanu
Vjekoslav Majer, Frano Alfirević,
Salih Alić
i starozavjetni prorok Tin.

Sjeli su kao stranci,
sve je oko njih bilo zatočeno mukom.
Tin je prelistavao novine
i odmahivao rukom.

Na stolu se našla litra vina.
Nepoznat glas je doviknuo
da je to za nebeske goste
i posebno za Tina.

Vjekoslav Majer je nalivao čaše,
Frano se osvrtao i nije znao što da radi.
Salih se dobrodušno smješkao,
snijeg mu se otapao na bradi.

Polako su zapalili cigarete
i visoko podigli čaše:
Ovo neka je srdačan pozdrav
za zemaljske patnike naše!

Onda su pogledali na zidni sat,
koji za zemne ljude važne poruke ima.

Ustali su i polako pošli.
Za njima su nad stolom,
kao zaboravljene aureole
kružili koluti dima.

1983.

BOŽICA JELUŠIĆ

PO UJEVIĆU

O, krhka dušo, ti koja se strašiš
rošavog lica, surog sna materije:
za tebe šušti prah, sja čisti hašiš
u ognju Tlapnje, ruži Ezoterije.

Te rime, svjetlane u grozi i bijesu
shvatiti neće prašni pozemljari.
S rbinom od zvijezde, zabitom u mesu
sam, plutaš sferom ravnodušnih stvari.

Ti žudiš riječi jake poput vina
trs, što ga hrani mračna krv, samoća:
poda nj da legneš, umoran od padanja.

U slovu dignut, zatim, da s visina
rosiš na granu s tugom žuta voća
i, u dnu slike, zelen baršun ladanja.

DAVOR JERKOVIĆ

TINOV UZDAH

Ispadnuvši jednom iz "bircuza"
rastajah se s dragim, burnim Tinom.
Bijaše ga tuga ovladala
uzalud ga udaraše vinom.

Zastadosmo časkom na asfaltu
ko dvije noćne posljednje sramote.
On htjede mi nešto mučna reći,
al' od svega tek ‡ uzdah se ote.

Rastasmo se. Ode Tino sijedi,
dok ja stadoh svoj bol da pronosim.
I znam: neću tako gorko proći,
al' uzdah ću onaj dovijeka da nosim...

Zagreb, 1950.

PARAFRAZA TINOVA "OPROŠTAJA"

Ovdi usrid grada, drevnog obezglavca
uzdvigla je jidra smina, al' ne nova
neka "škvadra" mlada ča je ćuhta "lova"
i želja na Parnas prez zakonodavca.

Budi da su virni nestrukovna pravca
ništar mnje štuju ni Tinovih slova
ki va versih libar toč moralni skova
za spomenar bolji grada stanodavca.

U habitu skromnu gdi suć ne romoni
niti oko čarne mime lica vreba
tokoj ti ruglo dižu neplodari

Zbogom, o Auguste! - "Dummer lieber"... - zvoni
agramerski verglec pa morti i treba
jer mrtvi smo ovdi davno - mi, tvoji puntari.

DRAGUTIN JOVANOVIĆ

SONETI ZABORAVA

Tinu Ujeviću

MAGISTRALE
XV.

Svetilište tvoje u svemiru plamti
Jauču gore u ponoćnoj magli
Alejom smrti, morem podnu algi,
Jetka zvijezda u vijencu pati.

Izlomljene trepere prastare ikone
Opijelo slušam žalostive vode
Cvijeće umire u ime slobode
Ruže rimujemo u stihove bolne.

Nestaju boje jezerskog putira
Azur se toči s drevnih manastira,
Gromovi satkani u provali zore,

Oporoj noći nađoše ucjenu:
Requiem bola za san u kremenu
Od suza provreše vruci Crne Gore.

VLADIMIR JURČIĆ

AUGUSTINU UJEVIĆU

Stari je borac, jer ga srce goni -
do svoje smrti ne će da se smiri;
tek katkad se zapita: "Oh, gdje su oni
što počeše sa mnom udarat po liri

pjesničkog bola - pa da pjesme tkaju?
Nema ih, nema!"... sam strši kao div
i boreć se u životnome vaju
stvaranjem svojim buči: "Oh, još sam živ!

... i pero moje ne će jošte sustat
ja uđoh tek u širinu rada...
al poslije tog će lik mi jasan ustat.

A sad se borim da me drugi shvate -
- iako duša već mi nije mlada -
boreć se ljubim drugove što pate!"

(objavljeno pod imenom Đuro Vladičić)
1933.

ZORAN JURIŠIĆ

REINKARNACIJA

Da, moji su dani izbrojani i ja sam ih
izbrojio kroz svoje želje, odluke i djela.
A kad se ovi sivi, pusti dani približe svom kraju
smijat ću se snovima koje sam snivao, a
onda zalupiti za sobom ova zemaljska vrata
i otpočeti svoj let u Beskonačno.

S. Jestudian

Tražio sam istinu i sreću svuda
umovanju, ludovanju, ženama i piću,
ne pronađoh ništa do li sloma huda
ja sam tvoja reinkarnacija, mrtvi Ujeviću?

Kao i ti ponižen u ovom poslanstvu
ne nađoh sjene hlada, svoga križnog puta,
tako u vječitom, nestvarnom izgnanstvu
duša moja, ko tvoja, besmisla krugom luta.

Koraci su moji pokidali mreže
skladnog zajedništva, vječnosti trajanja,
ništeći u svom bijesu, da bi bilo teže,
sveti ljudski sok dobrote i kajanja.

Kod tolikih srca nađoh zatvorena vrata
pa je trpka boljka sjela na sred čela,
rastočen sred svoga bezimenog rata
poražen i prije, no je bitka započela.

Ti u meni živiš jednakim životom
kao ja u tebi prije mnogo ljeta,
budeći dane klonulom strahotom
da mi ljubav iznova nikad ne procvjeta.

Tople krvi moje prepune su vjeđe
da brišu mi suze, premda bol i plemstvo
ostavi mi samo, ukleto naslijeđe,
znamen svoj, pečat grešni i svoje prokletstvo.

A i onom što će doći iza mene
i ja sam bez nade, utjehe i sreće,
da trune i pati, raspinje i vene,
ostavit ću samo prokletstvo još veće.

4. 1. 1986.

Vicko Kavelj: Tin, ulje

DRAŽEN KATUNARIĆ

UGOVOR S LASTAVICAMA

Osluhni, razvedri se...
Tin Ujević

U našoj kući
rijetkost je naići
na poštena trgovca

prokockan dan

u ovoj našoj kući
nikad nije bilo krvi

potkupismo lastavice
za stražu
protiv čmolja

napunit će kljun i komarcima
ne prljajuć balkon

zauzvrat im ne rušimo
sva gnijezda
i one,
relativno zadovoljne,

cvrkuću

SREĆKO KILIĆ

S TINOM

Ni vijorne kose vílâ s Biokova
Ovdje ne dopiru: dušu bol ne mori
Ne smiruju čežnje, nit suze okova
Usnulom u tmini više mi ne zori.

Na Vašoj strani grije vatra pečalna
U dubini žila srce zebnju skriva
Tijelu nema mira do kraja astralna
Samoća svemirska usud svemu biva.

O Bože beskrajni, nad kolijevkom svakom
Vijenac obećanja osmijehom žubori
A lutanja započnu s prvim korakom
Kad živjet' il' umrijet' istim smislom gori.

Znam da srca Vaša s mojom boli pate
Ne nosih veo koji lice prekriva
Jablani visina stog moj spomen prate
Ne tužite za mnom, sada pokoj imam.

Usnulom u tmini više mi ne zori
Samoća svemirska usud svemu biva
Kad živjet' il' umrijet' istim smislom gori
Ne tužite za mnom, sada pokoj imam.

TIN KOLUMBIĆ

VUKOVARSKA JADIKOVKA

Tinu Ujeviću

Kako je teško biti mlad
i gledati tugu u očima djece
dok umire grad!

Na stazi varke, mrtvi Ujeviću,
ugasle su zvijezde,
zore ne sviću.
Utjehe nema niti u piću.
Niti trave nema za ranu ljutu
za bose prosjake na pustome putu.

Kako sanjati moleći za kruh?
Kako biti čisti, biti djeca
kad progone i duh
našeg dobrog sveca?

Zelene grane tuguju kraj Vuke
za otrgnutom djecom
iz majčine ruke.
Presušilo je vrelo
u hrvatskoj pjesmi
i kamen je žedan
na presahloj česmi.

Ove su riječi još crne od rata,
šiknule s tugom
iz hrvatskog blata.
No one samo imati će cijenu
kad iz ove puste vukovarske studi
netragom nestanu
svi opaki i ludi,
kad u grad se vrate dobri
i čestiti ljudi.

Hvar, 2000.

JAKOV KOPILOVIĆ

TUGA ZA TINOM UJEVIĆEM

Za tobom plačem, pjesniče Tine.
Ti koji si bio najveći sebar,
sunce si samo nosio u srcu,
i izgubljeni dan pokoji, vedar.

Za tobom plaču i naše nizine,
i visine tvoje lelcka i zvona;
ko žedan kamen svi smo na studencu
sitniji od zvijezda svojih vasiona.

I naše patnje prolaznosti trajne
ni kolajne nisu, auti na korzu;
svaki svoju sudbu kao i ti sluti
daleko od slave ove veličajne.

Za tobom plačem, pjesniče Tine,
kao jablanovi ponositi dovijek,
i tvoji i moji iz naših ravnica.
Ti si pjesnik vijeka, i čovjeku čovjek.

Skadarlija naša puna terevenki
- to utočište za sve koji bježe iz svijeta -
puna je stare ljubavi koja u sjenki
zaborava i pustih grobova cvjeta.

Ovdje su bančili naši veliki, stari
čuvari zvijezda, mudraci i ljubavnici zora,
kovači, stolari, pekari, ribari, rezbari,
i putnici prošli sve gore i sva mora.

Sviraj primašu! Pijmo, veliki Tine,
ugasimo vatru krvi i požar mesa,
a kad nad "Tri šešira" srebrna zora sine,
popet ćemo se kaldrmom starom pravo u nebesa.

STARINSKI SONET

Mamurna jesen. Martinje se slavi,
al' nije meni do krštenja vina.
Potonuo je grad u sumrak plavi
i jedna krčma zalud čeka Tina.

Okrenuv leđa lovoru i slavi
on ode stazom ogorčena sina,
lelekom sebra da se opet javi
iz svojih patnji, porazâ i tmina.

I što je manji, on je sve to veći,
vječito žedni kamen na studencu,
hrabar u padu, ponosan u žrtvi.

Moj mili Tine, nešto ću ti reći:
Na grobu tvome nema mjesta vijencu,
jer u tom Svijetu žive samo mrtvi.

(12. 11. 1965.)

SONJA KRSTANOVIĆ

TIN UJEVIĆ

usliši mu se molitva:
okrilatio

nebeski dječak
opijen dubinama
na zemlji
bio je
prognanik

tragovi su mu zvijezde
- u knjigama.

Crtež Tina iz zbirke Siniše Paunovića

ZORAN KRŠUL

LUDACI

(Tinu Ujeviću)

Tko su ti ljudi što nikada
u kapelicu našu ne dolaze
čija su lica prozorčići otisnuti
u utrobi noći

po ulicama blatnjavim
što ispraćaju jutarnju maglu do obala
rijeke
uz koju kleče bez glasa bez ruku
bez utrobe svoje

- Tko su ti ljudi? -
pitao sam oca
što u siva jutra pokatkad
kao ispred sramnog stupa na trgu
stihove govore
pokislim vrapcima, putnicima nepoznatim
iz drugoga grada

- Ludaci su to sine
sav pametan svijet ih zaobilazi -

A onda smo išli na trg
gledati kako sina nečijeg
zaobilaze

U očima njegovim je prolazilo
mnoštvo
nekom zamišljenom putanjom
duge

Ljudi nisu podizali glave
osim mojega oca
koji je širom otvarao oči

ali ni on nije vidio
oko čega to dugina svjetlost
obilazi

iako je već sada stajao na njenom
brežuljku
i sasvim se lijepo moglo vidjeti
kako mu oči gledaju sa najviše
točke

Ivan Mirković: Tin, karikatura iz 1932.

AUGUSTIN AGO KUJUNDŽIĆ

PJESMA PJESNIKU

Tu gdje riječi kao potok
iz duboka vrela
biserno bljesnu kapljicama
i rađaju skladbu
dok padaju smjelo
kolajnama dragih pjesama

to bujice misli
snažno teku
napajaju kristalnom čistotom
ja sretan ispijam vrtače i tmuše
s okusom imotskoga vina
okupan
iskonskom ljepotom
pjevam glasno za život vječni
čast boemskog sina
nek iz duše
drski krikne sebar
niz pjesničke monstrance
Augustina Ujevića
Tina.

DRAGAN LENDIĆ

12. XI.

Znaš li Tine, bohemčino stara,
da se tvoje rime svuda čuju:
usukane njuške pomodara
AUTOM se NA KORZU razmahuju.

Svikli da te mjere litrom vina
oni priče birtijske prebiru,
nesposobni da usklade Tina
s POBRATIMSTVOM LICA U SVEMIRU.

Nasrtljivac sad se usuđuje
da nam sebe kao Tina pruža
premda nije kadar da načuje
pjane boje SVETKOVINE RUŽA.

Dok mješine prazne streme slavi
i pružaju ruku k lovor-vijencu,
Tinov grob je sakriven u travi
kao ŽEDAN KAMEN NA SATUDENCU.

Tu kadikad tih prijatelj svrati,
suzom smekša zaušćenu psovku
pa busenu raskuštranih vlati
SVAKIDAŠNJU kaže JADIKOVKU.

ANTE LISICA

***

Dok misli na siromahe
ne osjeća kako ga oganj prži
ispod užarena željeza
S oltara se smiješi
nevidljivi anđeo
slušaju zujanje pčela sa cvijeta
dječak ga donio pred kip
u vazu stavio
još je jedan došao
s prašnjavim cipelama
skida šešir
klanja se
uzima svetu vodu
prilazi sve bliže raspeću
svi su isti
kao da su istu majku sisali
pale svijeće
u kaležu vino
ti si pjesnik velikoga srca
Hrvatska te zove
na tren
vrati se Tine
u Vrgorac ispod žita
sa crnim šeširom i bukarom crnoga vina

Split, 11. 11. 1991.

BOŽO LOVRIĆ

NOVA APOKALIPSA

Pozdrav Tinu Ujeviću

Ne pomažu laži, ni utjeha glupa,
niti fantazije igra čarobna...
Srce izmoreno prestrašeno lupa,
sudba pjesnikova jeste žalosna.

Mislima je svojim osvojio svemir,
ali tajni strašnoj ne uđe u trag.
Sveđ ga goni sumnja, svud ga goni nemir,
a u krugu svome ukleti je mag.

Utječe se sanku, kad ga život bije,
na dnu pune čaše traži zaborav.
I krv svoju kao žarko vino pije,
grob mu prazni kiti divan đulistan.

Uzastopce b'jeda njega prati svuda,
zlatom izvezla je okrpani plašt.
Misli da je ćesar, a kad tamo luda,
o vječnosti bunca njegov govor tašt.

Triumfalni puti prema groblju bježe,
vojska bezimena čeka viteza.
Pobjednici svi i pobijeđeni leže
uporedo kao žrtva jalova...

Otvorite krčme, da se cimbal čuje...
u ponore bez dna jezovit je skok.
Uzbuđena misô nova čuda snuje,
a štakama mjeri iznemogli krok!

Otvorite krčme, bolnice i vrata
tamnicâ i drugih ljudskih brloga.
Neka gospodari kraljevstva i zlata
čuju, kako vrišti užas Moloha.

Iz dna sviju strasti krvav val se pjeni,
kao munja leti orijaški hat...
Smrt i kuga srću, u njihovoj sjeni
neki luđak urla: rat i rat i rat!...

MIROSLAV S. MAĐER

TIN

To je onaj što je život uhađao kao pjesnik
pun svih riječi i poznanstva stvari.
Onaj koji je poznavao jablane i umirao od ljepote
i bio uvijek star i bio uvijek mlad
i san od kamena i svemira.

To je onaj što je polagao ispit savjesti
preobraženja i žedna uma.
Onaj što je pio sa zdenca mudrosti
sa svih raskršća života
Onaj veliki konobar duha i razuma.
Prokleta divota.

VRBNIČKA ŽLAHTINA

Ja sam stari lirski notar
Putujem u Gorski kotar
i evo me pri Lovačkom rogu
gdje su šumske Delnice
Samo kupim tišinu
i uzdajem se snovima i Bogu
a kroz žile mi teče vrbnička žlahtina
I žao mi što sad sa mnom nema
ni Bepa, ni Gorana, ni Tina
ali - mi smo jedno
Mi smo bili i ostali zajedno
svagdje je domovina...

VJEKOSLAV MAJER

PJESMA O TINU UJEVIĆU U SVITANJE

S dušom punom skupih snova
prolazi kroz crnu masu;
to bogatstvo svima rasu,
zato ostade bez krova.

Dok cigani tužno gude
podbočiv se rukom spava;
vani teče svjetlost plava,
konobari ga probude.

Trgom hoda spavajući
bijedni bogataš bez stana,
pa u kutu restorana
zaspe ko u svojoj kući

1934.

***

Dingač.
Tišina.
U tamnom kutu plač.
Nema više Tina.

12. 11. 1955.

ALOJZ MAJETIĆ

STARI PRIJATELJI

abe šimić
ispod hladnih zvijezda koraca
gledajuć kako se kose njegove drage
vijore
dupla ekspozicija
gaby's spray svijetli s reklame
od samoupravne interesne zajednice vlaška 109
harambašić skromna sredstva traži
pokreće
sedam satiričkih časopisa

mažuranić po špici šeta
malo-malo pa zastane
u tefter nove narodne riječi stavlja
filac gerla ciketan
faks
haj
fol
milek jerfra meg
i slično

u notes poruke bilježite:
šenoa: dogovoriti s vjesnikom novu seriju
zagrebulja
domjanić: ukloniti taubeke sa zrinjevca ili redovno
nositi bistu u susjedni frizeraj na pranje
ujević: vidjeti u znanju što je s drugim izdanjem
sabranih djela obvezno javljati novosti iz
svemira
goran: pozvti ga na goranovo proljeće jer već dugo
nije bio doma
bošković: čestitati tesli

VLATKO MAJIĆ

VRHGRAD

uz stotu obljetnicu rođenja Tina

Kažu
tu je od davnina
i grad
i planina

Doline
i u njima loze
kamenjar
kadulja
i koze

Med
mlijeko
rakija za lijek
i ljudi oduvijek

Kažu
tu je od starina
i sunce
i vedrina

BRZOJAVI U SVIJET

A. Ujeviću

sve bih
cvijete tebi
vas pustoš sebi

VRATNICE

"cuius vultum desiderat universa terra"

VELIKI
sve što je ova ruka zdubila sklesala stvorila malo je
nama zbito u naramku ništa je pred tvojim čelom
otvoriti vječno TINE sva vrata stvorena premiještati
bregove pustiti svu slanost mora sve raskriliti
pred povodanj
urezati bore i napore preslikati oči i prste okačiti
uze i psovke utisnuti signum djedovski hrvatski
drven križ
krovovi okrvavljeni okrečene kuće zire pljuska more
plavo bezmorje ušutkani klečeći molimo molimo
snagu i silinu ZEMLJE TVOJE

Jerolim Miše: Tin, crtež 1942.

JOSIP MARGETA

EX PONTO

Prvo: Tin!
Drugo: tinta!
Posebno: ti!

Jedino: spleen!

HRAST

(i Tinu)

nije te samoća mogla uništiti

trajao si velik i ponosan
a sam

zlobnici su rekli
uokolo ima grmlja
uokolo ima trave
posve pristojno društvo

a kad su tukli gromovi
rušile se kiše i vjetrovi
isti su rekli
on je velik i moćan
i dodali neće grom u koprive

onda im je dojadilo

danima su oštrili pile
kovali sjekire
kovali planove
skovali urotu
nije lijepo govorili su vidjeti ga gdje strši
to je uostalom neukusno

i stigla je moćna ruka
moćni zavjerenici
ali uspomena na tebe još je moćnija
i čuđenje
a trave neka se i dalje povode za vjetrom

ostao si velik i neusporediv
kažu tisuće pila i sjekira
čitavo bogatstvo utrošili su da te unište

ostao si u sjećanju
usprkos sebi
usprkos vremenu
i prizemnosti kojoj si usprkos velik i narastao

na prostoru gdje si bacao sjenu
evo
otimlje se šikari i travama
tvoje moćno pokoljenje
prizemnosti usprkos

IVAN MARIJANOVIĆ

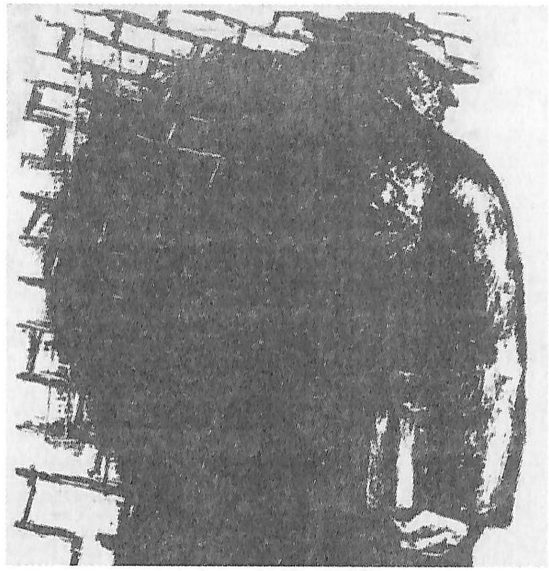
ŽEDAN KAMEN NA STUDENCU

Tinu Ujeviću

Moja bol je bol kamena
što je žedan pokraj vode.
Kol'ko kapi na njeg padne
tol'ko kapi s njega ode.

Moja bol je bol kamena
što kraj vode žedan pati.
Moja ljubav pruža ruke
ali nema ništa dati.

Samo sunce ranu peče
samo Vrijeme ranu liječi.
Iz kamena suza teče
u kamenu srce ječi.

Ivan Lesiak: Tin

TONKO MAROEVIĆ

OTPOZDRAV

(Anti i Zvonku)

Ovdi usrid kule naša mala grupa,
izbrana i šesna, njanci toko smina,
pristigla je voljno, rada, ne bud lina,
kakono k oltaru kada se pristupa.

Ponistra je uska, malo većja rupa
kroz koju se lila sjajna misečina
da pozlati zipku Ujevića Tina,
pisništva arvackog najmoćnijeg stupa.

U lipon jaziku, di ča s kajon traje,
čineć trojstvo s onin ki se što priziva,
iz dubine govor teče, vodi k svisti.

Slava tebi, Tine, rič nan mila tva je
i ča veće stari to veće je živa -
- inako ne bili neomaniristi!

Vrgorac, 15. VI. 1991.

TONČI PETRASOV MAROVIĆ

TRAVA NA TINOVU GROBU

(Mirogoj 1960.)

O moje tijelo...
T. Ujević
Bio sam, kao trave, i nisu me iščupali.
F. Pesoa

Dođosmo i zagledasmo se u nju kao u sramotu
prekrivala je grob do krakova križa
križ bijaše drven
nakrivljen
krušan kvasinast
s pločicom od crna lima
(bijelo ime - godina rođenja + smrti)
stadosmo ga ispravljati
počesmo je čupati
trava se nije dala
vlati su sjekle pregibe prstiju
crte života i smrti na dlanovima
ruke su nam krvarile zelenom
pa crvenom krvlju
no nismo prestajali
čupali smo
a čulo se

o moje tijelo
više me nemaš
više te nemam
ti si sada trava

o moje tijelo
ti si moja patnja
koju je smrt zaustavila kao što se sat
ti si moja čuvstva i iskustva ponesena u zemlju
zemljom zasuta
strasi i strasti misli i pjesme koje nisam dospio
napisati

a preostale su
one su sad ta trava ja sam sada trava slava davanja i divljenja
vrhunaravan višak
smjesta u šaci
uvenula vlat

o moje tijelo
zašto se nisi razišlo u zemlji
crvâ i mravâ jematvo
zašto si se zraku odazvalo
oku i vosku

o moje tijelo
izvarano uzdanjima
i ovaj put zadnji od zadnjega puta
izubijano bolima
izvana i iznutra
bolima koje preziraše
moj dalji dvojnik u meni
ne manji nego Zenon
koji je jezik svoj pregrizao
i ispljunuo pred tiranina

o moje tijelo
smokvo Isusova
(i od Isusa nepravo prokleta)
meso moje ismijano zanosima
zvjezdanim zalijetanjima
što se moradoše svesti
na suho slovo puk papir
komad kruha žmul vina

o moje tijelo
zamašnjak sunčani
bilo si sat i saće
pčele i med pjesama posuda
dokle krv ne posta zid
ohlađen do ilovače
koja jesam no nisam
da me zločinački čupaju

o moje tijelo
bilo si kazaljka
sjena kazaljke na suncu
gušterica čije sitno srce otkucava božji dan i vrijeme
koje ne razumije a živi
živa lozinka na zidu kraj brojke
što sažimlje znanja i trenja nebesâ

o moje tijelo
kišama išibano
umiveno munjom
ispisano masnicama kozmičkih naslanjanja
nevidljivih udaraca
(šaka i lakata)
tko zna odakle prispjelih od Koga upućenih
da me probadanjima probude i pomiluju
da me sumnjama
da me slutnjama ustanove
do čuda
najposlije prepuštenih nisku nožu i krpi
što je pobrisala tvoju peludastu mislenost
i tvoju jedinstvenost
kojoj ništa nije trebalo
ništa smetalo
do smrti

o moje tijelo
bilo si podrum/tunel vinâ
u kojima su zvijezde danju počinak svoj nalazile
noću se umivao mjesec
zrcalila djeca
dolje
o dolje na moru mome
gdje se ulje maslinovo u sarkofagu držalo
a mlado vino u drvenoj duši smričevine
(il čempresovine kao hrabrost Atenjana za glas Periklova)
da tinjaju i traju dan i noć života
da mirišu smrt i usta Dionizova

o moje tijelo
zelena zastavo iz zemlje
žeravo sunčeva na pučini što zapada u Makarskoj il Maslinici
Splitu il Trogiru prastarom
Zagrebu blagom što ih sve sjedinjuje

gori Mirogoj
miri i gori
skrovitim vatrama
poniznim plaminjanjem
koje nitko iščupat ne može
poniziti ne zna

ako sam trava
pustite me
mramor nije za me

U Splitu, 7. studenog 1985.

Marija Ujević: Spomen ploča Tinu u Vrgorcu, 1957.

DRAGO MARŠIĆ

IDILA

Tinu Ujeviću

Dvije lijeve
četvrtine mozga
podijelile
vino i rakiju
U dvije desne
prološko sunce
žedno
nad vinogradima
šuti

BRATU

Govoriti o vinu
bez pjesme
ili o pjesmi bez vina
Ima li smisla
Onaj slador u mastu
nije li poezija?

NIKOLA MARTIĆ

PJESNIKOV OSMIJEH

Ali, za svoju snagu oni su zahvalni patnji.
Tin Ujević

Šta bi bio bez patnje, bez rana? -
pitali su pjesnika mladi ljudi
ozareni poezijom.
- Šta bih bio ...? - smiješio se pjesnik:
Možda poreznik ili nakupac umjetnina, onaj
koji glazbenicima starinska glazbala pruža,
oni se naklone, i gle, tek što ih taknu
tajnovit razgovor poteče ...
A nakupac?
On uzdiže obrve nad onima što očara ih glazba,
nekom daje znak da pozvan je na gozbu
pa hita, namirisan uljima, ružinom vodicom
ne videći tuđu muku, snomoricu koja nas grabi i ostavlja na padinama
pod nebom olujnim.
U daljini čuje se glazba, a on hita hita
na gozbu.

IVAN MARTINAC

ZAGREBAČKA PJESMA AUGUSTINA UJEVIĆA NEPOZNATOJ ŽENI

Djevo dostojna svake hvale
Sestro plemenita soja
I ushit
nadomak cilju
Krov pod injem
Prosac
I mudrost
peteljka ploda
Šljukino jaje
Bešćutni kruh
I moj gospodar moja korist
Izdanak hvoje nad zamrznutim jezerom
I deblo
I bršljan što uspinje se uza nj
I lovor što priprostu krčmu svojim viteštvom kiti
I brnistra osuta rojem
I pozdrav
zalutalo zrno
I ratnik s plavim lišćem na kacigi

Jedno mu je oko modro drugo crno
a u njima bliješti vosak visoke svijeće
Plamen povijen prema tlu

I savjest
besprizivni lovac
I mačke od pozlaćene bronce
Porculanski psi
I usne što zakopčavaju grlo
I riječi što nas naprečac otkrivaju
I pjesnik što poklanja prsten
čudeći se crti neba iznad zemlje
I jadnica Ana

I Jeanne Duval
s buketom cvijeća uz grob Gautiera
I lugar što šeta kroz Montsouris
I žeđ
I hrabrost
podporučnička vrlina
I slučaj
I sudbina
Sve počinje i sve okončava skupnim ishodištem
Blago onom
koji vidi da je na kraju snaga
Napustit će ovaj svijet bez imalo zlobe
kao čvorak jato
putnik stranputicu

Pjer Križanić: Matoš, Ujević, K. Kovačić, Križanić, N. Polić i K. Häusler

BORIS MARUNA

JUTRO KAD SAM NAPOKON OČISTIO SVOJU SOBU

(...)
Što se naših tiče Marulić se
Ocijenivši situaciju krivo
Založio za kronološki red
Što sam ja spremno prihvatio
Jer je tako i pravo
Džore Držić me suznih očiju zamolio
Da pozdravim njegovu vilu
Što ću svakako učiniti prvom prilikom
Mavro se zalagao za moje pravo da pjevam u slobodi
Zoranić me slao u planinu
S koje sam kao dijete jedva sišao živ
Gundulić je pokušavao da uredi stvari
Na gosparski način
Pregovorima i kompromisom
Dok mi je Bunić u isto vrijeme nudio
Nepobitne dokaze o prolaznosti svijeta
Mažuranić nije zaboravio da spomene
Pučko porijeklo kao nešto
Što nam je obojici zajedničko
Kranjčević je budući pravi Hrvat među njima
Zahtijevao od mene da bacim sve ili ništa
Matoš je zgrčenim kažiprstom pijano tvrdio
Da sam ja zapravo u pravu
Zbog čega ga i sada nosim u duši
Vidrić se ispričavao blizinom Stenjevca
A. B. Šimić se pretvorio u ustašu
A Ujević se sa svoje strane do zadnjeg časa
Nadao spasu računajući s kampanelizmom
Dinarskog kamenjara
I grupom drugih nižih osjećaja
Posao je napokon bio obavljen
Sjedoh da odahnem

Ako se dobro sjećam suznih očiju
S beskrajnom prazninom u srcu
Kakvu nose oni koji se zauvijek opraštaju
od svoje mladosti

Ali soba je napokon bila djevičanski čista
Zrak savršeno svjež
U međuvremenu je sunce
Na svom putu nebom
Zagazilo unutra
A koji sat kasnije došla je Miss Burk
Da provede noć sa mnom
S njom doletje i mnoštvo istinskih ptica
Koje su još uvijek tu kao Božja poruka
Kao mlinski kamen oko vrata

Ako izjutra ili uvečer napregnete sluh
Ako se zaista saberete
Ako više ništa ne očekujete od života ljubavi
Ili budućih naraštaja
Možete ih čuti kako utaman
Pjevaju.

(1988.)

LUJO MEDVIDOVIĆ

PREĐA SLOBODE

(svim pljuckàlima i blatišama,
umjesto Tina Ujevića)

Ne ubrajajte u podobne ljude
mene, satkanog pramenima strasti,
od vaše vajne otklonjen sam vlasti,
to je moj izbor, pa kako god bude.

Vaša sposobnost naravi je hude:
malo pa malo nekoga umlati,
malo pa malo netko zbog nje pati,
malo pa malo nekog rad nje sude.

Ja živim svojim životom poete
i za svoj račun krčmim svoju javu,
svu neizvjesnost izvjesnosti svete,

pod Venerinim nebom sterem glavu;
pređa slobode vertikale plete,
lanac je okov - em cvrčku i mravu.

Grmlje se slijega, a ne koplje stijega.

STIJEPO MIJOVIĆ KOČAN

ZNAM DA BJEŽIM SAD U RIME

Znam da bježim sad u rime
a rimama da ne mogu
nijansu - finoću mnogu
iskazati - te da time

i skladanjem takvim svime
ko nadòmjestkom za drogu
služim eto skladnu slogu
dok intimne silne plime

neprilične mojoj dobi
da me plave i zanose
obuzetost da me drobi

a silnice tajne nose
(svak sa svakim se sukobi)
sve zakompliciralo se...

(Biti još mlad, a tako star ...)

1997.

BRANKO MILJKOVIĆ

TIN

S druge strane groba živa zvezda kuca
I zapaljeni vetar na početku dana sniva
Noć u mome glasu više ne doziva
prostore izgubljene koji poseduju sunca

Krv moja zapala pod kamenom ne bunca
zbog pakla iz zemlje iskopana ko žica
Ovde kamenje peva i ptica se skameni siva
Ovde su svi prvi put mrtvi iza poslednjeg sunca

O zašto smo tako sami i slabi i krti
Dok se zemlja okreće oko svoje smrti
negde ispod zemlje zri tišina zla

Najzad sam dovoljno mrtav ništa me ne boli
Drvo se naginje nad zaboravom nema šta da se voli
Neka niče cveće iz prokletog tla

ZVONIMIR MRKONJIĆ

UJEVIĆ, KSA-VA ŠTEDIMLIJA

1 Štedim li ja?
2 Štedim lijâ? (lisica)
3 Štedim li jà? (da)
4 Štedim li jah? (jahati): 1. c. *žene*
5 Štedim li ja (ja)?
6 Štedim l' ija? (g. Hueta).
7 Štedim l' ija? (i-ha...)
8 Šte Dimlija (kajk; k tomu: če, žde)
9 Stead imlija (Henry Wickham Steed).
10 Štedim Lij A (liti; A = Absolvo, C = Condemno).
11 Štedim liard (liard = fr. novac).
12 Štedim, Liard (Liard = min. prosvjete).
13 Šted Milija (milijone) u Ignjačevićevom cvjetnom dvorištu etc. etc.

UJEVIĆ, POLIHIMNIJA SAŽETA

Hidre okviru, rozasu! Kako
potresenost? Amoru piju, hrli!
Klepsidre k viru pasu. Ma ko?
Zanesenost - ta, moru zriju neumrli!

Lance romòni, riječ, i de Luna
stvorenu: tin-tin ("Dolina rozâ!")
Romance me goni, gnječi buna;
korijenu sin, violina tuberkuloza,

kripte sokolom u uzduhu pije.
Žitijâ laj samoće, suze -
Egipte! Holom ruku vije
litija. Raj hoće muze.

Čađu đulara bivaju, da bljesne;
milenija, alegorijã, razlivaju groze
(slađu ularâ sakrivaju vas, tijesne).
Ksenija, bor i ja zbivaju proze.

Aleluja, komarci jedinstva!
Tijela, kabanice! Polimetrija
zaleluja. Arci: jedinstva
Arijela! Danice: simetrija!

TAHIR MUJIČIĆ

TINSKA POPIJEVKA PRVA I ZAGREBAČKA

(Tinu)

vu blatu ni više tina
tišina
stolnjaci modri od vina
vedrina
        je napustila kristalnu kocku
        i kuglu
        pijan muž s tuđom svojom ženom
        u uglu
ponad glava im slika
tin hoda
pred njima litra i
voda
vu čaši gemištec pol i
pol
pod njima hoda klimav
stol
        a tina više ni
        spi

VLADIMIR NAZOR

SVEČEV CJELOV

Tinu Ujeviću

I.

Med vama njemu blistaše na čelu
Oreol onih što su tu da trpe.
On - i obučen u prnje i krpe -
Nosaše zv'jezde na svom odijelu.

Slab, pognut, sâm i siv u tome b'jelu
Sv'jetu, ko oni što znadu da strpe,
Stajaše iznad gomile i hrpe
Visoko... svoje b'jede na propelu.

Vi ste se digli u dan kad i vuci
Od zime dršću, protiv nevoljnika...
No kad iz grada prognaste ga svoga,

On osjeti na svojoj mrzloj ruci
Poljubac topli Sveca asiškoga,
Tog oca b'jednih, tog brata pjesnikâ.

II.

I on tad reče: - Ne vidim te, brate
Frančesko! Al te osjećam kraj sebe.
I moje srce ne preda. Ne zebe
Ruka. Sve moje naslanja se na te.

Ja više ne znam što je stoljnjak, ćebe
I topli prsluk; al su mi još date
Misli zbog kojih i drugi se pate...
Ubog i duhom bit ću tek uz tebe.

Prebogat ja sam. - Previše mi daše
Dani i noći. Sveg me omotaše
Sni, pređe r'ječi, parčad snova strtih.

Pa sad, pred tobom, ja se, eto, stidim,
Jer pravog lica ne mogu da vidim
Bratu Životu i sestri nam Smrti.

III.

Oče Frančesko, ti me sada vodi
Po b'jelom polju našeg brata Sn'jega.
I tog me trha oslobodi svega,
Nek sam ko d'jete što se jedva rodi.

Povedi sad me k bistroj sestri Vodi
Što, da se smrzne, čeka studen dašak.
Nek budem i ja pravi siromašak,
Gô prut što hoće da iznova rodi.

Kad mi već dođe, pusti nek te prate
Te noge moje. Uvedi me u taj
Kraj čist i bio! O Frančesko brate... -

Al on se trgnu. - O rame ga taknu
Surova ruka. Glas redarev graknu:
- Gle. Vlak već ide. Odrpanče, stupaj!

VLAJKO NIKOLIĆ

PJESNIKU TINU UJEVIĆU

Zajecale su strune
stare violine
u rukama sijedoga primaša
i rasplakale srce
jednog beskućnika.

O, Bože, reče
i diže ruke k nebu
da rastjera misli
i dim
svoje zadnje cigarete.

Dokle ću?
pitaše samog sebe,
dokle ću
za ovim prljavim stolom
sa jučerašnjim bolom
dočekivati sutrašnju zoru?...

Uzalud njegov vapaj,
uzalud njegova tuga
kad nema drugoga druga
do noć,
mračnu, dugu
noć...

LUKO PALJETAK

HOMMAGE À TIN

Zelenu granu s tugom žuta voća
nosim u mesu svome i u znoju
vučem taj teret i puca čvrstoća
kičme i riječi cvile kroz kost moju

i uda moja spajaju se s mukom
u neko drugo i beznadno tijelo,
kao da neko božanstvo mi rukom
mijesi to tijesto gnjecavo i bijelo

i tko zna što ću biti kad me stisne
u oblik gotov, kad mi govor dáde,
kad onaj bivši pokuša da vrisne
iz mene, jačim glasom, s manje nade,

kad se na svjetlu opet nađe mračan,
na tminu vičan kad htjedne da sroči
ponovo ime, hoće li mu tačan
grob biti, tuđa ženo, tvoje oči!

VESNA PARUN

ŽRTVENO OSLOBOĐENJE

Tinu Ujeviću - mom bratu po Kobi - za rođendan

I.

I nema više jeseni, zima...
Ljeto i proljeće samo su sjena
planine što u podnožjima
skriva neka sveta imena

gradova, srcu nedokučiva
poput zvijezde u predvečerje.
Po tome znam da još sam živa
jer se sa srca truni iverje

i kaplje bol, što slađa sve je,
sve bliža stijeni sna. Dok dverje
poznatih lica i očiju nijemi

ja sva sam glas. U meni sada
raste drveće umjesto nadâ,
i svaki tren svom spasu stremi.

II.

Lako je bilo ovom kamenu
postati kamen, proći neranjiv
kroz Preobrazbu jave, dok sanjiv
koraca mjesec, gutajuć mijenu

za mijenom, čovjeka i more
pijući u se jednakom mjerom;
lako je bilo Onome gore
postati smrtnikom, i smjerom

krotkosti krenuti - kad su se na Njim
i pred Njim spodobe sve po hladnim
tlima zemlje u Ljubav zgusle.

Al teško onom kom se smiješe
još samo debla, dok iz njih teše
kovčežić zlatan za utihle gusle!

Zagreb, 5. srpnja 1975. (u 6 poslijepodne)

ZALAZAK DUŠE

no vrati ljubav ovom Jobu.
Tin Ujević

Ne vidim ništa. Tek čujem zvuk
odmaklih dneva, njihalo ure.
Umorio se već i sluh.
Kroz pepeo daljine tmure.

Bez mirisa i boje kaplje
na stazu tami okrenutu
života tanan mlaz. U kutu
sijevaju oči kao sablje.

O, bezbojni taj sjaj, to zvučno
srebrno klupko, što se mučno
niz pamćenje kotrlja.

Bez suza si nam vodo, pjesmo
došapnula da tu gdje jesmo
duša je sunčeva mrlja.

PONOĆNI VINOGRAD

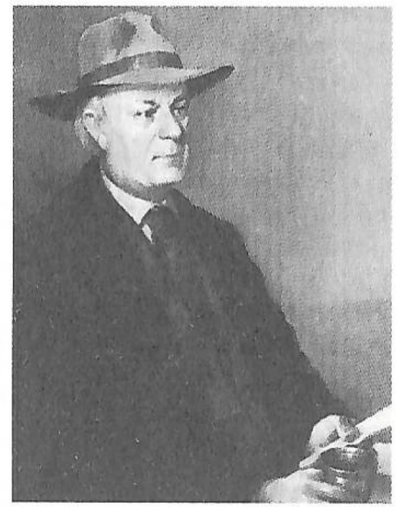
Vidriću, Domjaniću, Matošu, Galoviću,
Alfireviću, Ujeviću, Krklecu, Majeru....

Koliko rujna dažda, a nije
ni vino ni krv.
Koliko vode oblak izlije
iz živih u strv.

Koliko vrčeva ispijenih
ispod raspela.
Koliko vojska razbijenih,
a klijet je cijela.

Ta stara gnijezda žeđi! Crkve
i košnice, što pijance mrtve
svrstavaju u red.

Od straha Smrt pravi zvonca i britve.
Od zemaljske prašine molitve.
Od gorka trsa - med!

Dragutin Friedl: Tin, ulje

VLADIMIR PAVIĆ

NA GROBU TINA

I vino je postalo oblak dragi Tine
A čempres nad grobom suhi kamen
A nebo se spustilo sasvim nisko
O tuge su skamenjene u klupko.

Kako bi bilo zaustaviti vrijeme
I biti kap rose na kamenom lišću
Al tko može da razbukti srce
I s leđa skine tvoje breme.

ŽEĐ OSAME

(Tinu Ujeviću)

Šta je htjela tvoja upaljena krv
Osim listati u kamenu u suncu
I piti sok iz urvina iz golih tratina
Čemu se mogao pokoriti svoje ruke
Kad su nemirne i hoće dohvat zvijezde
Da je skinu i stave na čelo da sija
Kao luči u noći dok luna proklinje vjetar.
Lutao si prognan iz vlastite kože
Pjesniče, samotniče, o čudo u čudu
Divoto i jagnje među vukovima koji glođu
Nego srž piju iz kostiju nevine jagnjadi
Pjesniče ukleti, tvorče neumrli
Dugo će ribe plakati za tvojim snom
A on je izgubljen između račvastog korijenja
Vezan za zemlju, pretvoren u nju.
Tine, zvijezdo na nebu, mjesečino nad žabljim potokom:
Ako te ponovo oživi sunce
Znam: pit ćeš vino gusto umjesto mlijeka majčinog
I biti opet jak u svim samoćama
Neukrotiv jer svijet je bez kraja i konca
Posut ljutim pepelom, užarenim ugarcima
Jer krv tako hoće, jer sudba hoće
Jer prokletstvo hoće, jer svijet hoće...

BORO PAVLOVIĆ

KAKO SAM UPOZNAO TINA?

Kako sam upoznao Tina?
- E pa, kao delfina
koji se kupa u kupu duhovnog vina
negdje u Boki i Visu.
Bio je Tin u vinu duboko
i visoko u Visu.
I s okom ko soko.

Kako sam vidio Tina?
- E pa, lijepo, kroz čašu vina.
I uvijek na čelu stola,
a oko njega Frane i Salko
i Lojzek
i deset drugih apostola.

Kako sam slušao Tina?
I gdje sam slušao Tina:
U humoru šumora vina -
- To bila je Tinova škola
Akademija flaše,
boemija Lijepe naše,
u šumoru vina.

KAKO JE BILO S TINOM?

Kako je bilo s Tinom?
- E pa, bilo je fino
kad bilo je dobro vino!
I pereci i sardelice!
Svi bosjaci i đaci
jeli su kao čvorci i vrapci
iz njegove duhovne zdjelice.
S Tinom se divno gostovalo,
s Tinom se divno putovalo
kroz podzemne kapelice

i konobe:
Svuda su letjele njegova duha strelice
na jalovice i usidjelice.

S Tinom je bilo divno
sanjariti i ploviti:
buffetom put buffeta vodila divna šetnja.
I biti vječnim đakom Tinova univerziteta.

ISPOD TINOVA HALBECA

Fraklec
nesta ispod halbeca
Tin izvadi mačku
kunića
zeca
dva tri sunca
četiri mjeseca
šest pereca.
Fraklec nesta
ispod kupole Tinova halbeca.
Tin čarobnjak
hvata za gušu noć i mrak.
Tip top!
Tik tak!

FIN DE TIN

I plakao bi u grižnji
jer su pakao bližnji…

Dolaze zadnji dani!
Tà, da mi je umrijeti
barem za stolom u kavani!

Ali tko da ga sluša:
kroz Matoševu kanilu i njemu izlazi duša…

U bijeloj bolničkoj sobi
zadnjoj pozornici
već vidi: sprovod je,
govornici mrtvozornici.

Sav Svijet - Mrtvački ples
smrt očito ima krasan publicitet,
puno crnih kostima,
(a poslije simpozion, banket,
govori o tome kako da mu se posmrtno
predaju lovori).
Tu je fotograf, tisak i fleš.
Brani se, brani se, umorni Tin
od ove javne smrti
i rukom ko oporukom kaže:
Bež!!!

TIN NA TREŠNJI

(mini poema)

STOLJETNICA

Uz stotu godišnjicu Tina Ujevića 1891-1991

Non omnis moriar
Dragi
i mili,
premili, predragi
naš Tine,
veliki Gospodine,
eto,
Ti nisi nestao
iz ove tužne
i suzne doline

Kroz duge i preduge
godine... godine...

Rado Te mnogi
spominje i sjeća

Djedovi i djeca
Tvoj lik diče
u spomenik vječan
kao da si žrec, prorok
i svetac!

ZVONIMIR PENOVIĆ

NOKTURNO

danas sam zgnječen veličinom neba
Tin Ujević

Prepun žara sumrak tinja, dok smrt ne nađe
on užgan u zamahu zabludjelom gori.
Kamo me odvest kani noćni spokoj koga
izbliza gledam, da iz vida ne izađe.

A mjesec šuteć ljubi uzbuđenja svaka.
I zalud mi svjetlo Zviježđa žeglo lice,
na mrzloj grani upokojen odjek ptice,
što blago ko samotnica leži ispod mraka.

Da poniznost me zaposjedne mišlju sam htio,
da veličajnoj samoći, s uzdahom na kraju
izmakavši je životu, nađem prizor mio.

U misli koprenu od sjete da priječim,
da snuždene u srcu boli odalečim.
O, nakon rosne trave, noćni uzdisaju.

NIKICA PETRAK

PROLAZEĆI SVAKI DAN KRAJ PJESNIKOVA SPOMENIKA

Ti si mene učio mojoj nutarnjoj slobodi:
onoj koja ne pita ni dug ni oproštenje,
nego jednom uzeta postaje zakon
po kom se ravnaju čovjekova potajna stoljeća

Ti si mene učio stvarima otvorenim,
stajanju bez štita pred svime što nailazi
kroz rasap i ludilo; ti si mene učio trećoj stvari,
što se ne dobiva nego cijelim životom

koji čuva i obnavlja sve što se razložno pogubilo,
otelo, propalo, rasulo pod udarom mahnitosti,
nešto između probisvijeta i gromade, s jezikom
u kojem je iz tebe izbijalo naglo, poput znoja

I uopće, sad kad se vrijeme sklapa, vrijeme je
za tebe reći: kad si bio jak, tamo
bilo je bez tvoga izbora, izlazilo ti je
dovršavajući postojeće, smrtno na tvoja usta

Cijeli tvoj život: torba, šešir, list papira, čaša,
drijemež na klupi u parku poslijepodne
slijepljenih očiju, zvona, obris mora, obzor
otvorenih noći kojih smjer ne znamo gonetati

učinili su iz beskućnika dom djeci koja sanjaju
o nevinom bratstvu krvnika i žrtve,
o mutnom smislu koji naglo obuzima
svu sirotinju što se prevrće po tijesnim sobicama

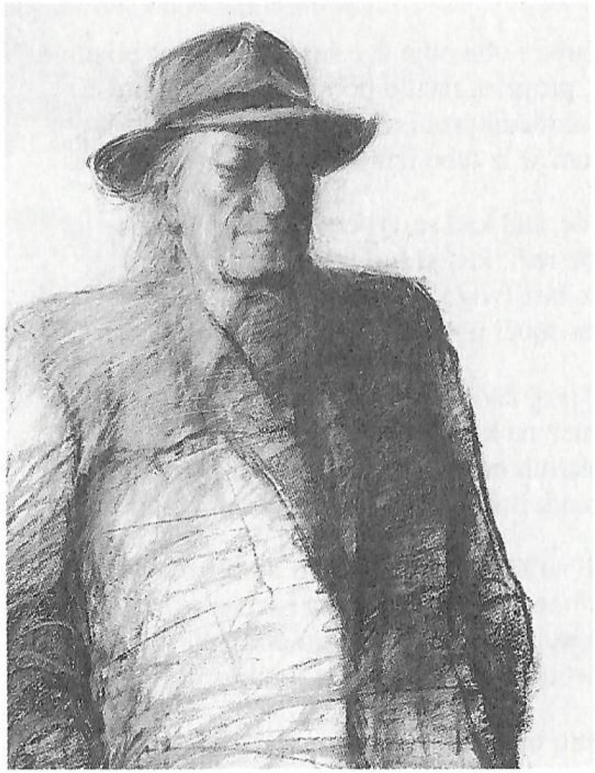
u bunilu o riječi što će iskupiti sav taj nakot,
sapet vazda o tlapnju koja iznova proždire,
za krv, za mrtvo meso po zgarištima, povijest

s tri suhe smokve koje ti netko donosi
umotane u list lovora i zagrebačku prašinu,
s vjerom da je vrijeme otvoreno na jednom kraju,
da je nesreća plod, da masline traju,

da je život suša a smrt - smrt, da se pusto
Biokovo nije s mjesta maklo, da je naša samo
nagovijest o tome što se u tišini sprema,
da pred usudom zastajemo kao pred jedinom nadom:

ti si mene učio mojoj prostranoj luci,
bijeloj mrlji na zemljovidu, što ga nema

(Zagreb, Varšavska, 12. XI. '55. - 12. XI. '93.)

Mile Skračić: Tin

ANKA PETRIČEVIĆ - SESTRA MARIJA OD PRESVETOG SRCA

MISTIČNE RUŽE ZA TINA

(povodom 100. obljetnice njegova rođenja 1891.-1991.)

I.

Opet ćeš s nama, Tine, putovat',
A ceste naše sad su bez međa...
I više nećeš samcat tugovat',
Iako suza sja mi sred vjeđa.

S obala vječnih pjesme se glase...
Žrtve se naše više ne gase.

II.

Što da Ti za Tvoj jubilej dadem,
Kada sad grliš Svemir i Svijet?
Samo za poklon neznatan znadem:
Na oltar stavljam žrtveni cvijet.

Mistična ruža pred Tobom diše,
Dok zlatno klasje dah vjetra njiše.

III.

Tajanstven, vječan zvao Te glas,
Ljubavi u njem disao dah;
U Bogu svoj si tražio spas...
Dušu Ti više ne prati strah.

Već svjetlost iskri ko izvor čist...
Jer Tvoju dušu zagrli Krist.

IV.

U Tebi je pjevao prorok i sebar...
O, lance vidim još Tvoje...
U Tebi se borio Titan i Ikar
Za Sunce - visove svoje.

U Tebi je plakao sužanj i bolnik,
Rane ne znajuć skriti...
U Tebi je jecao krik za Slobodom...
TINE, mi ćemo - b i t i !

V.

Hodao si zemljom,
Grleći sav Svijet,
I žeđao smješak i u čaši cvijet.

Korak Ti bje mučan,
Bolan svaki kret...
Sad nastavljaš nebom
Svoj vječiti let.

Među nama živiš,
Sred naroda svog...
Za Hrvatsku moli,
Nek je čuva Bog!

VI.

Među nas Ti ćeš, ko nekad, doći,
I sjesti za stol - uz čašu vina;
Vječnost već živi i neće proći...

Sretni smo..., uz nas imamo Tina!

VII.

Izvana Ti si bio kao kamen:
Opor i čvrst - bez sjaja i milote,
Al u Tvom srcu izgaraše plamen...
I Ti si bio bolan od ljepote.

Slušao Ti si ponornica zvuke,
Želeć u suzu da sav jecaj zgusneš,
Pod Nebom vječnim da sâm sklopiš ruke...
Pod sjajem zvijezda rodnog kraja usneš.

VIII.

Isto nas Nebo zavičajno grli,
Opija isti miris krša rodnog,
I isti oblak svom Beskraju hrli...
Slatke su sanje ognjišta nam plodnog.

Zvijezde nam Nebo čistim sjajem krase,
Posred oluja one se ne gase.

IX.

Sapet ko titan
lancima svojim,
žedan slobode,
vina i kruha -

bio si, Tine,
dok bol je Tvojim
trgala srcem,
prostorjem duha.

Kamo da kreneš,
kome da vrisneš,
dok stijenje duše
razgara plamen...?

U jecaj bolni
jad ćeš da stisneš;
Na svom studencu -

ž e d a n s i k a m e n !

X.

Sazreo si do samoće
posred mnoge bijede, jada,
i patio zbog hladnoće -
nepoznat od svoga stada.

Žeđao si vrutak bistri,
Ilinštaka žarki plamen...
ostao ko šljunak čisti;
na studencu - **žedan kamen!**

XI.

Hoćeš li, Tine, ponovno doći
Na naša bistra planinska vrela...?
I nećeš, tužan, pored nas proći;
Vijenac ću stavit vrh Tvoga čela.

I l i n š t a k žarki za Te se sprema,
I dugo u noć gorjet će plamen,
I svi će doći..., tek mene nema...
Bit ću uz Izvor..., ko **žedan kamen.**

XII.

Krajine naše pjesnikâ cvijete,
Svaki Tvoj stih je sada u zlatu...
A Ti još šapćeš: "Ljubljeno dijete,
Kolajnu hoću o tvojem vratu..."

Dok ures sav Ti dajem, u sjeni,
Biserje blista u mojoj zjeni.

XIII.

Sazdan od **stijenja** na kršu krutom,
I sanja kao čarobni cvijet,
Uvijek u srcu sa ranom ljutom,
Želeći mijenjat baš ovaj Svijet.

U pjesme preli bol - tugu svoju,
Ljubav u žarki ilinjski plam...
Čuvamo, Tine, baštinu Tvoju:
Krasote čiste tajanstven hram.

XIV.

Osjetljiv Ti si bio na ljepotu,
Diveć se suncu kad u rosi blista,
Žeđao ti si ljubav i dobrotu;
Grlio trave - šumu kada lista.

Kome da sanje - čežnje predaš svoje,
Kad čovjek bratu neprijatelj posta?
Dubinom biće ronilo je Tvoje...

I srce Tvoje u pjesmama osta.

XV.

Svaki je pjesnik svoj poseban svijet,
A opet jedno s pjesnicima drugim,
I svaki ima svoj najljepši cvijet,
Što zrači miris u noćima dugim.

Htio bi njime odagnati Mrak,
Htio bi njime ukrasiti Svemir;
za sobom dúge ostaviti trak...
Pred kojim svaki iščezava nemir.

Htio bi gorjet ko plameni krijes,
Htio bi sebe na žrtvenik dati;
Pakla Te nije zbunjivao bijes...

Htio si srcem kroz svu vječnost sjati.

ANĐELKA PETRIČEVIĆ-ČENIČ

TINOV BOSILJAK

Naglo se pojavila kiša,
Žestinom na bosiljak pala,
I opet odjurila negdje,
A možda nije ni znala.

Dječak je ovoga ljeta
Nježno sadio cvijeće,
I drago molio sunce
Da na nj sa zrakama slijeće.

I jutros je zasjalo sunce,
Suze sa bosiljka briše...
"Ne boj se, cvjetiću Tinov..."
I on se radostan njiše.

(1960.)

Pjer Križanić: Tin

NIKOLA POLIĆ

LE ROI EN EXILE

Baš kao depeša sa Budinog pupka,
Bez brade i sa bradom, u leleku sebra,
Pjesnik sa grimasom skarabeja i kobre
U kavanu stiže: misli da je kupka!

Ko indijsko drvo taj gimnosofista,
Što je često znao biti i sofista,
Ne uživa slavu dandy-a i solista,
Zato mu se neće postaviti bista.

Prestonica trpi razne prevarante,
Doušnike, lažne i mračne elemente,
Pionire lirske i epske antante.

Pjesnik, koji živi sa srcem bez rente,
Na štitu je stih taj napisao stari:
Korugva nam ćuhta, gremo mi puntari.

DE PROFUNDIS

(Tinu Ujeviću)

Grub i drven plot i izgažena cesta
i ogoljene grane zadavljenih sanja -
Padala je kiša, no i ona presta,
pa se sada kida iznemoglost danja.

Paučina vlage zakrila vidike
gdje su nekad cvjetali zvonovi u zori -
Mračne brazde režu mokre utrenike,
nad sumornim šumama plam dana ne gori.

Ne dolazi nitko. Sve je tu bez glasa:
nebo sa fasadom mrke kaznione,
krovovi bez dima i vedrih talasa,
daljina bez radosti zvučne vasione.

Ko prosjak sa zlobom i bolesnom nogom
sivi dan tu prolazi pored moje volje -
Tu sam se ja sastao i rastao s bogom
i klonuo nice poput bijedne drolje.

Kroz rešetke gledam kaljavu tišinu
i osjećam stravu beskrajne ladnoće -
sve zanose svoje predao sam vinu
i jezivoj tuzi sulude samoće.

Sa ognjišta mojih Lara i Penata
neće procvast znamen radosti i plamena.
Tek ruka, što katkad teško srce hvata
utisnut će biljeg možda boljeg Amena.

Ne dođi, Legendo! Ostani u mraku,
nek te samo moje slijepe oči vide!
Sa bolesnom nogom, na svakom koraku,
dan kaljav i tužan u susret mi ide.

VLADO PULJIĆ

ŽEDAN VINOGRAD KRAJ MORA

Tinu

Kopno i more žedni su neizmjerno
kad oskoruša žeđi zgruša
u grlu mornara i vinogradara.
Iznad valova
i iznad krša
srpanj kao sužanj
u žeravi okova.
Žedan vinograd kraj mora
i vinograd iza Biokova.
Velika zmija sunca
žestoko se opila,
u zrnu grožđa i zrnu trna
zatrnula žila.

Vinograd u ognjici;
posrnula loza,
oboljelo ljekovito bilje
predalo se razvigorcu.
Umiru:
vinograd kraj mora
i vinograd u Vrgorcu.

SAID PUŠKAR

TIN

S vrha gore u dvojno more mami put
Svaki je korak zvijezdama obasut.
Da zvijezde su trnje što gori usput
Zna dječak staračaki zagledan u svoj skut.

Dogorjelo je trnje davno. Bivša put.
Bestjelesan putnik sad sjeda u sjen-kut:
Šešir od zvijezda, kaput i kažiput:
Tek čitač ga neki strasni može prenut.

Kroz vrata zvijezda i svijeća, ganut,
Mrtvi će pjesnik u krčmu strofa banut
Među stihove svoje ko u stari kaput.

Nad čašom vina domajna potom nagnut,
Promrmljat će zdvojan nešto kao "Kaputt!"
Al' iz oka će mu živa suza kapnut.

Rudi Labaš: Majer, Tin, Zagorka

KRUNO QUIEN

MORE MORNARA

Za Vjekoslava Majera

Jesi li mi Tin
to jest nevin čin
ili si mi in
sin cvjetaričin

Ili krvav krin
tuga stare grafike
žuti Ho Ši Min
u izlogu trafike

Pada kesten jar
stroj prestroji broj
ili tramvaj zar
moj za Mirogoj

To ćoravo podne
čovjeka u cijevi
noć iz mrakorodne
utrobe u Evi

Put u meni samom
pod asfaltom krtica
gdje ponire tamom
crna voda smrtnica

GORDANA RADIĆ

HODOČAŠĆE PJESNIKU

Hodočastimo
ti ovdje
na mjestu
utješno
U vrijeme
koje te više
ne može
ne vidjeti

Obrađujemo
jeku u planini.

I rada bismo
je čuti
i rada bismo
biti jeka
tvoje jeke

Ti šutiš.
Pored nas žedni
još leže zdenci
i šapću česme.

A nigdje rijeke.

Tek znam
iz vasione
osione
iz visine neke
Ti gledaš
mudrače tužni
i misliš
gdje se djenuše
oni časovi

ružni
oni opušci
kužni
s pepeljara
gostiona.
Gdje je sada
prazna zdjela
sirotinjska
u koju isprosi
malo ljudske
leće.
Jesu li stvari mudraca
poslije
postale bolje
i veće
kad Tvoja postade
vasiona.

TATJANA RADOVANOVIĆ

POBRATIMSTVO LICA U SVEMIRU

(misleći na Tina Ujevića)

U svaken od nas
kako dobro
tako i zlo
miruje - počije
ma ne spi
a ni dobro
ni dobro
ako na mistu
stojiiii…
Ako se ko kvas
ne diže
i ne buja
ako se ko čela
ne rojiii…

Nikad boji
nikad gori
kako kad
kako ko
i kako di.
Svi smo mi
jedan drugen tuji
i svi smo mi svoji.

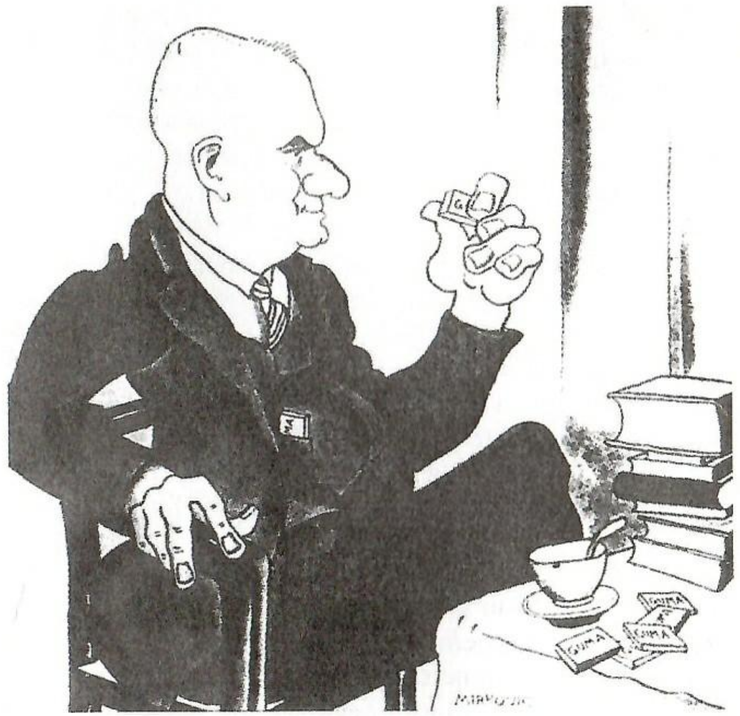
Svako vrime
svoju brigu brine
i svoj teret vaja…

Novo vrime
novi zakon kroji
starega prikraja

i tako bez kraja…

Na sve strane
svit se miša
jedan s drugin
narod križa -
ke si vire
ko te pita -
nebesima zemja bližja
sve se minja
sve prohodi.
Uvik Naprid
nikad na se
Vazmi vrime
ko dohodi.

U Parizu, 1977.

Ivan Mirković: Tin u karikaturi, 1938.

MATE RAOS

VISOKI KUPUSI

Počesto mislim, Tine, kako si griješio,
mjesto ljudske patnje,
od dubokoga dubljeg
bolje da se smiješio.
Moraš se otresti uma
ko nepotrebne pratnje.

U prvom redu: kog boga si riješio?
Čemu taj napor u dušinoj samoći,
zatim ta svetost, postelje za druge,
kad se blažen postaje u zloći,
kad mališ stari a smrt mora doći.
I onda, čemu postizanje svrhe,
čemu cijelost ića i punina duše
- rijetko koji jablan visok vrlo
seže svoje vrhe.
Steže usko grlo
sit svog rasta do savitljive guše.

Kakva je to gordost motrit čovječuljka
sa svoga brežuljka
u mlaki poslije kiše,
zar se od nas traži
(od mene, od tebe)
izlazak iz laži,
dok subrat jedva diše
i zebe.

Potom te pitam kakav si to plod zemlje
koji u mirnu kutku uspavano drijemlje
kiteći se perjem sasvim kisle ptice;
zemljače, kume dragi,
više bi čovjek bio
da nisi nikad sio,

neograničeno vrijedio
da si misli rijedio
i krio svoje lice.

Drsko je piti s Bogom u rajskomu klubu,
od obojice je nečuveno drsko,
ima jedan narod koga more kore
običnoga kruha,
kojemu je jelo uzvišenog duha
nehranjivo, jednostavno: mrsko.
Opet svet. Još jedan dan bez napasti,
biti mimo sebe i ponirati dublje.
Neodložno sretan, mlak,
u cijelom svom biću omekšan i mlitav
poput gluhe trublje.

Na koncu, Tine,
jesi li ti odraz tvoje ili opće
tragične sudbine?
Što ti, kršni sine,
dok tvoj brat kriči, ropće,
činiš u toj visini, u toj punoći,
u ovoj noći?
Tvoj brat neće rasti;
da biste bili jedno
moraš pasti.

Vratimo se tijelu,
zbilja, okani se duha,
što ima ljepše od kore kruha
na situ stolu,
pupak je ures na našem stolu.

Što čovjek čini kad počne sumnjati
nakon dugog razmišljanja:
zine, snebi se,
stane mumljati,
i - reče:
iskoči, svijete, iz svoje kože.

VLADIMIR REM

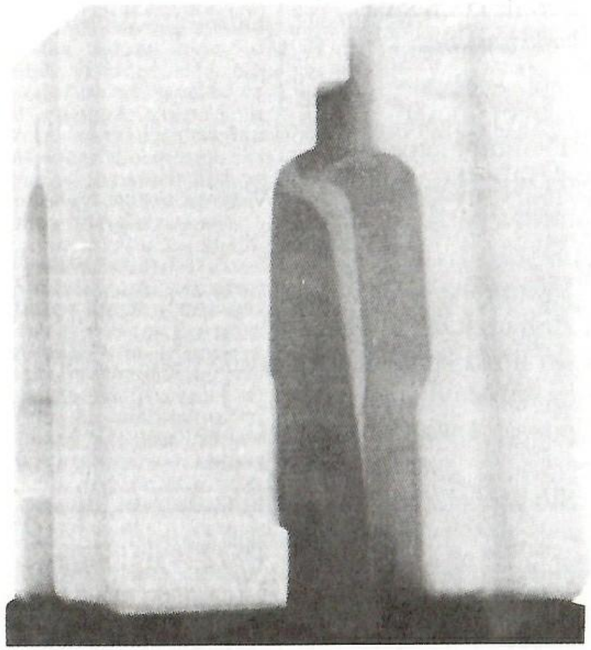
BIVA TO TAKO TINU UJEVIĆU

Biva to tako da se ništa ne zaželi
a shvati prisutnost svega:

i čežnje, i rana, i šutnje, i bijega

pa puštamo sebe na put dalek
kroz klance snova i koloplet stvari

nekud gdje nas čekaju prazni oltari.

Tomislav Ostoja: Spomenik Tinu Ujeviću, gips

PETAR SABIĆ

TRI AUGUSTA

Zaista smo narod vrijedan,
i prati nas sreća pusta:
U Rimljana samo jedan,
tri su kod nas Augusta.

August Matoš, taj već pade
u životnom mučnom boju:
I on s puno lijepe nade
mirno spi na Mirogoju.

August Krklec - sa želja pusti
s dvadeset eto ljeta
u grob već se mlađan spusti,
"Grobnica" ga ubi kleta!

A razmetni sin Augustin
iz tuđeg se vrativ svijeta
samrt svoju svuda sreta -
već "pokojnik" sebi dugu
osmrtnicu sjetan piše:
"Mrtvi tiću" - Ujeviću...!

MILIVOJ SLAVIČEK

POTOCI

Potoci znaju intimnosti, male događaje krošanja, selâ
oni rastu u šumi, u sjeni, ispod malenog mosta
potoci su život moga rođaka, nekog brata, malenoga gosta
oni se gube guštikom, tratinom, oni šute pod krilima libelâ

Dok traje dan označava ih sitan novac svjetla, red drvetâ
noću su samo šum bez korita, gusti govor samosti
potoci iz prve ruke pobiru izmetine, stare novine, kosti
oni jedva slute imena svojih rijeka, predjele svog svijeta

Oni su bliski malim krčmama u hladu
maleni potoci s vodom za neki starinski mlin i tihu sliku
s rodnim otiču krajevima u daleku neku kaskadu

Šta znaju potoci o stravi velikih glazbi i pučinâ, o nekom Tinu
o našoj mladosti sred naših novih zavičaja i koliku
osluškujemo tugu odlutavši u srž, u svjetsku domovinu

(Iz ciklusa soneta "Vode", 1956)

TIHO BRATSTVO

Tinu Ujeviću

Mi smo, pjesmo, kao braća, što se zažele,
da se ispričaju, da se oslobode, da se odsele,
u svijetu, među ljudima,
da se tiho dogovore, izgovore kao vode
od brodova, ispod brodova, bez obala i vesala
pred ponore, tko zna koje i bez mjesta.

Mi smo, pjesmo, kao vode, guste rijeke u šumama,
pod sjenama, u večeri, prema zori
tko zna kojoj, zori bez vremena.

Mi smo, pjesmo, kao braća, braća
krhkoga nekog stremena, od sto plemena,
usred vremena, usred bremena.

I sve boje i sva svjetla trudno dođu, idu nama
na ramena.

MOJ TIN UJEVIĆ

Niti je bio član (recimo) Akademije, niti je primao premije.
No, više mladih godina bio sve mi je.
Pa iako starim, i dalje držim da bijaše pravim
najautentičnijim predstavnikom moje profesije
svoje izdržavši protuobičaje, tuđe presije
zalet u svoje: svoj posao svojeglavog Mesije
(Mesije ne na čelu, već uvelike izvan beskrajne procesije)
Bolnica u Vinogradskoj, kolovoza 1988.

TON SMERDEL

V. JESEN I ŽIVOT

(Tinu Ujeviću)

Ja hodom tvojim jutros
- svetice moja -
nježni čempresi mire,
a kosa pjeva tvoja
ko ružmarin u cvijeću bijelom.
Propade mnogo u tebi
blaga života, ljepota i čežnja,
ali dubine u duši
jednom potražit ću smjelo.
Na halnoj i tamnoj
sigurno pjevaće sitno
draguljno zrnce jedno
u nihaju dubina
- srce tvoje majko! -
Želim da postanem školjka
i biser spremim
da od njega živim,
čujte me ljudi -
vječito mlad!
Svetice moja,
zvona biserno božićna zvone
tebi i majkama svima.

MIRJANA SPITZER

SUSRET S TINOM NA MIROGOJU

Hladno je.
Drhćem.
Prolazim Mirogojem
i zaustavljam se
pred jednim
malim, neuglednim humkom.

"Ovdje počiva", ili tako nekako
pišu o Tebi,
o boemu,
o čovjeku kojega nisu shvatili
za vrijeme života,
naš TINE.

Tu piše o tebi,
ali malo tko to vidi.
Najednoč mi postaje toplije.
Pripovijedaš mi o Trešnjevci
kakvu ne poznam.
Pripovijedaš mi o Sarajevu,
o Beogradu,
kakve ih ja nisam vidjela.

A onda slušaš što ti ja pripovijedam
o nekoj grupi "TIN",
o tomu da te danas
mnogi ljudi vole,
a ti se smiješiš
bez ironije,
pružaš ruku da me pomiluješ po kosi,
ali prije nego što si me dotaknuo,
nestaješ.

Opet sam sama.
Polako odlazim,
noseći u sebi nešto novo,
drhćem i hladno mi je...

ANTE STAMAĆ

ZAVRŠNA FUGA

Tinu Ujeviću u spomen

Ako još ima boli sami ćemo je zadati svom srcu
jer bol je san a san nepostojeća zbilja
motrenje na snježni krajolik
i na čista gola stabla u daljini

Pokopasmo nadu jer naša nada nije od ovoga svijeta
ona je viši smisao
i ne pokazuje prstom na ovo na ono
ne hladi se presahlim bunarima

Još se nije vratila jeka glasa upućena drugom obzoru
zato sad trunemo i kopnimo u gnjili
u opustošenoj zgradi kojoj prisni smo stanari
povlačeći se svatko u svoj tamni kut

Bol je iskapljena boli više nema
pred svakidašnjom javom sračunatom na užitke
Podignuti valja ciglu: u raspadu crvi
Ako još ima boli sami ćemo je zadati
Pokopasmo nadu ali to je ova nada
Za nju sad trunemo i kopnimo u gnjili

A za glumu odveć nježni
Piću ćemo vratiti opojnost hrani krepku snagu
da sa svoje strane ona vrati nas
pohlepi života koji je san i nada
i svi će težiti njegovoj dubini iskapati sva vjedra

Rađanje novoga glasa neće se opirati o stare temelje
niti će stvari nazivati tuđim imenima
jer ponosniji s pada no što smo ikada bili
znat ćemo izdržati na putu kom nema svršetka

Svi rođeni za pomirbu iako smo širili palež
verali se besputnim strminama padali pokošeni težnjom
sad prezimo naslijeđene odgovore
jer pitanja su i nova i sveta
Ne kruzi nego čista plavet

Ako još ima boli sami ćemo je zadati svom srcu
jer bol je nada, ne ova koju pokopasmo
naša nada nije od ovoga svijeta već viši smisao
jeka glasa što ga odavno uputismo
iskupljenoj boli, snu i nadi
nepostojećoj zbilji

Miljenko Stančić: Tin

MILE STOJIĆ

UJEVIĆ, II.

Od sîla téže bî jača tvoja ikarska želja
(da budeš bozima bliz) da uništiš među
da olimpsko baciš oko na mravlju bandu
na svemoćne leševe bezbrojnih spasitelja

Da ne budeš ništa tj. da se ne
pretvoriš u prazni pean, poraznu himbenu hvalu
da vidiš čivit krvi raspoređene na papiru a
budeš čudo u svijetu, ionako prepunu čuda

Zaboravi razmahano perje, zanos što ga
u garež stvori zamamno sunce ništavila
Gravitacijska sila ljubav je majčinska što kaže
da ptica pjesništva pada, da su joj slomljena krila

UJEVIĆ, IV.

blaga nijanso sjete! u tebi bukti vrijeme
konopci što jedu tijelo riječi prazne
plešu oko stolova - put od kristala do olova
su pjesme što bole kao ljubavi lažne

o minuli puntari! plašt od sintakse
sve o sve uništila je ljubav kosu spasa
oči tek slute brodovlje što nazire se
poput zloguka glasa, poput skršenih ruku

glazba! jek! radioaktivno grlo
duša na vrpci rotostroja, pax patriae
vrijeme zavičaja, vrijeme stravična mira
ostalo sve što je sjalo namah umrlo

IVAN ANTUN J. SVETEC

***

Uvijek živom Ujeviću na stotu obljetnicu rođenja

Augustine!
ako postoji svemirski Red uskrsnut ćeš!
nepravda je ne uskrsnuti!
al' nepravda je uskrsnuti u vremenu koje postoji!
u ognjima Mraka
pod strijelama iztočnog krvavog bezumlja!
Augustine!
plazim potiho pod Slavolukom Tvog
Mirotvorstva!
i pitam Tvoju Misô:
Dolaziš li sa Uskrsom Slobode?
Ne!
Prizivaš li sveopće Znanje?
Ne!
Kročiš li mimohodom pod barjacima?
Ne!
Jesi li u Povratku s Ljubavlju Augustine?
Da!
Znadem: poznavô si Ljubav i uvijek te varala
znao si da te vara al' si uvijek hitao k njoj
i velik si zato što si to znao
a hitao!
kroz trnje do Svršetka!!!

Vrgorac, 22. lipnja 1991.

FERDO ŠARIĆ

SVE U PRDEC

Nikad umrlom sinu rvackome Tinu Ujeviću-

Ke korugva
Ke ćuhta
Ke zbogon in
Ke ono trudno
Oj
Probdili smo
Godine u mraku
Infrajali godine
U znaku
I teški nas
Čeka inkanat
Za kaznu žujevite zemje
Ča nas je mogla
Ča nas je znala
Ča nas je tila
Naučit
Ma pamet
Pamet nismo znali
Steć

IVAN ŠAROLIĆ

ČITAJUĆI POEZIJU TINA UJEVIĆA

Čitajući poeziju Tina Ujevića
ulazimo u metafizičnost prostora
i postajemo lagani za smrt.

Tako zaneseni ljepotom trenutka
izdržavamo patnje, tegobe i boli,
što nas vode na vrh Golgote.

Čitajući poeziju Tina Ujevića
prestajemo biti dio ovog vremena,
te se utapamo u beskraj, u Boga.

Kruno Bošnjak: Tin, crtež

ZVONIMIR ŠKRIPIĆ

CVRČAK

(za Tina)

kada bogovi tirkizno podignu
grozničave vjeđe
i nabuja zbunjenost bijele zore
tko je taj

što je ushićeno pratio izmaglice
te od divljeg lahora omamljenom
teškom vrtio glavom
ispod začuđenog grbavog drveta
s kojeg odavno poletjelo je sve lišće
sve mane

neistražene su i unaprijed osuđene
(jao logiko
čim život razapneš na osobne
jarbole)
stoga hrabro nastavio je
neslavnu karijeru
pjevača splavara u čamcu od mahovine
kroza svu raskoš
moj gospodine i oluje
dok na pijedestalu uramljivali su
radost i molitve
kojima lakirao je bademe
u malenoj vjetrovitoj luci ljubavi gnjeva
i razumijevanja za sve

IVICA ŠUŠIĆ

ČIJE JE OVO JUTRO

T. Ujeviću

Čije je ovo jutro koje pada
I sunce što mi se kroz prozor smije,
Tko sam sve bio, a tko li sam sada,
Čije su ove teške ruke dvije.

Noćas sam opet očajnički bdio,
Za svagdanji kruh prevodio Zolu,
U čaši vode kitu svijeća snio,
Ostao je bocun prazan na stolu.

Al' neka, lijep je ponos samoće,
Jer uzdigoh se iznad mračne rulje.
Ovo srce ludo još samo hoće
Ne znati za ljude što za mnom bulje.

Ne trebam ni lovora ni darova,
Ni žena koje sam davno prokleo,
Al' tko gorčinu u grlu mi skova?
Kad li sam se prvi put s njom sreo?

Znam, ugasit će se oganj u dahu,
Molit ću se patnji, mom vjernom svecu,
Jer kasno je svakom novom uzdahu,
Ostadoh žedan kamen na studencu.

Zove me nešto da još jednom dođem
U ta malena mjesta srca moga,
U vinograde sa dozrelim grožđem,
Da ne znam više za sebe samoga.

Čije je ovo jutro koje pada
I sunce što mi se kroz prozor smije,
Tko sam sve bio, a tko li sam sada,
Čije su ove teške ruke dvije.

ANTE ŠUŠNJAR

ISPRAĆAJ

(Tina Ujevića)

Rugao si se i smijao;
svugjde i svakom,
al' oni se tebi posljednji smiju.
O Tin!
Da vidiš
ne znam da l' bi se smijao,
rugao il' plak'o.
Sprovod ti ide, parada cijela.
Glazba.
Da nije "majska parada"?
Il' "zbor birača" možda.
Studentska "klapa"; gdje je?
A drugovi stari?
Nikog nigdje.
Ala se "tinovski" rugaju Tinu.
Evo - i crna raka oko tebe zjapi
i pustoš.
Počuj govore.
Slavu, lovore ti daju.
Kak'va banalnost;
nosiocem "iskre nove" te zovu;
isti oni od juče,
koji te guraše gnusno.
O, daj Gordi ustani, pa vidi!
Podigni umornu glavu,
nasmij im se pobjednički, još jednom.
Ne možeš ustat', pa vidjet';
znam!
Al' ima ih još,
što vide.

DIONIZIJE ŠVAGELJ

U FOKUSU

Ja sam bio ja. Sad se ne poznam više
Tin

Dimovi iz čaše pune
A tražim zraka, miris smreke!
Vinuće ozarena lika
Maštovit san zvjezdanih slika!

Ovaj život kubikaša
Zanemarena odijela,
Sa zviždukom: Lijepa naša...
Sam je sebi pun opijela.

Ljubav guši dimom "Ibra"
U borama gnijezdim jave.
Život igra, ne i čigra
U zorama naše strave.

Oči otvorene svijetu
Na vjetrini, burometu;
Preostala municija:
Prezir prema bajonetu.

Kolajnu sam auto dao
I u magli kompas znao.
Ojađeno čuo zvono
Kada jecalo je ono.

Plakao sam u tišini
Duše strasne u dubini
A sad mrtvo lišće trune
I šute mrtva zvona bune.

Ljepoto, gdje si? U samoći?
Čuj srce bezazleno kasni,
I pijetlovi se čuju kasni,
Vedrina zublja je u noći!

Otkrio sam ljutu travu
Đerdan duha i bistrine
Davim se vrisku, kriku

Cvrčkov glas sam u boriku.
Bjeh nemiran i očajan,
Ljepotom sam očaran
Na studencu je pun vrč.
Zgusnut san je sada grč.

POGODAK

Viknuo sam riječi ljubavi nad ponorom jekodoline
Taman se srce vratilo s tumaranja
Viknuh: Neka nitko ne plače
Neka nitko ne laže
Neka nitko ne ubija
Pade kamen
Na čelu opipah krv.
I sklopih vjeđe.
Sada rastem dalje kao trava
I pjevam pjesmu suncu.
Ganutljive opaske iz žežene žare
Majstora dlijeta za polifonije
Prštaše vodoskok slavnog rasipača
Bogati siromah delfijske je čare
Ponudio mjerstvu i Pegazom ponije
Pregazio vriskom nenadmašnog vrača

Mistični grad njegov osvojenjem
Kosom Vivijane i molitvom vrelom
Za rabu božju Doru Remebot
Postao je tvrđa a tragičnim zrenjem
Zvučni Vasionac izborivši željom
Iz polusna spiljski da ugine skot

Čulnosti tmurne čistoćom peludi
To veliko dijete genijalni bonik
Polutamom kićen u ljubavi borac
Bespomoćno sretan što zriju želudi
Za buduća usta ostavljeni trojnik
Sviklost na gorčinu razapeti tvorac

O triputa jao pogledni kamenu
Nije bilo tužbe ni klijanja posna
Na rođenoj hridi i kukavnu leglu
Eden je sjao u strašnu znamenu
I čelom Zeusa mjesečina rosna
Kosa koja obvi zlatokosu deklu

Junaka je takla u bolnu mršenju
Miljenik vile iz trusne dubrave
Kraljeviću Tino najjačeg topuza
Nisi pobijeđen u strašnom vršenju
Svoje službe umu ni kad se uprave
Riječi k onom pragu s kojega dopuza

HUSEIN TAHMIŠČIĆ

PREDELI

I.

gazi stazom varke, mrtvi Ujeviću
Tin

O, naša je tajna zemaljska!
Konak tražimo i prati nas zvonjava sutonska
I sve oko nas kao da je očvrslo u tamnim plohama.
I sve u nama kao da je u igru krenulo zvučnim
šumama

O, naša je zastava neubrano voće!
I onda tako svoja među svetovima,
i onda tako prepuštena sebi među svetlostima
govori danima, govori noćima na uho zajedničko:
to reči gore nebićem svojih slika.

O, svaka nam je mogućnost po sebi vellika!
Uprćeni bespolnim kamenom dolazimo zakazanom vrhuncu.
Uprćeni varkom bazamo kroz predeo večne slikovitosti
O, naša je uteha velika i deljiva!
Sunce zalazi za kamen ili za čoveka.
U razumu mi smo samo postanari.
U muzici sami. U nemoći dobrodošli.

O, naša su čula pomnožena!
Jedna ptica - pevačica umire od umora.
Druga netom poleće i leti dok ne propeva.
U ovom predelu samo je pesma večna logika.
Augustine.

ANTE TIČIĆ

NESTVARNI RAZUZDI

Tinu Ujeviću

Noći su ti bile
nezbilj sna usnulog
u krčmama sjedeć,
jadikovkom snatreć
izliv silni
tvojih patnji vječnih.

Nikola Bonifačić Rožin: Tin, crtež, 1949.

SILVANA TOLJ

VIDIKOVAC DUHA

Tinu Ujeviću

...
Ostat ću na Dubcima
i šutke razgovarati
kroz morski, silniji sloj Tebe,
čela naslonim na more
osjećam rast vida - nit vode
svezana kroz modre vene
trza u jezgri kamena.
Moram po svaku cijenu
odavde
s ovoga ambisa čuti glas
kojim te darovalo,
vidjeti
lik bljeska ispod gipka ljuskanja,
moram primiti potvrdu smisla
ovakve krvi,
ovakva daha,
pojašnjenje drhtanja straha
pred ljepotom i širinom.
Pridržati se busa
sitna, plava cvijeća
rastićena kamenim leđima,
spriječiti porinuće mesa
u propuntu
kamo dozivaš moju kolebljivu smjelost.

Hvar pluta neprimjetnom brzinom,
kao da je s Tvoje glave
more lako odiglo šešir.
Vidim oblik lubanje,
čeonih kostiju
i bìlo saliniteta
blista u zvizdanu.

Zabrekle žile smisla dišu,
plavilom praska kamena šija.

Otkrij mi omjere vode, groma, svjetla, vjetra,
idealnu mješavinu soli i mjesečine
iz koje nastaje Nadum.
Zatresi granom voća
nebeskih perivoja,
očekujem Tvoju sklonost
pobratimstvu
i znaku svemirske tintarnice.
Ne tražim kolajnu,
već nisku planeta
nanizanih na hiperbolu
u dnu njedrene draguljarnice.

Čujem, govoriš:
Diši! Diši! Diši!
Od mene otiđi daleko
da bi pored mene bila,
jer ta mučna
silna sumnja
očaj ograničenja duha i uma
sa svakog mjesta na Zemlji,
pouzdano znak je da si posve blizu
jednakoga i pravca i puta.

ZLATKO TOMIČIĆ

CVIJET BEZ KORIJENA

Tinu Ujeviću

Ako ti si odmah saznao da nemaš
ni hljeba, ni vatre u svom zavičaju,
ti podi, bez tuge, u vjetar, u kišu,
pa makar i nikad ne sigao kraju.

Tvoj put ide samo kroz crnu oluju,
kroz nemilu šutnju i svjetlo što minu
kraj tvojega lica, ko ptičje krilo
i sunca što pada u tuđu dolinu.

Što li ćeš tu naći? U bespuću tame
ti otkrivaš stazu, kojom nećeš ići.
U vjetru ti svoju prepoznaješ ljubav
i na brijeg se penješ, s kojeg nećeš sići.

TIN U "TOPU"

I.

Apostol je stiha podigao čašu
U kojoj počiva neotkriven žmarak
Taj srh čuvstven sniva se cjelovit
Pedepsani Tine kriv zubu i maču
Kad tmuran popiješ ovaj zdravi darak
I prst upraviš u prozor vidovit

Koji je snagom hefestovske žari
Spajao sunca umnih miljokaza
Tada ćeš ponovo uvidjeti sebre
Da si pjevao duh orfičke čari
Hrvatsku digao do zvjezdana glasa
Svojim brojnim srcem stvorenim iz jergre

Najbolje ćudi balkanskoga roda
Majdane u biću na dvje silne noge
U kojem ručaju rude intelekta
U naslagama iz kojih se oda
Zadržanih sila ljut plamen za mnoge
Spreman smlaviti i kao Alekta

Neumorna srca potiče na kaznu
Literarne hulje štetne vlastodršce
Koji su premnogo griješili i narod
Na zla i srama uputiše stazu
Mnoge se ljute prolijevahu krvce
I mnogi je svetac otegao marod

Nije bilo pure ni zrna od prosa
Za kljun draguljni besmrtne pjevice
Ni ležaja slamnog za te nedostojne
Kap čistoga vina darivaše loza
Njihovih žila u vrenju ljevice
Osta kljasta ruka za počasti brojne

Pjesnik prošasti nije nikad stao
Neumorno oko i patnja u umu
Tukao je svoje nepristrane grudi
I derao noktom i u krv je pao
Svoje čiste zbilje i snova na drumu
Skitničke himnike sa Mesijom ljutim

II.

Žedan kamen nije na ovom studencu
Tko je od pilaca ovamo stigao
Na livadi ovoj gdje bezbrojni mrtvi
Svoje glave nude osovinom vijencu
Na bojnome polju iz kojeg je nikao
Stup za vješala i cvijet ružne krvi

O vrhovna kobi podari nam žeđi
Za stvaranje iga na rodnom đubrištu
Proplanak čisti gdje će plesat vile

Marulova seja Dubravka i Cvijeta
Ljepotice rajske koje naši predi
Štovaše na svom slobodnom ognjištu

Ljubit ćemo časno naše dobre mile
Otkopati kovčeg iz zavjetnog ljeta
Kolajnu na prsa staviti bez straha
Naša će se lica iz našeg da krile
Starodrevno blago kojeg prekri sjeta
Zablistati sjajem iz grbovnog šaha

Vile Điva Šiška Đore i dva Dinka
Iz dubrava ljubnih i svojim velima
Otkrivene iz sna mladog Gundulića
Dragi Tine bit će Katarina Zrinska
Mučenica sestra na našim čelima
I sjati zajedno sa mačem iz priča

I hrabra Neda topla Sokolica
Predivne muze naše tlapnje tuge
One će uvijek u nama cvjetati
Iz uglja i žari i pepelna lica
Mi još nismo mrtvi i od kužne kuge
Ostadosmo smjeli srce otpretati

Zagrebačka kiša na tvoj humak daždi
Svjetlo moga oka mrtvi Ujeviću
Na ubogo cvijeće u tvojoj samoći
Na svim jezicima vraćaju se gazdi
U ljupkoj Hrvatskoj svom dubokom biću
U novom Zagrebu iz velike noći

III.

O Tine tajni javni Augustine
Usred čaša ćustih Tine u Tip-Topu
Čudesno svjetlo sja iz tvojih riječi
Iz mrkih vidika uboge pustinje
Siromaška žića ostavio stopu
Iz koje nas vrelo poezije liječi

JURE UJEVIĆ

TIN UJEVIĆ

koji PAMTIŠ SEBE I SLABA I JAKA
i razumiješ ulice glas daj nam danas
iz tvoga kamena čela bijela je misao svaka
obzorja svijetu da živi u jedan srca glas

jer PAMTIŠ SEBE U SVJETLU I SJENI
u čovjeku i ženi tvoja darežljiva progonstva
i JAO MENI DAKLE BLAGO MENI
za površno pokoljenje i pjesme su epigonstva

Tvojoj svetoj riječi oltara ne treba
žižak novog svjetla smrt na kraju puta
jer biti opravdan odluka je neba
prava misao u igli drače sred kamena ljuta

kad stvarno svemir bude čovjek
ispod starog šešira i kaputa
Tine, svijet će u pjesmi naći lijek
za gorak kalež pravog puta

T. UJEVIĆU

izrastu
dohvate
i spominju isto
i budu što jesu
jer visinama je dosta
oštrih elegantnih vrhova

visine ipak neće poslati gromove
da sprže raspržene grančice na vjetru
poslat će kiše rosulje
da natope žednu zemlju

a oni visoki jablanovi
izrastu
dohvate
i spoznaju isto
a među njima u tišini
šumi žuta rijeka
kao sam život

(studeni 1976, Split)

PETAR S. UJEVIĆ

TRISTA UJEVIĆA

šest ih ide istom stazom
šest ih jedno koplje nosi
u prah
u pepeo
stoljeća minuše

šest ih uspravno korača

čujem Petra kako urla
čujem Nikolu Krstu
vidim Domagoja
vidim Krešimira Mislava
Branislava
Tvrtka
Tomislava

šest ih
isto koplje nosi
isti štit i pero
a godine u nepovrat
kao da...

vidim Iliju kako šuti
čujem Augustina kako urla
Matu Antu
Juru
Petra
šestog tića
vidim sunce
silnim mrakom
to korača
trista Ujevića

U POČETKU BIJAŠE RIJEČ

(ili, ako sretneš Josipa)

u početku nije bilo laži
samo ljubav kao svjetlost danja
Matoš svoga Huljevića traži
jer uz brata još se ljepše sanja

a duga se mog djetinjstva lije
netko pjeva netko za dom pada
Rotonda je ista ko i prije
samo Hrvat svom se Bogu nada

u početku tek su bile riječi
samo šutnja slutila je snagu
Majka Zemlja gorku ranu liječi
Sveta ljubav na kućnome pragu

u Josipa stoljeća se tóče
bačve vina ne poznaje svatko
niti piju niti nogom kroče
Hrvat dušu ne prodaje lako

otvori mi Matanove dvore
ispod Modrog neće biti plača
k'o da urlik dodiruje zore
Ujeviću ne laćaj se mača

BRANKO VESELINOVIĆ

ČAŠA SE PUNI, A DUŠA IZGARA

Tinu Ujeviću

Čaša se puni, a tebe nema,
ljepota šuti, ulice plaču,
pritisnuto maglom vrijeme se sprema
od snažne riječi da bi našlo jaču.

Čemu tražit sreću, beskraje visina,
kad nitko ne zna zahvalit na trudu?
Zaliječi ranu šeširom vina!
Pati! Ne govori! Sve je uzaludu!

Stvarnost se javlja, bježi priviđenje,
u titrajima slutnji ljubav se stvara,
dok pjesma njiše zaspalo htijenje
u svjetlosti ljepote duša izgara.

Petar Pismestrović: Tin, karikatura 1982.

VIKTOR VIDA

BILJEŠKA ZA ŽIVOTOPIS

Moj život zna toplinu uspomena
pojedinosti, koje nisu važne.
Vidim kućicu na moru od kamena.
I odbljesci stolnjaka titrali su,
kad se otvorio prozor.
Otišao sam poslije prema sjeveru
i šetao kroz rujan,
u kom je prosjak svirao orguljice
s pticom na ramenu.
Jesen je bila kišovita,
zatim vedra.
U knjižnici je umirao cvrkut djece.
Rastresen, gledao sam kroz staklena vrata
perivoj i nebo nad sveučilištem.
Snatrio sam: negdje umire zrikavac,
pretvara se u drhtavu kaplju.
Tko ne zna zgradu od cigle s kestenima i lipom?
U veljači slutio sam proljeće
na živici zelenoj.
Bile su lijepe večeri
s Wiesnerom i sa Tinom,
pušili smo i čavrljali do jutra.
Jedan je pjevao o mjesecu, zlatnom uvojku
kad je jadnoj majci išao sanjajući,
drugi je opisao mostove nad željeznicama.
Divno je prijateljstvo.
I ne znam zašto, dok je snježilo
na sjećanje i stvari,
mislio sam na Osijek, koji ne poznam
i zemljanu peć.

To je ona stara Hrvatska
sa snijegom na krovu.

1949.

VATROMETI SNA

Mrtvom drugu Tinu Ujeviću

Znam, da je bila jedna čudna riječ
izušćena u pokrajini zagonetna sna.
Zanosi, kružnice, vihor buncanja,
groznice preslatke tresle su me već.

Nikad tako sretan. Od boja tako pijan.
Ja sam junak - tepah - divne avantire:
žamor vodoskoka, strasno prosanjan
mami me u bašču kraljice Palmire.

Prijatelji moji, za čašom krepka vina
razapnite sreću od pola pa do pola.
Tko zna gdje je sreća, u sjećanjima Tina
ili u putovanju starog Marka Pola.

Kolibrije, acaleje, vode vrlo bistre
vidio sam na rubu - tako mi se čini -
rosnih plandvanja naše Pušče Bistre,
a majka me zvala kroz jesen u dolini.

MRTVI PJESNICI

Tinu i Franu

MRTVI pjesnici u stvari nisu mrtvi.
Oni žive.
U dubokim ganućima zemlje.
Čempresi pokraj žutih ploča
kao teleskopi
dojave prolaz oblaka
treptavim nagnućima.
Oni im nagoviještaju cikluse godišnjih doba.
U tunelima nove postojbine

odložili su nadahnuća
kao svoje gunjeve.
Kiše ih neće smesti,
oni će za nas
sunčanu pređu presti.
Jer hrane žile stabala
A iz napukla srca
šiknu u vis zvijezde i komete.
Od krvi pupaju (stvarno cvijeće):
ljubice u grabi, tamne ruže
i mogranj moli
da po njemu
božji volek puže.
Njihovi rosni snovi
uzveličali su prirodopise,
matematička otkrića
i unesoše lastavičji cvrkut
posredno iz zvjezdarnice
i sovu u stari dvorac.
Točite srebro na svibanjska mora
merkurij kumove slame!
Prije pjesnika
zemlja je bila pustinja.
Jer mlađahni bogovi
izbiše iz njihove mašte,
i Herkul sa toljagom
napusti grčke bašte
I vrlo se veselimo mi
što pod rodnom smokvom
Astralis zračni spi.

RADOVAN VIDOVIĆ

MARULIĆEV OPROŠTAJ S TINOM

U ovemu portu, Tine, tvoja plavca
uzdvigla je jidra nekoć, smina, nova,
hoteća broditi putom svoga plova,
prez koga vojvode al zakonodavca.

Med vali mnogima ti brod svoj vodiše,
trudan i nevojan, zlu će nadijući,
dobrosrične dneve malo putujući,
a lita kako no rika prohodiše.

Svoj tamun držiše, horugvu dižiše
pun želinja velog sunčenog plamena,
prohodeć daleke zemje i plemena,
stanovitu portu nigdar dohodeći,
jer pokoja nima tebi kemu smina
žaja druge jubve, neba hlepi steći,
žaja ka t' u srcu nigdar ne ostina.

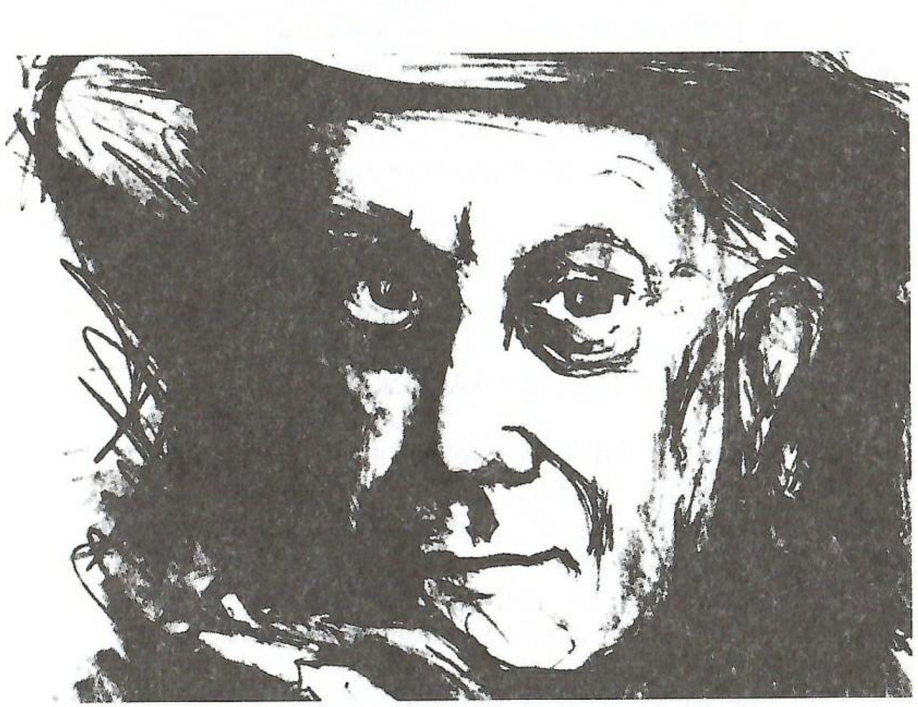
Trudna tega plova evo plavca tvoja
sad imi želinje jidra kalat svoja;
ma i tadi, kad u zadnji porat stiže,
horugvicu svoju jošće vavik dviže
VITEZA HRABRENA, POČTENA IMENA.

Sad noć dvižuć od zdol črnokosu glavu
mrmori: "Onamo, gdi žalosti nima,
gdi mir sveti, pokoj, san uvike ima,
nebogu pisniku totu je skrovišće,
od krisa i bisa spokojno hladišće,
pod borjen, čenpreson vikomnje stanišće."

A sad svrni misal, ka t' toko utrudi,
"Oproštaju" tvomu, mladih lit prvencu,

i promisli ča ti se življenje prudi,
za sa obitanja od neba i judi -
- vavik ŽADAN KAMEN NA ŽIVU STUDENCU!

Ma će glas tvoj živit, dvorno prijat hodeć,
slovući po svitu, dokle zemja ova
bude na karte folj slovinska čtit slova,
dokol budu svitit zvizde, teći vode.

Dragan Jelavić: Tin

TEA TEREZA VIDOVIĆ

AUGUSTINU UJEVIĆU

Vinograd, zlatan u podne
kad duša puca kao zrno grožđa.
Gledam Matokit ponosan
obgrljen stihovima moćnim i
lomljivim poput udova zmija.

U kuli rođenoj zuje misli
na rubovima velikih snova
tivilo i bezdan
u rakiji utopljena Riječ.

Stvorio si krikove
iz zavjeta golgotskih dlanova
omotan velom bestiđa
oplodio si maštu
na šikari škrtoj.

Vrgorac, 1995.

VESELJKO VIDOVIĆ

SVJETLOST TAJNE

TINU UJEVIĆU

I.

nitko ti nije kriv što si rođen
krivnjom roditelja u sjeni
do smrti praznine
jer onda nije bilo aspirina i kemikalija
da te ubiju u utrobi
raskošno i bešćutno u tmini
zato je tvome životu dosuđeno
izgnanstvo Pakla i pjena krvi
jer nisi bio svjestan grijeha
ni slave nego samo glada i jave

II.

uvečer su ti tabani jecali u litici
a budno oko sisalo kadulju
tajne si darivao kupini i mlazu vina
u konobi
bez broja

III.

darivao si sebe na sve strane bez daha
i straha
darivao do zvonika do kule
do umrloga boga
jer nikada nisi olako ljubio druge
ni novac bludnica

IV.

sve si stvari gledao iz visine
strijeljan riječima u Jetri
razapet između Svijeta i Smrti
izabran između ruže i žene

zakovan pečatom i mačem
opijen bukarom
nasićen lažima i pejzažima
u zabačenim ulicama

V.

gurao si tijelo naprijed
zdvojan i dostojan Pozdravljenja i Otkupljenja
blažen iako siromašan
bez ljage na srcu
i čelika u tkivu

VI.

kao budući Patnik ljubio si ljubav
prošle dobrodošle i kruh u varkama
stradanja
u blatu bez lovora
bez pehara
kotrljao si se najmučnije tražeći Odgovor
vremena i grla
čempresa i pijetla

VII.

toliko si bio jak u grčevima i Idealima
da si jedino snivao slatko Život i Smrt
crtajući Pravo bez jeze u Svemiru bića
trijezan u ludilu pića
blagoslovljen Istinom i UMOM

VIII.

zrnom otrova slaka gasio si žeđ
grkljana dlanova i žila
jer si znao da je život svaki dan sve luđi
sve tanji više tuđi
krcat očaja i suza Mrtvaca
i mirisa plavca
ugušen u oblacima

IX.

ostavljao si trag slova i olova
karikature u podrumima u vlakovima
anegdote u krugovima
tajne u šipcima

X.

naduven od bolova bezutješno
beskonačno u maglama
neopravdan od rodbine
a beskrajan lozom
zgnječen noćima koban ne zloban
grcao si breme sudbine dana
ne želeći biti nigdje prvi
dok se život žrvnjom mrvi
izvezen od tisuću rana
poznih slana na globusu vremena
od pete do tjemena
od korijenja do sjemenja
pribijen Ništavilom litosfera
igrom tamnica i ludnica
umjesto žene grljen do pijavice
od magle daljine i drače u Vrgorcu
uzavrelih krvca konja na pojilištu
i slutnji komedija na bojištu

XI.

mrzio si gluho Nebo
slaboću neplodne Zemlje
jalove dojke u strahu
maštu zagađenu
Riječ neiskazanu
meso u urnebesu
kukavicu u tuđem gnijezdu
rat usred kruna
glazbu mršavih struna

XII.

bio si golem i oprezan u sjeti i u smijehu
ne tražeći ni od koga utjehu
jer si odveć bio kušan oslušan
iako si sebe nazivao Mučilištem
od neba do crne jame
spavajući na prsima slame
na milosti jedne dame
ne čuvajući ni pluća ni srce
ni kožu

XIII.

svaku klevetu bacao si u trnje
smradnu i razapetu
žigosanu
držeći da je život roden za poštenje
i ljubav što u nutrini žeže i veže
čistoću krvi i Slobodu ZEMLJE
zdrav duh i blagostanje
jer čemu varke o vratu obješene
ako su nam Riječi
Svjetlo vrelo mozga
pupa masline i smokve

XIV.

cjelivao si rane mnogobrojne i znojne
sljezom i bjelušinom
uprljan na rvalištu s kruhom
i duhom
bez nagrada padao si u Čeznuća i Nadahnuća
za svetkovine planeta
uvjeravajući plazmu da je Istina
svakoga čovjeka Sveta
i da je pjesnik skitnica bistre pameti
koji luta po krvi
ljubeći cvjetno polje
mudrim govorenjem

XV.

uvijek si bio zapreka i ključ
vatra i luč
iskušenje trošne stvari
lanac ilovače gdje niče prsten
od nesvijesti do svijesti
bio si jeka
kob
i žubor vodoskoka

XVI.

nepobjediv u svakoj Pjesmi
na svakoj stazi gdje se bos gazi
gdje jezik poskoka plazi
gdje kamen vinovu lozu cjepka
gdje mrav kuje žegu
u bubregu
gdje riba ziba
gdje vjetar gole šibe šiba

XVII.

more ti je kupalo misli u tutnji
zato si bio svemogućan u pjevu
u šutnji
jak u plamenu
u Znoju
u Riječi
u Kosti
u Viziji
u Smrti
u Lozovači
u Kupini
i Drači
a najjači u Lozovači
na suncu u Mrtvačkom sanduku

XVIII.

nisi bio crvotočina ni obmana
ni zvijer spilje
ni poskok
ni uskok
ni otok
bio si Um Zbilje
zdravo bilje
ni jecaj zemlje šuplje
ni dvolično lice
ni zaklon žudnje
iako su te vječno grizle stjenice

XIX.

najbolji prijatelj bio ti je mjesec
dobročinitelj vizija
u neprestanom kruženju
"od nemila do nedraga"
od blata do svjetla
od suše do bunara

XX.

nikada nisi bio povratnik jauka u zvuku
ni Kajanje u padu
ni vijenac u usponu

XXI.

nitko te nije uspio
zavesti
odvesti
u jatima u olucima
u vodama u olujama
u otrovnim saharama
u žarištima lave
nitko te nije uspio
razgorjeti
dogorjeti

zdrobiti
u strasti
u slasti

XXII.

uvijek si bio jači u progonu
negoli u smiraju
vlastite sjene
nikada nisi život vraćao sebi
iz tužbe u sporu s kretnjom
tabana
praznine
tijela
djela
jela

XXIII.

nisi se vraćao ni komaštrama
ni carstvu
ni Kuli rođenoj
srušenoj
ni bunaru žednom
ni sestri
ni Tajni
ni prozoru
ni pragu iskustva
iako si imao ljepotu nevinog srca
strpljenje plimu duha

XXIV.

redovito si plaćao dug
za svoj krug
za svoj plug
za svoj grob
za krik
za upitnik
imao si oštre zube
da život dube

sve dublje i dublje
bez objašnjenja iskopine
u trbuhu u krvi
u javi u stravi
u duši
u glavi

XXV.

mrzio si ironije
šiljke i ožiljke
molitve i duhovne bijede
narkoze i obveze
kuge i tuge
mukle vode i zakržljale flore
uzburkano more
mršave zore
zlatnike o vratu

XXVI.

mrzio si sitost crijeva
prozirnost pjeva
granice umovanja
pogrebe i crve
život bez imena
crnicu bez sjemena

XXVII.

i na kraju svega
volio si uzvišene Riječi u piću
u biću
u samoći
u noći
volio si pelen
kvašenja
u Svemiru
volio si smrt
smrti u Otkriću
Mrtvi Ujeviću

VID VIDOVIĆ*

ALLEGRO MODERATO

Posvećeno Tinu Ujeviću

Pod miškom Dantea nosim
I proljetno nebo prosim,
Da "cio" kući stignem,
I radosno mignem
Ženi što se ljuti
I gnjevom dugih čekanja plamti, -
A ne misli,
Kako se težko prti,
Prokinuta torba, s deset uzkršnjih jaja,
I kruh buđav - svečanost bez sjaja.

Promišljam u glavi -
O posljednjoj slavi!
Ah - sve ko u priči - eto tako,
Allegro moderato -
Ludo il' sakato:
Neko pseto kriči -
Ko pobjednik pravi,
Stigoh kući - ne zaglavih!

I sad se još sjećam opasna puta!
Išao sam cestom bielom,
Dugom - vijugavom -
K nekom cilju?! Ne! Zacielo!
Sve crno, bijaše - bielo
I ovo malo prljavo selo
I krepano ždriebe - šugavo.
Prašina vitla sa svih strana svieta,
Gladne sablasti - putuju bez passaporta.
Američka policija cestama juri
I uviek nekamo žuri.

* Pseudonim Jakova Bašića

Kao da naciste opet hvata.
Točnost i motor isto im klapa.
Lutam, rekao bi - sretan, poljima zelenim,
Mislim o Tinu - kosama siedim.
Urličem i vičem, k zviezdama sjajnim,
Sanjam o noćima ludim i pijanim.

Tine! Razbojnički sine -
Vilinsko kopile -
Gdje si?!
Gdje pasu sada vranci i đogati tvoji,
Gdje su stale trudne i krvave noge tvoje?

Proljetno nebo sve više se mrači,
Ceste bježe - što to znači?
Možda je noć luda - il' pijana,
Ili, to je neka bajka - varljiva - nasmijana.

Dante cvrči pod znojavom miškom,
A ja trčim s mojim suviškom;
Jedno kilo buđava kruha - i
Deset uzkršnjih jaja bez truha.

ANTUN MLADEN VRANJEŠ

TRI SJENKE JEDNOG DUHA

Noć je i mjesečina sja
Ja sam u groblju pored
Jednog platana i sjedim
Mjesec zapačio mojim čelom
Prokrade se sjenka - Matoš
Druga - Šimić
Trećom se trgnuh - Tin

Mrtvaci u stroju
Čekaju naređenje prvog pijetla
Kad mu čuju glas svi će za njim
Glas će se pijetla utopiti
Tišinom
Mrtvaci će sami ostati
I nastaviti noćevat danom
U komotnom grobu
(slobodnih)
tisuće sjena teži istom duhu
I u tom groblju negdje
brat do brata i bol leži
tri sjenke jednog duha
Istog ruha
Istog sluha
oslobodiše mjesec meni
I mojoj sjeni
I neočišćen put ostaviše svakoj poemi.

Ljubuški, 1965. godine

IRENA VRKLJAN

NASTAJANJE

Tinu Ujeviću

Sastati se sa svojim tijelom
na tom proplanku
koji nazivaju snom,
i zatvoriti vrata
koja vode u pore zraka,
oplemeniti kanale i ponore zemlje
mesom, koje se
poput ptice
žrtvovalo suncu,
udovima, koji su obuhvatili
sve moguće predmete
od kraja do kraja realnosti,
ne pamteći umor
koji nadolazi sporo
i uvijek prerano
za tu ljubav
za taj napor
da se bude.

Zaboraviti ime
koje su dale godine
i rijeke,
na sastajalištu struja,
odsjeći taj zreli plod,
koji je izgorio
sa dahom
od izvora prema pustinji,
i ne vratiti se više
u klupko disanja
u zjene krajolika,
koji uvijek stoji
i nije grobnica
i nije nijem.

Ne moći utješiti oblak,
suh od čekanja
i usamljenosti,
i u stanicama
koje plijene vode
ne osjetiti bol,
samo strah
samo krik
koji više ne postoji.

Petar Ujević: Tin

ŠIME VUČETIĆ

PJESNIKU STAROGA SVIJETA

Tinu Ujeviću

Veliki pjesniče, prokleti moj tenjče.
Ti što si slasno sve duhove sisao.
Tvoje vatre pale, tvoje ruke sjenče
obraz moj, koji se u meni stvarao.

Veliki pjesniče svijeta i vampira,
gluhonijemi đavle, ludo srce ljudstva,
iz strasna vrtloga i dobrota svira
diapazon tvog stiha, tvog ognja i huncutstva.

Iz jutara ruža, smrti i patosa,
komuna sveznanja i tvog sebeneznanja,
iz radosti, rana, ruda i kaosa,
kamenja, krošanja svira tvoja sanja.

Iz mukla pjanstva, tajanstva i mira,
irealnih žena jutara i muka,
iz Patnika, vraga, Hrista i Vampira
zbori tvoje meso od jada i zvuka.

Iz lomača strasti, svetosti stabala,
vrtložnih svjetova prastarih ljepota,
iz nevolja pustih krajina i zala,
čovjeka ugledav - topli duše pota -

beskrajnošću tajne srce progovori,
milosti dobrota kao kruh razdrobi,
ulje miomira za groznice stvori,
Volgama stihova s ljudstvom se sukobi.

Veliki pjesniče svijeta, sjajni,
gone opoli srdaca silnih tvojih;
neprestano, ludo, milo ko beskrajni
dani suncem, sebe tim blagom pojih.

U božanstvu vatre vječnih mamurluka,
magle, peripetija, jala i euforija,
mitova, himera, brate moj, zla zvuka,
kobi utopija, hladna i kalorija:

u kotlovima tvoga aeronautizma
s krvarenjem sunca tvoga ludog čara,
lomi se moja glava, sija moja prizma,
tajanstvo bivstva sa mnom progovara.

Veliki pjesniče svijeta, svemogući,
svemiru duhova, birtijo sudbina,
da te obuhvatim, da te nosim kući,
prejako je tvoje biće od ruševina

zla i nesuglasja, mana i kovina.

Mirko Uzorinac: Tino Ujević, 1928.

MLADEN VUKOVIĆ

VEDRINA TINA

Augustin se u srpnju rodio!
U Vrhgorcu, zavičaju, Zagrebu
Gledamo mu brončani pogled k nebu.
U *Kolajni* nas stihom zavodio.

Svakidašnju jadikovku uzvisio
Tih *lelek sebra* čuo u grebu,
Igračka vjetrova bje pri ozebu.
Notturno korijen u dušu pustio.

U legendi, anegdoti živio!
Jošte mu u zublji imade plama
Enigma: *Žedan kamen na studencu*!

Visoki jablan svjetlost zakrilio.
Ilinštakom hodočastim kulama.
Ćaća sam konca sonetnom vijencu!

Zvonimir Gavranović: Tin

ANĐELKO VULETIĆ

VEČERA S UJEVIĆEM

Ledena, bijela, sarajevska noć. Daleki
laveži pasa, i sve bliži povici goniča
što podvikuju, i psuju, i škrguću zubima,
i hoće
lovinu, još prije zore.

Gorimo na vatri koja udara iz utrobe,
a hladnoća steže.

Stara, izlomljena ulica, Dugi sokak 4,
sumrak, mrklina sipi s Trebevića, ulica
nema izlaza; kao da smo stigli na kraj
svijeta; klizavica - sve se ljulja pod nogama:
posrću i ljudi i netopiri.
Napokon, sjedamo za stol, a sjesti
ne ćemo;
lomimo kruh: na dva, na tri dijela,
a ni jednih usta nema; podižemo čaše,
a ruke
stoje zgrčene uz tijelo;
gledamo se u oči, ravno; začuđeno; gasimo
svijeću
koju nismo ni palili, gasimo je dahom koji
gubimo;
ustajemo na noge, i Ujević i ja, da idemo
odavde,
ili da se, stojeći, nevolji odupremo; ali -
ni nogu, ni tla pod nogama
nemamo;
dozivamo u pomoć, kao da smo na dalekom moru,
ali: gluhoća;
naš jezik čuje samo strop koji nam se ruši
na glavu.

Žestoka, sarajevska sibirska noć. Puca
i staklo na kućama, i deblo divljeg kestena.
A mi se hvatamo za grudi:
još dišemo. I tonemo
u zemlju pod teretom gluhoće i svoda
koji nam se ruši na čelo.

Večera se bliži kraju: držimo se
čvrsto, pjesmama
koje se kidaju kao paučina, a svud oko nas
sarajevska
noć.

Opraštamo se:

Tlo pod nogama prolama se u val
koji nas ljulja
kao da smo u kolijevci.

Zemljo, tako si slatka za večeru
i tako široka za sarajevski san.

(1970.)

PETAR VULIĆ

AUGUSTIN UJEVIĆ

OVIJEH ruku ganutljive kiše,
ispile već jesu i moju nemoć.
Na kraju svijeta dok prebolno dišem;
u vrtu Smrti, gle, dozrijeva noć.

Što će mi život nakon života,
il' bilo kakova zagrobna čuda?!
Ona tajnost duše, sva bivša ljepota,
prostranstvom Svemira nek' vrluda...

jer Ništa ne osta od moje psovke;
Na me se slavno srušila tmina.
Uzalud bijahu i sve Jadikovke,

ispisane riječi - darak prosjacima.
Iako znam da sad me svugdje ima -
Kažem: SVAKA ČAST tek MRTVIMA!

U Splitu, 25. ožujka 1987.

(iz rukopisne zbirke "Ukleti soneti i poeti"

SUSRET S TINOM

Augustin - Tin Ujević
41000 Zagreb,
Mirogoj...
XVI. polje, X. grob

Susretoh se prekjučer u snu
(u prohladno i kišno jutro)
s Tinom Ujevićem
uvučenim u stari zimski kaput
Na snježnoj glavi on je nosio
pohaban šešir
i dogorenu cigaretu u ustima...

Pričajući o "Svakidašnjim jadikovkama..."
uđosmo u usputnu birtiju
Izgubih joj ime
čim počesmo ispijati dvolitrenjake
nisam siguran kojeg
al' najvjerojatnije
imotskog vina

Ujutro se na jedvite jade probudih
posve mamuran
jer mi to bje prvi put napiti se
s nekim kog' u svom životu
još nikada
v i d i o
nisam

5. srpnja 1991.

LJUBO WIESNER

AVANTIRE

Zašto nas ne bi tragom Robinsona
Ponijela žudnja pirata Selkirka,
Da nas na kraju nepoznatih zona
Zabavi časkom nimfa, lijepa Kirka?

Zato smo pošli žurbom aeroplana,
Pustivši društvo Vola i Parasita,
Krenuli pravcem vedrih oceana
Obići polja Nadira, Zenita.

Pronaći stazu novih Argonauta,
Otkriti zlata novih mora i zora,
Ostrva, zvučna zvukom drugih flauta,
I carstva drugih Golkonda, Sonora:

Netko za plavim skutima Madone,
Pretvoren zrakom od Šavla u Pavla,
Dok vidje u sebi nebesa, što zvone,
Ubi u sebi Belzebuba đavla,

Pa sada, slijedeć Svetog Ubogara,
Položiv zavjet vječnog siromaštva,
Traži iz spleena izlaz, iz cafarda
Slavljenjem Sunca, Bosjaštva i Đaštva;

Drugi, sa vjerom fakira Gautame
(O čudni Gango! Divni Bramaputra!),
Da nađe ishod iz evropske Tame
Sjevera rujnog, još rujnijeg Jutra,

Čeka, na logu, usred znojnih plahta,
Mučen škorbutom, vjetrom paralize,
Dok dođe doktor il kraljevska jahta -
Čeka na svijetle krune, flerdelize;

Treći, u lovu nepoznatog Čuda,
U slutnji glazba i rajskih violina,
Susrete Ljubav. Ona, žena huda,
Da mu od svoga najslađeg pelina;

Pa opran valom njena Pacifika
Preplovi njene ljude Oceane,
Prođe kraj mnogih duša i oblika,
Slijedeći svoje Fate Morgane,

Da slomljen, jedne zore hladne i rane,
Spozna, da svi smo samo ludi bardi,
Osjetiv nešto kano dah od rane -
Svoj goli nemir u sivoj mansardi!

O muko! Slasti! Mladosti ambleme!
Nebrigo pusta u smrtnome skoku!
Mašto! Zastavo Presvete Boheme!
Tugo u suhom, grozničavom oku!

Prešli smo bezdan očajnih Pariza,
Dubokih kriza, najdubljih Malströma.
I sada, siti svih tih Paradiza,
Kafanskih siti teza i teorema,

Pitamo: Gdje će naša Odiseja
Da nas približi Problema Otkriću?
Hoće l' se sjetit koja zlatna seja,
Bradati druže Tine Ujeviću,

Da nam ostvari žudnju putovanja,
Da nas povede putem svijetlih zbilja,
Da nam se oku otkrije ko sanja
Sivi Toledo, gizdava Sevilja?

O mašto, raspni jedra! Daj nam, živa,
Još malo snage za daleke pute,
Za bolna pluća gajeve oliva,
Melem limuna za naše škorbute,

Daj nam vedrine u toj našoj krizi,
Galebe bijele kraj jarbola tankih,
Vjetar, pun joda, našoj paralizi,
San o Poeziji, Znanju, Salamanki,

Il da u hladu talijanske cisterne
Pijemo mladost Rafaela Santi,
Slaveći gazdu seoske taverne,
Plavo mu nebo i krvavi chianti,

Pa kada dođe konac priči bônoj,
Ljepšoj od svakog sjetnog rokokoa,
I zgrabi ljuta čežnja, slična onoj
"Pijane lađe" Artura Rimbauda,

Daj, da nas tuđa, sa neznanog praga,
Zovne u kuću majka ostavljena,
Da joj se trzne njena usna blaga,
Pa da se smili dobrog srca žena:

Da nam dâ mira u svojemu krilu,
Jastučić surca, ruku naše Mame,
Utjehu riječi, svog pogleda svilu,
Sestrinsku suzu za Dno naše Jame!

DRAGICA ZELJKO SELAK

TAJNA TIŠINE

Tinu

Šapat riječi, miluje mi uho,
svileni san na oko se šulja.
Sanje dušu mi obuzmu
srce zagrli tišina.

Tajna stiha preko misli prođe…

Ispod oka ukaza se sjena
lice mu poznah - zvijezda visina
pobratimska duša, besmrtnoga Tina!

On, koji još sanja o cvijetu i sonetu
pred očima mojim, riječ njegova titra,
a na uho glas mi šapće:
Ja sanjam još o pitaru povrh trošne grede,
i o ljepoti naše svijetle bijede.

Šutim…

Drhtim kao sjena, i ćutim da me ljubi,
On što mnogo traži, i što mnogo sluti!

Zadivljeno grlim zvijezdu drugog svijeta,
taj njezin pogled kao biser čist,
dok u srcu ćutim Tvoj nebeski mit!

Uistinu,

Tajna tišine, krik,
Imotski kamen, hrvatski sin,
patnik,
boem
Veliki Tin!

JAŠA ZLOBEC

TINU UJEVIĆU

kad bi te stegnulo oko srca
kad bi ti barem puklo u moždanima
kad bi ti čeličan pâs stezao prsi

onda bi bilo lako
onda bi bilo lijepo
onda bih mogao viknuti
kriknuti i potrčati
prema svim šumama
kroz koja nikad neću proći
prema morima
koja nikad neću preploviti
prema ženama
koje nikad neću zagrliti

biti mlad a biti star
osjećati užas
užgati plamen da sve izgori

biti star
jer imaš samo slutnju mladosti u sebi
zaboraviti i umrijeti jedini je put

(sa slovenskog preveo Luko Paljetak)

BOŽICA ZOKO

SLOBODNO SAD SE TIN...

Slobodno sad se Tin pobuniti može
da on nikakove ne imaše ljube,
pogotovo takve što se sporo množe,
da ne dotičemo pitanje preljube.

Ne ću se nikako s njime prepirati,
on isto tako dobro kao i ja zna
da ta njegova nije postala mati
ma kako mu inače bila prijazna.

A moja pak psovka potječe otuda
što smatram da to još nije nikad kasno
- čudesna je ta vremenska amplituda!
Čuda su moguća: mijenjaj život lasno!

A sve to zbog toga što htjedoh istinu
čisto, bez ostatka, rimovati s Tinom
(a njega potajno sročiti sa sinom!).

FRANE ZUBČIĆ

DALJINE

Augustinu Ujeviću

Prekomorske daljine
iskopane planine
nesuđeno odmorište
Blizina Karinskog mora
najdraži bajamov cvijet
pelin u vrtu
maslinici u rujnu
Pustinjsko cvijeće
nenapučenost
dozivanje nikoga
Sjesti pored puta
i čekati
čekati reda radi
Pod uzglavljem držati
kupinu
primjerak
Daljine
nad kraterom sjediti
i godove brojiti
koliko je puta umirao
Daljine
jedva ih sastavljam

ANTE ŽUŽUL

PJEVATI U SMAKU

Tinu

Mogu li i ja za drveni držak
Toplinom srca zvonjavom oltara
Ili će ovaj žižak i opržak
Biti u sjenci neonskih vladara

Pa tako nejak u tom svijetu mraka
Što se samo smije - laže - vrijeđa
Zjena će vlažna krvarit od dlaka
Sanak će tražit utonula vjeđa

Mjerač je ovaj okrutan i suh
Ja pjevač jesam koji smrče tude
I samo slijedim svoj tanani sluh
Naginjuć se na te svoje trude

Stara će vojska okrutna i siva
Služiti dalje oružju i mraku
Nama se samo u tom svijetu sniva
A za život osta - PJEVATI U SMAKU

POKORNI SLUGA

Tinu Augustinu Ujeviću

Vrijeme će ovo teći do beskraja
Umorna dušo već je kasno doba
Život nas nijemo polako osvaja
Uputismo se - svak do svoga groba

A tko je moćan nek se k zvijezdi diže
Gospodnje rob će poljubiti skute
Za besjedu svetu da smo nebu bliže
Ljubiti mu stope - blagosivat pute

Od Muza majko - Pjesmo Krilatice
Tiho Ti kličem i Vjerom te molim
Ugasi svjetlo dok ti ljubim lice
Da bolje vidim i raskošno volim

I nek su pjesme CRNE OD DUBINE
I nek mi uđu u stope i rebra
Da mogu prosut po stazi rubine
Da mogu viknut Blago LELEK SEBRA

PRED BISTOM TINA UJEVIĆA U KRIVODOLU

Bit će tijesno u sokaku
Kada vrisnu svi jauci
I kad bljesne u tom mraku

I kunem se u zlo doba
(Valja užeć zadnju svijeću)
Da ću pjevat put do groba
Il' bit sretan na raspeću

Aleksandar Midžor: Tin Ujević, gips

Neobjavljena fotografija Tina Ujevića u bolnici, s Gustavom Krklecom i medicinskom sestrom Amalijom-Ljubicom Hrešč. Tin je darovao fotografiju s posvetom sestri Ljubici u Vinogradskoj bolnici (danas Sestara milosrdnica). Fotografiju je za ovo izdanje poslao dr. Željko Muljević iz Požege

ZASLOVNI NAPOMENAK

Tinovo ožilje hrvatske umjetnosti

ZA UJEVIĆA

Ne, prevarili ste se u očekivanju.

Ovo nije nipošto jedna tužaljka nad vašim nehajem za velikog čovjeka koji živi, tj. umire među vama. Te tužaljke kojih već bješe dosta suvišne su, besplodne, i nedostajne za one za koje su govorene! Ne, nipošto, nipošto tužaljka. Nešto posve drugo, jedan posve drugi ton, jedan posve drugi krik. Ja ne apeliram, ja ne molim. Neću da ponizujem onoga o kojem govorim i samog sebe...

Ja nisam skinuo šešir da u njega spustite filir za ćovjeka koji strada i koji nije jednak vama. Ja prezirem, i ne tražeći ništa od vas prolazim. Jer sve ono što biste vi mogli dati, što ste vi kadri dati, da napregnete sve svoje snage, toliko da se zatim ne treba (i ne smije) prignuti...

Moja je radost da sam u općem mnoštvu banalnih našao čak i jednog tragičnoga. Ako ima još tko od tragičnih koji razumiju ovaj jezik, neka im ova tragična pojava ojača dalje snage da se možda ne bi iz tragičnosti spustili dolje... k onima...

(1919)
Antun Branko ŠIMIĆ

1.

Nakon tolikih antologija hrvatskog soneta, domoljubnoga, ljubavnoga, transcedentalnog i dječjeg pjesništva, ljubavnih pisama, pjesama u prozi, iseljeničke poezije, pjesama o moru, mačkama, satiričnog pjesnikovanja... plodnost hrvatskog pjesništva svjedoči i ova osebujna rascvjetala rukovet stihova posvećenih jednoj osobi, magičnom slogu Tin - poblaženom i vječnom Augustinu (Josipu) Ujeviću (Vrgorac, 5. srpnja 1891. - Zagreb, 12. studenoga 1955.). Najopjevanijem hrvatskom umjetniku svih vremena! Potinovljena lirika, Tinova nova listina, Augustinova gusta gustirna, pobratimstvo lica u nemiru...

Uz 110. rođendan barda hrvatske moderne poezije Tina Ujevića, hrvatska književnost ovjenčava se ulančanim "verigama ljepote" citatnog pjesmotvorja pjesnika iz Hrvatske i inozemstva, s (kalo)perom umakanim u miris Tinove tinte, njegove duhovne poetike. To je još jedna živa potvrda ankete među hrvatskim pjesnicima, koji su Tina proglasili pjesnikom tisućljeća (Nedjeljni vjesnik, Zagreb, str. 22, 24., 25. i 26. XII. 1999.).

Knjiga koju držite u ruci je i svojevrsni malešni dodatak, malo pa - osamnaesti svezak *Sabranih djela* Tina Ujevića (Znanje Zagreb, 1964.-1967.), budući da ga otvaraju dvije ranije nepoznate pjesme (i neuvrštene u *Sabrana djela* Tina Ujevića) - *Mokrina jasnih jutara* (Hrvatska revija, god. XXIV., sv. 2 (94), str. 140-142, München, 1974.) i *Magija stvarnosti* (Večernji list, Zagreb, god XLII., str. 16, 10. svibnja 1998.), pronađene u književnim ostavštinama Mladena Bošnjaka i Petra Bakule (mlađeg).

Prvi je o Ujeviću još za njegova mladenačkog života stihom progovorio veliki Gustl (AGM za početnike!). Razočaran Tinovom opijenošću novom idejom jugoslavenstva, Matoš svom Discipulusu podaruje 1911. godine u svojim "Šipcima" epigramski dvostih, nazivajući ga *Augustin Pfujević*! Ne računajući Matoševe i više anonimnih epigrama i parodija o Tinu mladcu, prvu pjesmu u slavu Tina objavljuje Guido Tartaglia 1919. godine. Uoči objavljivanja prve samostalne Ujevićeve knjige stihova *Lelek sebra*, tada 29-godišnjem Tinu i Rastko Petrović posvećuje 1920. godine pjesmu *Gledajte bozi!*, naslutivši jednu iznimnu pjesničku pojavu na ovim južnoeuropskim prostorima. Tijekom 1922/23. godine Petar Sabić objavljuje više inačica posvećenih "imotskom Beaudelaireu". Ubrzo "kralju boema" pjesme posvećuju Petar Đergović (*Genije na drumu*) i Nikola Polić (*Le Roi en exile*), a sljedeće 1926. godine ukolajnjenu "svetkovinu Tina" nastavljaju Slovenac Pavel Golia i Vladimir Nazor, iduće godine Gustav Krklec, zatim Husnija Čengić pa M. Andrija Strat... I tako tijekom osam desetljeća do dana današnjega!

U pjesmohrani trenutačno imam stihove 144 pjesnika koji su još "živom Ujeviću" posvetili čak 300 pjesama, ali bi se statističkom vjerojatnošću u knjižicama malih općinskih izdavača jamačno dalo iščeprkati još jedna mala zbirka strofa u čast najvećega hrvatskog književnika čije knjige doživješe izdanja u više od sto svezaka. Pojedine sam tinopjevne stihove slučajno dobio u prijepisima te im stoga ne mogu navesti točnu bibliografsku jedinicu. Primjerice

navodim pjesnike Antuna Bonifačića koji je živio u Brazilu, ili Viktora Vidu u Argentini, Borisa Marunu i Antu Šušnjara u SAD-u, Stjepana Hrastovca u Canadi, Tatjanu Radovanović u Francuskoj, Mirjanu Spietzer u Izraelu, zatim Jakova Kopilovića u Srbiji pa desetak hrvatskih pjesnika u Bosni i Hercegovini... Vid Vidović pseudonim je Jakova Bašića, jednog od književnika koji prohodiše križni put Bleiburga. Tako je Tin davno prije Interneta umrežio širom svijeta hrvatsku pjesničku dušu, u čiju paučinu vremena još ulijeću leptirasti katreni. Tin se odavno ulio u srca čitatelja izvan domaćih granica, neprolazje Tina pjevaju i pjesnici iz Slovenije, BiH, Crne Gore, Srbije...

Također nisam uspio doći do biografskih podataka pojedinih mlađih ili manje poznatih autora, a da bi u ovoj Tinovoj čitanki u pobratimstvu pjesnika svi bili jednaki, ali i zbog ograničenog opsega knjige, odlučih ne navoditi bio-bibliografske natuknice poeta te ih poredati ne kronološkim, nego abecednim redom. Gotovo sedmina ovdje objavljenih pjesama su prvotišci jer sam ih izravno dobio od autora (Stanislava Adamić, Mario Bilić, Miljenko Galić, Davor Jerković, Tin Kolumbić, Augustin Ago Kujundžić, Ante Lisica, Vlatko Majić, Josip Margeta, Nikola Martić, Boro Pavlović, Zvonimir Penović, Ferdo Šarić, Ivan Šarolić, Ivica Šušić, Silvana Tolj, Ivan Antun Svetec, Antun Mladen Vranješ (nažalost, pjesme ovih dvojice potonjih objavljuju se posthumno), Petar Vulić, Frane Zubčić, Dragica Zeljko Selak, Ante Žužul).

Pjesnici Tinu pjevaju višeslojno, šireći meandre u delti Tinove bujice - prijatelji prigodničarski opisujući anegdote i zajednička druženja s Tinom uz vino, mladi manje-više uzgredno spomenu Tina ili citiraju pojedine slavne Tinove stihove, a treći svoje lirske i misaone vedute samo proslovno posvećuju Tinu, ljepota čijih stihova ih je nagnala da krenu put Pegazova nebeskog tragovlja. Postmodernističko čitanje Tinova sloga presijava se duginim lepezama od čiste lirike, preko parodije do čak enigmatike (u anagramima Alojza Buljana ili Josipa Butine Baje koji premetaju slovke Tinovih naslova). Književne priredbe *S Tinom u Vrgorcu* i *Imotska sila* posljednjih godina razbuktala je pjesmotvorje autora zavičajnog kruga, i još te plamti taj gejzir na studencu; pa molim čitatelja da uvaži spoznaju da je ova knjiga nužno morala biti kvalitativno neujednačena, nadajući se da nije oskvrnuto poslanje Tinove riječi. Nekoliko je pjesnika ispisalo više st*i(n)*hova - Lujo Medvidović, Vesna Parun, Anđelko Vuletić, Dragutin Jovanović ispjevao je sonetni vijenac, a rukopis cijele zbirke Bore Pavlovića čuva

se u NSK Zagreb - pa su zbog prostornih razloga izabrane (kraće) pjesme koje izravnije govore o Tinovu djelu.

No, poseban je izazov u ovom priređivanju bio - što s parodijama koje su se negda kao iznimno duhovita, a ponekad kao kljasta poetska nedonoščad, (iz)rodile iz najpopularnijih Tinovih pjesama? Mnogi će reći da svako djelo prerasta u klasiku tek kad dobije svoju parodiju. Dijeleći tu prosudbu u zborniku, zbog ranije spomenutih razloga, ipak ne uvrštavamo više duhovitih i satiričnih pjesuljaka, kao i erotske parodije dviju Tinovih pjesama (*Jebeno jutro* i *Ne turno*) iz pera Ivana Kušana (u knjizi *Sto najvećih rupa,* Znanje Zagreb, 1992.).

Naravno da među koricama ove knjige nisu uvrštene sve pjesme u Augustinovu čast. Poput Tinovih dviju u ovoj knjizi uvodnih, posthumno objavljenih pjesama, i one čekaju da ih netko drugi neznani otkrije i uplete u novi inventurni koloplet gustog Augustinova kolovoza srcu na početku trećeg tisućljeća. I ovaj je zbornik dosegnuo gabarite panorame, iz koje će svaki čitatelj moći lako sastavljati vlastitu antologiju pjesama à la Tin. Posebnu zahvalnost iskazujem Josipu Margeti na prijedlozima te uredniku knjige Petru Vuliću, koji mi je pripomogao doći do više pjesama drugih autora.

Unaprijed zahvaljujem svima na primjedbama, prijedlozima i dopunama kako bi ovaj tinovski likovno-poetsko-glazbeni izbor, kakvim se ne mogu podičiti mnoge od svjetskih književnosti, uskoro dobio i svoje drugo dopunjeni i poboljšano izdanje.

2.

Bibliografija radova o Tinu Ujeviću danas bi već opsezala više knjiških tomova, što ostavljamo za drugu prigodu projekta *Ujevićiana*. Pjesme u ovom zborniku, dakle, nisu opterećene natuknicama o njihovom (prvom i kasnijem) objavljivanju, a tiskane su njihove zadnje verzije. Tako ostavljamo čitateljima užitak u svetkovini stiha i izvornom sjaju lirike. Nije o Tinu pjevano samo u stihovima - Tin je junak i pjesama u prozi, romana, putopisa i crtica. Njegov kultni lik sa šeširom nalazimo primjerice u sedamnaestoj glavi romana *Okvir za mržnju* Ivana Aralice. Ali i u nadahnutim proznim zapisima Ante Armaninija, Ivana Goluba, Petra Gudelja, Mirka Kovača, Vesne Krmpotić, Anke Petričević, Saše Vereša... Životopisne knjige o Tinu napisali su Silvio Andrijić, Vladimir Rem i Mirko Žeželj, a anegdote o Tinu kroz feljtone i intervjue objavljivali su i Salih Alić, Ivo

Balentović (Ivo Posavac), Neven Bogdanić, Nikola Bonifačić Rožin, Vlado Gotovac, Davor Jerković, Mario Krivić, Vjekoslav Majer, Ranko Marinković, Đorđe Miliša, Siniša Paunović, Rizo Ramić, Joja Ricov, Rudimir Roter, Jerko Šimić, Dinko Štambak, Dionizije Švagelj, Boško Tokin, Ante A. Ujević i brojni drugi Tinovi subesjednici. Autori drama o Tinu Ujeviću su Dubravko Jelčić, Ante Stamać, dvojac Davor Korić i Nikša Eterović te Mladen Vuković, štivo koje bi se također moglo naći unutar isth korica. Izbor Tinovih poetskih i polemičkih tekstova u monodramskim kazivanjima govorili su ili još uvijek tumače (pokojni) Ratko Buljan, Goran Matović, Darko Ćurdo, Nenad Inđić i Stojan Matavulj.

Tinovo je pjesničko djelo navrlo u svekoliku hrvatsku umjetnost zapljuskujući hridine svijesti plimama oduševljenja novih naraštaja, produbivši tinovskom mjerom lijet njegova osebujnog duhovnog slapa. Tinov je međašni "kamen studenac" još uvijek živi vrutak likovnih nadahnuća. Tinovi spomenici bdiju u Imotskom (rad Krune Bošnjaka), Zagrebu (djelo Mira Vuce), Vrgorcu (Kažimir Hraste) i Milni (Matko Mijić), a reljefe i skulpture Tina izrađivali su i Grgo Antunac, Stanislav Bavčević, Mile Grgas, Mišo Limić, Aleksandar Midžor, Ivan Mirković, Tomislav Ostoja, Pavao Perić, Ratko Petrić, Stipe Sikirica, Ante Šitić, Jozo Vrdoljak... Augustinov prepoznatljivi šešir zrcali se na slikama i crtežima likovnih umjetnika (ali i književnika!) - Ljube Babića, Neli Bajalo, Nikole Boifačića Rožina, Krune Bošnjaka, Bože Drmića, Petra Dujića, Dragutina Friedla, Ivana Grljušića, Petra Jakelića, Ratka Janjića, Dragana Jelavića, Ignjata Joba, Ante Jurića, Ivana Kušana, Vicka Kavelja, Marka Kerna, Pjera Križanića, Mirka Kujačića, Denisa Kujundžića, Željka Kukavice, Rudija Labaša, Ivana Lesiaka, Ivana Lovrekovića, Ante Ljubičića, Pave Majića, Slobodane Matić, Karla Mijića, Jerolima Miše, Mate Maksima Mlikote, Aliete Monas, Dražena Josipa Pavića, Romana Petrovića, Nikole Reisera, Antona Stašića, Mile Skračića, Miljenka Stančića, Petra Ujevića, Mirka Uzorinca, Josipa Vanište, Ive Vojvodića, Antona Vrlića, Mladena Vulasa, Ljubomira Žužula... U sklopu priredbe "Tinovi dani u Berlinu" na Ujevićeve tekstove stvaralo je deset članica likovne skupine "Zehn F 90": Ruth Bohm, Marie-Claire Feltin, Gudrun Ficher-Bomert, Irene Herre, Hilke Knoblauch, Edda Krullmann, Christa Nagel, Baarbel Nieuweboer, Marlies Rzadkiewicz i Lina Schneider. Karikaturom su besjedili o Tinu Stiv Cinik, Zvonimir Gavranović, Bogoslav Konjevod, Pjer Križanić, Ivan

Mirković, Petar Pismestrović, Miljenko Stančić i brojni drugi umjetnici što dokazaše da je Tin mnogo više, mnogo dublje nego je majstorski ispisana riječ.

Zbiljski, ovozemni Tin zrcali se tek u nekoliko desetaka fotografija, od kojih su najpoznatije one iz fotoaparata Milana Pavića i Pavla Cajzeka te nekoliko filmskih kadrova koje je na ulasku u *Kavkaz* uspio zabilježiti Rudolf Sremec 1954. godine. Uz stotu obljetnicu Tinova rođenja Petar Krelja snimio je dokumentarni film "Povratak u Vrgorac". Najavljeno je i snimanje dokumentarnog filma o Tinu u inozemstvu, a autorice su Mariette Feltin i producentica Lilian Stirling.

Evo i priče o Tinu s orfejske strane! Dijelu naklade ovog zbornika priložen je dvostruki CD nosač zvuka s Tinovim uglazbljenim stihovima, skladbama do čijih smo snimljenih verzija uspjeli doći do zaključenja izdanja. Dosadašnji skladatelji Tinovih rima u klasičnoj glazbi su Miro Belamarić, Milo Cipra, Jakov Gotovac, Stanko Horvat, Josip Kaplan, Ivo Lhotka Kalinski, Zvonimir Marković, Toma Prošev, Igor Savin, Ljubo Stipišić Delmata, a u zabavnoj glazbi Jasminka Bašić-Munivrana, Neno Belan, Helene Böhm, Arsen Dedić, Vlado Dolenec, Miljenko Galić, Ivan Glibota, Radoslav Grajić, Drago Grgić Godra, Hrvoje Hegedušić, Alfi Kabiljo, Ićo Kelemen, Lada Kos, Igor Kuljerić, Joško Matura, Ivan Opačak, Joso Oršolić, Ivica Percl, Marija Radić, Zdenko Runjić, Zvonimir Tolj, Alen Vitasović, Željko Vukmirica... Uz kuriozitetni pripomenak da je Tinov *Notturno* uglazbljen na čak osam različitih melodija!!!

Osim Matoša i Krleže, i "Augustin hrvatski četvrti" ima u hrvatskoj književnosti svoju malu enciklopediju. Dubravko Jelčić priredio je 1986. u knjizi *Opojnost uma* razmatranja o životu i književnosti abecednim redom poredanih pojmova izabranih iz 17 knjiga *Sabranih djela* Tina Ujevića. O Tinovoj poetici može se uvezati više svezaka znanstvenih i književno-kritičkih ogleda, ističem monografije i tekstove Ante Kadića, Marka Kovačevića, Vlatka Pavletića, Ante Stamaća, Drage Šimundže... U Splitu je 1985. godine priređen znanstveni skup o djelu Tina Ujevića, a rasprave su objavljene u raznim publikacijama.

U Zagrebu je Književnu zajednicu "Tin Ujević", utemeljio Zlatko Tomičić 1965. godine, a danas djeluje Udruga umjetnika "Tin". U Sisku je osnovan Centar za kulturu "Kristalna kocka vedrine". U Splitu je 10. siječnja 1991. godine osnovana Književno-izdavačka zajednica "Tin Ujević" s naznakom da promiče Tinovo djelo, pa nakon dva i pol

desetljeća pretiskane su prve tri knjige drugog izdanja *Sabranih djela*, s oslikanim ovicima knjiga. Kazališnu udrugu *Wind Spiel* u Berlinu u studenome 1993. godine utemeljio je redatelj Nikša Eterović sa suradnicima. Glasilo Udruge hrvatskih učitelja razredne nastave nosi ime Tin. Gotovo da nema hrvatskoga grada u kojemu neki kafić ne nosi Tinovo ime...

Najveća pjesnička nagrada Društva hrvatskih književnika nosi ime Tina Ujevića. Dosadašnji laureati su: 1981. - Nikica Petrak, 1982. - Slavko Mihalić, 1983. - Irena Vrkljan, 1984. - Nikola Milićević, 1985. - Branimir Bošnjak, 1986. - Igor Zidić, 1987. - Dragutin Tadijanović, 1988. - Tonko Maroević, 1989. - Tonči Petrasov Marović, 1990. - Luko Paljetak, 1991. - Vlado Gotovac, 1992. - Zvonimir Golob, 1993. - Mate Ganza, 1994. - Dražen Katunarić, 1995. - Vladimir Pavlović, 1996. - Dubravko Horvatić, 1997. - Boris Biletić, 1998. - Gordana Benić, 1999. - Andrijana Škunca, 2000. - Mario Suško.

Mladen Vuković

Split, 5. srpnja 2000.

K A Z A L O

POBRATIMSTVO LICA U NEMIRU / PJESNICI TINU UJEVIĆU

DVIJE TINOVE ZABORAVLJENICE 4

TIN UJEVIĆ

Mokrina jasnih jutara 5

Magija stvarnosti 7

PJESNICI TINU UJEVIĆU 9

STANISLAVA ADAMIĆ

Pobratimstvo pjesme 11

FRANO ALFIREVIĆ

Pjesnik 13

NIKO ARMADA

S Vilajice 14

MIJO BABIĆ

Neslaganje 15

MARIO BILIĆ

Istina - Augustina - Tina 17

MARKO IVAN BLAŽEVIĆ

Povratak 18

ANTUN BONIFAČIĆ

Ranjeni labud 19

TOMISLAV BOŽINOVIĆ

Susret s Tinom 20

DRAGO BRITVIĆ

Dvije minijature s posvetom 21

JEVREM BRKOVIĆ

Starinska magla oko doma 22

HUSNIJA ČENGIĆ

Bodra svjetlost 23

DANILO ČOVIĆ

Zlatokrili leptiri 24

HRVOJE ČULIĆ

Ljepota 25

RADOSLAV DABO

Mrki psi čuvari stražare na pragu 26

ARSEN DEDIĆ

Kravlje ludilo 27

PAVAO DESPOT

Umiranje šeta 28

Floskule 29

ROKO DOBRA

Zloduh 30

JURE DODIG

Lukavac čita Ujevića 31

PETAR ĐERGOVIĆ

Genije na drumu 32

JAKŠA FIAMENGO

Posljednje pismo u Vrhgorac 33

ERNEST FIŠER

Najviše težnje 34

NASKO FRNDIĆ

Ratvalina 35

MILJENKO GALIĆ

Blago duhovnosti 36

Svjedok 36

JAKŠA GARELJIĆ

Tinu u spomen 37

PAVEL GOLIA

Manifest 38

ZVONIMIR GOLOB

Godišnjica, Blato 40

VLADO GOTOVAC

Iz "Raosovog ciklusa" 41

*** (Vračare se domogle Tinova tijela noćas) 41

MARKO GRČIĆ

Tin Ujević 43

IIVAN GRLJUŠIĆ

Tin Ujević se kupa na Bačvicama u Splitu 44

Ujević 45

Portret u ulju 45

STJEPAN GULIN

Protutijek 1 46

STJEPAN HRASTOVEC

Tin - legenda 47

DRAGO IVANIŠEVIĆ
Pjesnik 48
Tinove metamorfoze 50
Posljednja Tinova metamorfoza 51
ŽELJKO IVANKOVIĆ
Velikom Tinu 52
ANTE JAKŠIĆ
Vraćajući se na Mirogoj 53
BOŽICA JELUŠIĆ
Po Ujeviću 54
DAVOR JERKOVIĆ
Tinov uzdah 55
Parafraza Tinova "Oproštaja" 55
DRAGUTIN JOVANOVIĆ
Soneti zaborava (Magistrale, XV.) 56
VLADIMIR JURČIĆ
Augustinu Ujeviću 57
ZORAN JURIŠIĆ
Reinkarnacija 58
DRAŽEN KATUNARIĆ
Ugovor s lastavicama 60
SREĆKO KILIĆ
S Tinom 61
TIN KOLUMBIĆ
Vukovarska jadikovka 62
JAKOV KOPILOVIĆ
Tuga za Tinom Ujevićem 63
IVAN KORDIĆ
Na jugu sjećanje na Tina 64
GUSTAV KRKLEC
Skadarlija 1 (Tri šešira) 65
Starinski sonet 66
SONJA KRSTANOVIĆ
Tin Ujević 67
ZORAN KRŠUL
Luđaci 68
AUGUSTIN AGO KUJUNDŽIĆ
Pjesma pjesniku 70

DRAGAN LENDIĆ
12. XI. 71
ANTE LISICA
*** (Dok misli na siromahe) 72
BOŽO LOVRIĆ
Nova apokalipsa 73
MIROSLAV S. MAĐER
Tin 74
Vrbnička žlahtina 74
VJEKOSLAV MAJER
Pjesma o Tinu Ujeviću u svitanje 75
*** (Dingač) 75
ALOJZ MAJETIĆ
Stari prijatelji 76
VLATKO MAJIĆ
Vrhgrad 77
Brzojavi u svijet 77
Vratnice 78
JOSIP MARGETA
Ex ponto 79
Hrast 79
IVAN MARIJANOVIĆ
Žedan kamen na studencu 81
TONKO MAROEVIĆ
Otpozdrav 82
TONČI P. MAROVIĆ
Trava na Tinovu grobu 83
DRAGO MARŠIĆ
Idila 87
Brat 87
NIKOLA MARTIĆ
Pjesnikov osmijeh 88
IVAN MARTINAC
Zagrebačka pjesma Augustina Ujevića nepoznatoj ženi .. 89
BORIS MARUNA
Jutro kad sam napokon očistio svoju sobu 91
LUJO MEDVIDOVIĆ
Pređa slobode 93

KOLJA MIĆEVIĆ
Matoš u štampariji (II.) 94
STIJEPO MIJOVIĆ KOČAN
Znam da bježim sad u rime 96
BRANKO MILJKOVIĆ
Tin 97
ZVONIMIR MRKONJIĆ
Ujević, Ksa-va Štedimlija 98
Ujević, Polihimnija sažeta 99
TAHIR MUJIČIĆ
Tinska popijevka prva i zagrebačka 100
VLADIMIR NAZOR
Svečev cjelov 101
VLAJKO NIKOLIĆ
Pjesniku Tinu Ujeviću 103
LUKO PALJETAK
Hommage à Tin 104
VESNA PARUN
Žrtveno oslobođenje 105
Zalazak duše 106
Ponoćni vinograd 107
VLADIMIR PAVIĆ
Žeđ osame 108
Na grobu Tina 108
BORO PAVLOVIĆ
Kako sam upoznao Tina? 109
Kako je bilo s Tinom? 109
Ispod Tinova halbeca 110
Fin de Tin 110
Tin na trešnji 111
ZVONIMIR PENOVIĆ
Nokturno 112
NIKICA PETRAK
Prolazeći svaki dan kraj pjesnikova spomenika 113
ANKA PETRIČEVIĆ
Mistične ruže za Tina 115
ANĐELKA PETRIČEVIĆ-ČENIĆ
Tinov bosiljak 120

NIKOLA POLIĆ
Le roi en exile 121
De profundis 121
VLADO PULJIĆ
Žedan vinograd kraj mora 123
SAID PUŠKAR
Tin 124
KRUNO QUIEN
More mornara 125
GORDANA RADIĆ
Hodočašće pjesniku 126
TATJANA RADOVANOVIĆ
Pobratimstvo lica u svemiru 128
MATE RAOS
Visoki kupusi 130
VLADIMIR REM
Biva to tako Tinu Ujeviću 132
PETAR SABIĆ
Tri Augusta 133
MILIVOJ SLAVIČEK
Potoci 134
Tiho bratstvo 135
Moj Tin Ujević 135
TON SMERDEL
V. Jesen i život 136
MIRJANA SPITZER
Susret s Tinom na Mirogoju 137
ANTE STAMAĆ
Završna fuga 138
MILE STOJIĆ
Ujević, II. 140
Ujević, IV. 140
IVAN ANTUN J. SVETEC
*** (Augustine!) 141
FERDO ŠARIĆ
Sve u prdec 142
IVAN ŠAROLIĆ
Čitajući poeziju Tina Ujevića 143

ZVONIMIR ŠKRIPIĆ
Cvrčak 144
IVICA ŠUŠIĆ
Čije je ovo jutro 145
ANTE ŠUŠNJAR
Ispraćaj 146
DIONIZIJE ŠVAGELJ
U fokusu 147
Pogodak 148
HUSEIN TAHMIŠČIĆ
Predeli, I. 150
ANTE TIČIĆ
Nestvarni razuzdi 151
SILVANA TOLJ
Vidikovac duha 152
ZLATKO TOMIČIĆ
Cvijet bez korijena 154
Tin u "Tip-topu" 154
JURE UJEVIĆ
Tin Ujević 157
T. Ujeviću 158
PETAR S. UJEVIĆ
Trista Ujevića 159
U početku bijaše riječ 160
BRANKO VESELINOVIĆ
Čaša se puni, a duša izgara 161
VIKTOR VIDA
Bilješka za životopis 162
Vatrometi sna 163
Mrtvi pjesnici 163
RADOVAN VIDOVIĆ
Marulićev oproštaj s Tinom 165
TEA TEREZA VIDOVIĆ
Augustinu Ujeviću 167
VESELJKO VIDOVIĆ
Svjetlost tajne 168
VID VIDOVIĆ
Allegro moderato 176

ANTUN MLADEN VRANJEŠ
Tri sjenke jednog duha 178
IRENA VRKLJAN
Nestajanje 179
ŠIME VUČETIĆ
Pjesniku starog svijeta 181
MLADEN VUKOVIĆ
Vedrina Tina 183
ANĐELKO VULETIĆ
Večera s Ujevićem 184
PETAR VULIĆ
Augustin Ujević 186
Susret s Tinom 187
LJUBO WIESNER
Avantire 188
DRAGICA ZELJKO SELAK
Tajna tišine 191
JAŠA ZLOBEC
Augustinu Ujeviću 192
BOŽICA ZOKO
Slobodno sad se Tin... 193
FRANE ZUBČIĆ
Daljine 194
ANTE ŽUŽUL
Pjevati u smaku 195
Pokorni sluga 196
Pred bistom Tina Ujevića 196
TINOVO OŽILJE HRVATSKE UMJETNOSTI 199
KAZALO 206

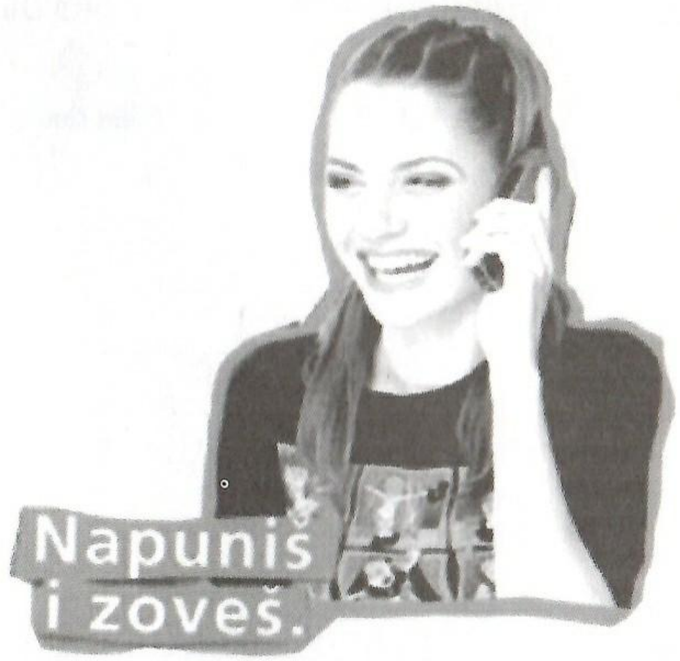
Hrvatske telekomunikacije d.d.
TK centar Split

CRONET

Simpa

MOBITEL

bip

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO

NAPREDAK

SPLIT

HR-21000 SPLIT, MIHOVILOVA ŠIRINA 1/III, Tel/Fax: 021/583-899

ISBN 953-6651-21-1
9 789536 651214